

Broj: 03-02-469/2019
Sarajevo, 26.07.2022. godine

PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

- Zastupnički dom -
gosp. Mirsad Zaimović, predsjedatelj

- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedatelj

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 26-07-2022			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02	- 02 -	1605	22

Poštovani,

Sukladno članku IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u svezi sa čl. 178. i 179. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07, 2/08 i 26/20) i sa čl. 171. i 172. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09 i 24/20), radi razmatranja i usvajanja, dostavljam Vam **PRIJEDLOG ZAKONA O ZAŠTITI ZRAKA**, koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 324. sjednici, održanoj 21.07.2022. godine.

Prijedlog zakona se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine u printanoj i elektronskoj formi (CD).

S poštovanjem,

PREMIJER
Fadil Novalić

Privitak: - Prijedlog zakona na hrvatskom jeziku,

- Izjava o usklađenosti,
- Obrazac IFP NE,
- Tabela 1. (nakon sprovedene javne rasprave, po zaključcima Parlamenta Federacije BiH) i
- Tabela 2. (nakon sprovedene javne rasprave, po osnovu Uredbe Vlade Federacije BiH) (CD).

Cc: Federalno ministarstvo okoliša i turizma
gđa Edita Đapo, ministar

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

PRIJEDLOG

ZAKON O ZAŠTITI ZRAKA

Sarajevo, srpanj 2022. godine

ZAKON O ZAŠTITI ZRAKA

POGLAVLJE I – OSNOVNE ODREDBE

Članak 1. (Predmet Zakona)

- (1) Ovim Zakonom (u daljem tekstu: Zakon) uređuje se zaštita i upravljanje kvalitetom zraka, definišu ciljevi i nadležnosti, parametri kvaliteta zraka, planiranje kvaliteta zraka, mjere za poboljšanje kvaliteta zraka, mjere zaštite ozonskog omotača, mjere ublažavanja i prilagođavanja klimatskim promjenama, poslovi mjerenja emisija, informiranje i izvještavanje, financiranje zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka, informacioni sistem, upravni nadzor, te kaznene odredbe.
- (2) U zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka primjenjuju se i odredbe Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/21) i drugih propisa, osim ako ovim Zakonom nije propisano drugačije.
- (3) Kantoni, u ovisnosti o svojim specifičnostima, mogu donijeti svoje zakone kojima se uređuje problematika zaštite kvaliteta zraka.
- (4) Odredbe ovog Zakona ne primjenjuju se na zagađivanja prouzrokovana radioaktivnim materijama, industrijskim nesrećama, elementarnim nepogodama i bukom.
- (5) Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba roda.

Članak 2. (Ciljevi Zakona)

Ciljevi ovog Zakona su:

- a) izbjegavanje, sprečavanje ili smanjenje štetnih posljedica po ljudsko zdravlje, kvalitet života i okoliša u cjelini,
- b) uspostavljanje, održavanje i unapređenje jedinstvenog sistema upravljanja kvalitetom zraka na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacije BiH),
- c) očuvanje i poboljšanje kvaliteta zraka kroz utvrđivanje i ostvarivanje mjera u oblasti zaštite zraka kako bi se spriječile ili smanjile štetne posljedice po zdravlje ljudi i/ili okoliš,
- d) izbjegavanje, sprečavanje i smanjenje zagađivanja koja utiču na oštećenje ozonskog omotača i klimatske promjene,
- e) praćenje, pribavljanje i procjena odgovarajućih podataka o kvalitetu zraka na osnovu mjerenja i standardizovanih metoda,
- f) osiguravanje dostupnosti podataka o kvalitetu zraka,
- g) izvršavanje obveza u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima u oblasti zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka, ozonskog omotača, klimatskih promjena i osiguranje dostupnosti tih podataka javnosti.

Članak 3. (Pojmovi i definicije)

U smislu ovog Zakona sljedeći pojmovi imaju značenje:

- **„aglomeracija“**- je područje sa više od 250.000 stanovnika ili područje sa manje od 250.000 stanovnika, ali je zbog gustine naseljenosti po kvadratnom kilometru opravdana potreba za ocjenjivanjem i upravljanjem kvalitetom zraka,
- **„ciljna vrijednost“**- je nivo određen sa ciljem izbjegavanja, sprečavanja ili umanivanja štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini. Ovaj nivo se mora dostići u određenom periodu gdje je to moguće,
- **„donja granica ocjenjivanja“**- je propisani nivo kvaliteta zraka (zagađenosti) ispod koga se ocjenjivanje može vršiti samo pomoću metoda procjene na osnovu standardizovanih matematičkih modela i/ili drugih metoda procjene,
- **„dugoročni cilj“**- je nivo koji treba postići tokom određenog dužeg perioda radi otklanjanja mogućnosti nastupanja štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili okoliš u cjelini, osim u slučajevima kada to nije moguće ostvariti kroz proporcionalne ekonomske mjere,
- **„emisija“**- je ispuštanje zagađujućih materija u gasovitom, tečnom ili čvrstom agregatnom stanju iz izvora zagađivanja u zrak,
- **„emisija stakleničkih gasova“**- je ispuštanje stakleničkih gasova iz individualnih i/ili difuznih izvora u zrak,
- **„emisiona kvota zagađujuće materije“**- je ukupna dozvoljena godišnja količina emisije (izražava se u jedinicama mase u određenom vremenu) iz jednog ili više izvora zajedno, odnosno sa određenog područja i/ili na teritoriji Federacije BiH,
- **„fiksna mjerenja“**- su mjerenja koja se vrše na fiksnim lokacijama, kontinuiranim ili povremenim uzimanjem uzoraka u cilju utvrđivanja nivoa zagađujućih materija u skladu sa relevantnim ciljevima kvaliteta podataka,
- **„fluorovani gasovi“** - su fluorovani gasovi koji imaju potencijal oštećenja ozonskog omotača jednak nuli, a koji imaju potencijal globalnog zagrijavanja, i to, fluorougļjovodonici, perfluorougļjenici i sumporheksafluorid,
- **„staklenički gasovi“** - su gasovi koji apsorbuju i re-emituju infracrveno zračenje i u atmosferu dopijevaju kao posljedica prirodnih procesa i usljed ljudskih aktivnosti,
- **„gorivo“** - je čvrsti, tečni ili gasovit sagorljivi materijal,
- **„gornja granica ocjenjivanja“**- je propisani nivo kvaliteta zraka (zagađenosti) ispod kojeg se ocjenjivanje može vršiti kombinacijom mjerenja i metoda procjene na osnovu standardizovanih matematičkih modela i/ili drugih mjerodavnih metoda procjene,
- **„granična vrijednost emisije“** - je koncentracija i/ili količina zagađujuće materije u emisijama iz nekog izvora u toku određenog perioda koja ne smije biti prekoračena,
- **„granična vrijednost kvaliteta zraka“**- je nivo određen na osnovu naučnog znanja s ciljem izbjegavanja, sprečavanja ili smanjivanja štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini, koji se treba dostići u određenom periodu i kasnije ne smije biti prekoračen,
- **„gradske pozadinske lokacije“** - su mjesta u gradskim područjima na kojima su nivoi reprezentativni za izloženost opšteg gradskog stanovništva,
- **„indikativna mjerenja“** - su mjerenja za koje se postavljaju manje strogi zahtjevi u pogledu kvaliteta podataka od onih koji se zahtijevaju za fiksna mjerenja,

- **„inventar emisija“** – je sektorski organizirana baza podataka koja sadrži podatke potrebne za izračun i izvještavanje o svim antropogenim emisijama zagađujućih materija i stakleničkih gasova iz izvora i uklanjanja pomoću odliva stakleničkih gasova, a osobito faktore emisije, podatke o djelatnostima, proračunate vrijednosti emisija i uklanjanja stakleničkih gasova, glavne kategorije izvora i odliva, dodatne informacije i pretpostavke koje se koriste za proračun, uključujući i podatke o ponovnom izračunu emisija i uklanjanja stakleničkih gasova,
- **„izvor zagađivanja“** – je bilo koje porijeklo ispuštanja zagađujućih materija u zrak, uključujući stacionarne izvore iz industrije i domaćinstava, kao i pokretne izvore kao što su motorna vozila i tačkaste i difuzne izvore,
- **„javnost“** – su jedno ili više fizičkih ili pravnih lica, njihova udruženja, organizacije ili grupe,
- **„kritični nivo“** – je nivo zagađujuće materije utvrđen na osnovu naučnih saznanja iznad kojeg mogu nastupiti direktni štetni uticaji na pojedine receptore kao što su vegetacija i prirodni ekosistemi, ali ne na ljude,
- **„kućna ložišta“** – su sve peći, kotlovi i kamini koji se koriste u objektima individualnog i kolektivnog stanovanja za proizvodnju toplotne energije, bez obzira na vrstu goriva,
- **„kvalitet zraka“** – je koncentracija zagađujuće materije u zraku ili njeno taloženje na površinu u toku određenog perioda,
- **„manja promjena“** – je promjena u radu postrojenja koja ne bi prouzrokovala prast emisija zagađujućih materija,
- **„monitoring kvaliteta zraka“** – je sistemsko mjerenje ili procjenjivanje kvaliteta zraka prema prostornom i vremenskom rasporedu,
- **„nenamjerno ispuštene postojeće organske zagađujuće materije“** – su materije koje su perzistentne, bioakumulativne i toksične, koje se emituju iz stacionarnih i pokretnih izvora zagađivanja, kao na primer polihlorovani dibenzofurani i polihlorovani dibenzodioksini, policiklični aromatični ugljovodonici, heksahlorbenzen i polihlorovani bifenili,
- **„neprijatan miris“** – je osobina za koju se ljudskim čulom mirisa opaža da izaziva negativan fiziološki uticaj,
- **„ocjenjivanje“** – je mjerodavna metoda koja se koristi za mjerenje, izračunavanje, predviđanje ili procjenu kvaliteta zraka,
- **„operater“** – je svako pravno i fizičko lice koje u skladu sa posebnim propisom obavlja ili nadzire privrednu aktivnost na osnovu dozvole, drugog odobrenja, upisa u registar ili u drugu javnu evidenciju, uključujući upravljanje radom ili nadzor postrojenja ili na koju je preneseno ovlašćenje donošenja ekonomskih odluka o tehničkom funkcioniranju postrojenja,
- **„osnovne ruralne lokacije“** – su mjerna mjesta udaljena od značajnih izvora zagađenja zraka koja se koriste za obezbjeđivanje podataka o osnovnim koncentracijama zagađujućih materija na mjestima koja nisu direktno izložena zagađenju zraka,
- **„osnovne urbane lokacije“** – su mjerna mjesta u urbanim područjima na kojima su nivoi izloženosti zagađujućoj materiji opšte gradske populacije reprezentativni,
- **„planovi za kvalitet zraka“** – označavaju planove u kojima su utvrđene mjere za dostizanje graničnih i ciljnih vrijednosti,
- **„zona“** – je jedan od razgraničenih dijelova teritorije Federacije BiH od ostalih takvih dijelova koji predstavlja funkcionalnu cjelinu, s obzirom na praćenje, zaštitu i poboljšanje kvaliteta zraka, te upravljanje kvalitetom zraka,

- „**područje**“ - je dio kantona koje ima specifične karakteristike kvaliteta zraka i koji zahtjeva poduzimanje posebnih mjera,
- „**pokretni izvor zagađivanja**“ - je motor sa unutrašnjim sagorjevanjem ugrađen u transportno sredstvo ili radne mašine,
- „**postrojenje**“ - je bilo koji objekat koji se koristi za industrijske ili javne komunalne svrhe koji može da izazove zagađivanje zraka,
- „**postrojenje za sagorijevanje**“ - je tehnički sistem u kome gorivo oksidira u cilju korištenja na taj način oslobođene toplote,
- „**prag upozorenja**“ - je nivo iznad koga postoji rizik po ljudsko zdravlje usljed kratkog izlaganja za izuzetno osjetljive dijelove stanovništva i o kome je potrebno dati najnovije informacije,
- „**prag uzbune**“ - je nivo iznad kojeg postoji rizik po ljudsko zdravlje prilikom kratkog izlaganja i na kojem će biti preduzeti direktni koraci,
- „**preduzetnik**“ - je lice koje obavlja samostalnu poslovnu djelatnost-obrt,
- „**prekursori ozona**“ - su materije koje doprinose formiranju prizemnog ozona,
- „**prirodni izvori**“ - su izvori emisije zagađujućih materija koji nisu rezultat direktnih ili indirektnih ljudskih aktivnosti, uključujući prirodne pojave kao što su vulkanske erupcije, seizmičke aktivnosti, geotermalne aktivnosti, požari na nepristupačnim područjima, snažni vjetrovi ili atmosfersko resuspendiranje (ponovno atmosfersko podizanje) ili prijenos prirodnih čestica iz sušnih područja,
- „**prizemni ozon**“ - je ozon koji se nalazi u najnižim slojevima troposfere,
- „**registar emisija**“ - je skup podataka o vrsti, količini, načinu, prostornom razmještanju, mjestu ispuštanja i unošenja zagađujućih materija u zrak,
- „**stacionarni izvor zagađivanja**“ - je stacionarna tehnička jedinica, uključujući i postrojenje za sagorjevanje, u kojoj se izvodi jedna ili više aktivnosti koje mogu dovesti do zagađenja zraka, kao i svaka druga aktivnost kod koje postoji tehnička povezanost sa aktivnostima koje se izvode na tom mjestu i koje mogu proizvesti emisije i zagađivanje,
- „**supstance koje oštećuju ozonski omotač**“ - su supstance koje imaju potencijal oštećenja ozonskog omotača veći od nule, i to, hlorofluorouglenici, drugi potpuno halogenovani hlorofluorouglenici, haloni, ugljen tetrahlorid, 1,1,1-trihloroetan (metil hloroform), metil bromid, bromofluorogljovodonici, hlorofluorogljovodonici i bromohlorometan, bilo da su same ili u mješavini, nove, sakupljene, obnovljene ili obrađene, koje se kontrolišu u skladu sa Montrealskim protokolom o supstancama koje oštećuju ozonski omotač,
- „**tolerantna vrijednost**“ - je granična vrijednost uvećana za granicu tolerancije,
- „**zagađivanja iz prirodnih izvora**“ - su emisije zagađujućih materija koje nisu direktno ili indirektno izazvane aktivnostima ljudi, uključujući prirodne događaje kao što su seizmičke aktivnosti, geotermalne aktivnosti, požari, jaki vjetrovi i morski talasi, atmosferska resuspenzija ili prenos prirodnih čestica iz sušnih područja, kao i alergenog polena,
- „**zagađivanje zraka**“ - je direktno ili indirektno unošenje supstanci u zrak od čovjeka što rezultira takvim štetnim uticajima koji ugrožavaju ljudsko zdravlje, nanose štetu životnim resursima, ekosistemima i materijalnim dobrima,
- „**zagađujuća materija**“ - je svaka materija prisutna u zraku koja može nepovoljno uticati na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini,
- „**zainteresovana javnost**“ - je javnost na koju rad postrojenja i obavljanje aktivnosti utiče ili je vjerovatno da će uticati, uključujući nevladine organizacije koje se bave zaštitom okoliša i koje su evidentirane kod nadležnog organa,

- **“zamjenske supstance”** - su fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte i pod tim se podrazumijevaju fluorougļjovodonici, perfluorougļjenici i sumpor heksafluorid, a potencijal oštećenja ozonskog omotača im je jednak nuli,
- **“zahtijevani nivo izloženosti”** - je nivo određen na osnovu pokazatelja prosječne izloženosti, s ciljem smanjenja štetnih uticaja na ljudsko zdravlje, koji treba postići u zadanom razdoblju,
- **„zrak”** - je zrak u troposferi koji ne uključuje zrak u zatvorenom prostoru.

Članak 4. (Nadležnost)

- (1) Nadležnost po ovom Zakonu imaju organi Federacije BiH i kantona, jedinica lokalne samouprave (općine i gradovi), privredni subjekti i druga pravna i fizička lica.
- (2) Obveze u cilju prevencije, zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka, te ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene imaju federalna i kantonalna ministarstva nadležna za oblast okoliša, prostornog uređenja, građenja, saobraćaja, energetike, rudarstva, industrije, poljoprivrede, privrede i zdravlja, svako u okviru svojih nadležnosti.
- (3) Nadležnost Federalnog ministarstva okoliša i turizma po ovom Zakonu (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo) ogleda se u određivanju vrste i standarda kvaliteta zraka, uspostavi federalne mreže monitoringa kvaliteta zraka, utvrđivanju kategorije kvaliteta zraka na teritoriji Federacije BiH, utvrđivanju uvjeta za monitoring kvaliteta zraka, utvrđivanju opravdanosti mjerenja posebne namjene, obezbjeđenju suradnje između kantona na polju izrade planova kvaliteta zraka, poduzimanju potrebnih radnji u slučaju prekomjernog zagađenja zraka, informiranju javnosti, učešću u implementaciji ugovornih odredbi na polju međunarodnih obveza, propisivanju graničnih vrijednosti emisije zagađujućih materija, donošenju propisa, uspostavljanju i funkcioniranju informacionog sistema, te provođenju upravnog nadzora nad odredbama ovog Zakona.
- (4) Nadležnost kantonalnih ministarstava po ovom Zakonu ogleda se u propisivanju strožijih standarda kvaliteta zraka od onih utvrđenih federalnim propisom, donošenju propisa iz svoje nadležnosti, uspostavljanju monitoringa kvaliteta zraka, utvrđivanju opravdanosti mjerenja posebne namjene, izradi liste područja na kojima se ne može locirati nijedno novo postrojenje za sagorijevanje i spaljivanje otpada, donošenju i primjeni kantonalnog plana zaštite zraka, donošenju kratkoročnog akcionog/interventnog plana, utvrđivanju sadržaja elaborata zaštite zraka, vođenju registra stacionarnih izvora emisija i registra emisija u zrak, informiranju javnosti, dostavljanju podataka potrebnih za vođenje informacionog sistema, te donošenju propisa u skladu s odredbama ovog Zakona.
- (5) Nadležnost jedinica lokalne samouprave po ovom Zakonu ogleda se u uspostavljanju monitoringa kvaliteta zraka uz suglasnost kantona, utvrđivanju opravdanosti mjerenja posebne namjene, prevenciju i regulisanje emisija kroz prostorno planiranje i izdavanje dozvole iz svoje nadležnosti, te dodatne nadležnosti definisane kantonalnim propisom.

- (6) Privredni subjekti i druga pravna i fizička lica koji u obavljanju djelatnosti utiču ili mogu uticati na kvalitet zraka dužni su da obezbijede tehničke mjere za sprečavanje ili smanjivanje emisije u zrak, planiraju troškove smanjivanja emisija u okviru investicionih i proizvodnih troškova, prate uticaj svoje djelatnosti na kvalitet zraka, te obezbijede mjere zaštite u skladu sa ovim Zakonom i zakonom kojim se uređuje oblast zaštite okoliša.
- (7) Poslove zaštite kvaliteta zraka po pitanju obveza definisanih međunarodnim ugovorima i sporazumima osigurava Federalno ministarstvo u suradnji sa Ministarstvom vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine.

POGLAVLJE II – KVALITET ZRAKA

Članak 5.

(Zagađujuće materije i standardi kvaliteta zraka)

- (1) Vrste zagađujućih materija i standardi kvaliteta zraka za svaku vrstu zagađujuće materije u zraku utvrđuju se podzakonskim aktom kojeg donosi Federalno ministarstvo.
- (2) Propisom iz stavka (1) ovog članka, u ovisnosti od osobina zagađujuće materije, utvrđuju se gornje granice ocjenjivanja, donje granice ocjenjivanja, granične vrijednosti, ciljne vrijednosti, dugoročni ciljevi, kritični nivoi, rokovi za dostizanje graničnih i ciljnih vrijednosti kvaliteta zraka, kao i pragovi upozorenja i uzbune, ciljna vrijednost smanjenja izloženosti na nacionalnom nivou, te potrebne mjere zaštite zdravlja ljudi koje se pri njihovoj pojavi moraju poduzeti.
- (3) U ovisnosti od nivoa i prirode zagađivanja zraka, kanton može propisati dodatne, kao i strožije standarde kvaliteta zraka od standarda utvrđenih propisom iz stavka (1) ovog članka.
- (4) Granične i/ili ciljne vrijednosti nivoa zagađujućih materija u zraku propisane u skladu sa ovim člankom ne smiju biti prekoračene kada se jednom postignu.

Članak 6.

(Zone i aglomeracije)

- (1) Na osnovu ocjene kvaliteta zraka, u ovisnosti od utvrđene gornje i donje granice ocjenjivanja, teritorija Federacije BiH razgraničava se na zone i aglomeracije kvaliteta zraka.
- (2) Razgraničavanje teritorije Federacije BiH na zone i aglomeracije utvrđuje se uredbom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije BiH) na prijedlog Federalnog ministarstva u suradnji sa Federalnim hidrometeorološkim zavodom.
- (3) Utvrđene zone i aglomeracije iz stavka (2) ovog članka se preispituju najmanje jednom u pet godina u skladu sa podacima o utvrđivanju prekoračenja donje i gornje granice ocjenjivanja za sumpor dioksid, azot-oksidi i azotne okside, suspendovane čestice (PM₁₀ i PM_{2,5}), olovo, benzen, ugljen monoksid,

benzo(a)piren, kadmijum, arsen i nikl, kao i sa podacima o utvrđivanju prekoračenja dugoročnih ciljeva za ozon.

- (4) U slučaju značajnih promjena u aktivnostima koje utiču na kvalitet zraka, zone i aglomeracije se preispituju u kraćem periodu od perioda propisanog stavkom (3) ovog članka.

Članak 7. (Ocjena kvaliteta zraka)

- (1) Na nivou Federacije BiH se ocjenjuje kvalitet zraka u zavisnosti od donje i gornje granice ocjenjivanja, i to:
- a) u svim zonama i aglomeracijama u kojima nivo zagađujućih materija prelazi gornju granicu ocjenjivanja za te zagađujuće materije, a za ocjenjivanje kvaliteta zraka koriste se podaci dobijeni fiksnim mjerenjima koji se mogu dopunjavati podacima dobijenim tehnikama modeliranja i/ili indikativnim mjerenjima,
 - b) u svim zonama i aglomeracijama u kojima je nivo zagađujućih materija ispod gornje granice ocjenjivanja ustanovljene za te zagađujuće materije, za ocjenjivanje kvaliteta zraka može se koristiti kombinacija fiksnih mjerenja i tehnika modeliranja i/ili indikativnih mjerenja,
 - c) u svim zonama i aglomeracijama u kojima je nivo zagađujućih materija ispod donje granice ocjenjivanja ustanovljene mjerenjima za te zagađujuće materije, za ocjenjivanje kvaliteta zraka koriste se tehnike modeliranja i/ili tehnike procjenjivanja.
- (2) Izuzetno od stavka (1) točka c) ovog članka, mjerenja se vrše i na osnovim ruralnim lokacijama udaljenim od značajnih izvora zagađenja zraka, u cilju obezbjeđenja minimalnih informacija o nivou zagađujućih materija.
- (3) Ocjenjivanje kvaliteta zraka i upravljanje kvalitetom zraka obvezno je za sumpor dioksid, azot dioksid i azotne okside, suspendovane čestice (PM₁₀ i PM_{2,5}), olovo, benzen, ugljen monoksid, benzo(a)piren, ozon, kadmijum, arsen i nikl, a i za druge zagađujuće materije u cilju usklađivanja sa relevantnim međunarodnim propisima.

Članak 8. (Kategorije kvaliteta zraka)

- (1) Prema nivou zagađenosti, polazeći od propisanih graničnih vrijednosti, a na osnovu rezultata monitoringa i modeliranja, utvrđuju se sljedeće kategorije kvaliteta zraka:
- a) prva kategorija - čist ili neznatno zagađen zrak gdje nisu prekoračene granične vrijednosti nivoa ni za jednu zagađujuću materiju,
 - b) druga kategorija- zagađen zrak gdje su prekoračene granične vrijednosti nivoa za jednu ili više zagađujućih materija.
- (2) Kategorije kvaliteta zraka utvrđuju se jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu.

- (3) Listu kategorija kvaliteta zraka po zonama i aglomeracijama na teritoriji Federacije BiH donosi Federalno ministarstvo i objavljuje ih u „Službenim novinama Federacije BiH“ i na internet stranicama Vlade Federacije BiH i Federalnog ministarstva.
- (4) Kantoni na svojoj teritoriji mogu izvršiti kategorizaciju kvaliteta zraka po područjima uvažavajući dodatne kriterije utvrđene kantonalnim propisima.

Članak 9. **(Zaštita i unapređenje kvaliteta zraka)**

- (1) U zoni i/ili aglomeraciji, u kojoj je utvrđeno da je kvalitet zraka prve kategorije, provode se preventivne mjere radi sprečavanja zagađivanja zraka preko graničnih vrijednosti.
- (2) U zoni i/ili aglomeraciji, u kojoj je utvrđeno da je kvalitet zraka druge kategorije, provode se mjere za smanjenje zagađivanja zraka radi dostizanja graničnih vrijednosti, kao i smanjenja do ispod graničnih vrijednosti.
- (3) Mjere iz st. (1) i (2) ovog članka donose institucije iz članka 4. ovog Zakona, kroz plansku i stratešku dokumentaciju, svako iz svoje nadležnosti.

Članak 10. **(Zagađivanja iz prirodnih izvora)**

- (1) Federalno ministarstvo jednom godišnje donosi Listu zona i aglomeracija u kojima su ustanovljena prekoračenja graničnih vrijednosti kvaliteta zraka koja potiču iz prirodnih izvora.
- (2) Lista zona i aglomeracija iz stavka (1) ovog članka donosi se na osnovu podataka o koncentracijama i izvorima, kao i dokaza koji pokazuju da se ova prekoračenja mogu pripisati prirodnim izvorima.
- (3) Federalno ministarstvo propisuje način vođenja evidencije o podacima iz stavka (2) ovog članka.
- (4) Ukoliko se prekoračenja graničnih vrijednosti mogu pripisati prirodnim izvorima, takva prekoračenja ne smatraju se prekoračenjima u smislu ovog Zakona.

Članak 11. **(Monitoring kvaliteta zraka)**

- (1) U cilju efikasnog upravljanja kvalitetom zraka uspostavlja se jedinstveni funkcionalni sistem praćenja i kontrole nivoa zagađenosti zraka i održavanja baze podataka o kvalitetu zraka (u daljem tekstu: Monitoring kvaliteta zraka).
- (2) Nadležni organi Federacije BiH i kantona u okviru svoje nadležnosti utvrđene zakonom uspostavljaju monitoring kvaliteta zraka.
- (3) Jedinice lokalne samouprave (općine) mogu uz suglasnost kantona uspostaviti monitoring kvaliteta zraka na svojoj teritoriji u okviru kantonalne mreže.

- (4) Monitoring kvaliteta zraka može vršiti i operater industrijskih i energetskih postrojenja.
- (5) Federalno ministarstvo donosi propis kojim utvrđuje uslove za monitoring kvaliteta zraka na teritoriji Federacije BiH.
- (6) Propisom iz stavka (5) ovog članka obvezno se utvrđuju:
 - a) kriteriji za određivanje minimalnog broja mjernih mjesta i lokacije za uzimanje uzoraka u slučaju fiksnih mjerenja i u slučaju da su fiksna mjerenja dopunjena indikativnim mjerenjima ili postupcima modeliranja,
 - b) metodologija mjerenja i ocjenjivanja kvaliteta zraka (referentne metode mjerenja i kriteriji za ocjenjivanje koncentracija),
 - c) zahtjevi u pogledu podataka koji se koriste za ocjenjivanje kvaliteta zraka,
 - d) način obezbjeđenja kvaliteta podataka za ocjenjivanje kvaliteta zraka (prema zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17025),
 - e) obim i sadržaj informacija o ocjenjivanju kvaliteta zraka.
- (7) Način umrežavanja stanica u okviru monitoringa kvaliteta zraka propisan je čl. 12. do 16. ovog Zakona.

Članak 12.

(Mreža kvaliteta zraka)

- (1) Sistemom monitoringa kvaliteta zraka uspostavlja se federalna, kantonalna i općinska mreža mjernih stanica i/ili mjernih mjesta za fiksna mjerenja.
- (2) Praćenje kvaliteta zraka može se obavljati i namjenski indikativnim mjerenjima na osnovu akta nadležnog organa za poslove zaštite okoliša kada je potrebno utvrditi stepen zagađenosti zraka na određenom prostoru koji nije obuhvaćen mrežom monitoringa kvaliteta zraka.

Članak 13.

(Federalna mreža kvaliteta zraka)

- (1) Za praćenje kvaliteta zraka na nivou Federacije BiH uspostavlja se federalna mreža mjernih stanica i/ili mjernih mjesta (u daljem tekstu: Federalna mreža).
- (2) Federalna mreža financira se iz sredstava Proračuna Federacije BiH i namjenskih sredstava Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH.
- (3) Federalnu mrežu čine mjerne stanice i/ili mjerna mjesta za mjerenje:
 - a) regionalnog i prekograničnog atmosferskog prenosa zagađujućih materija u zraku i aerosedimentima u okviru međunarodnih obveza,
 - b) kvaliteta zraka u naseljima, industrijskim i nenaseljenim područjima,
 - c) kvaliteta zraka u zaštićenim prirodnim dobrima i zaštićenoj okolini nepokretnih kulturnih dobara,
 - d) kvaliteta zraka u područjima pod uticajem određenih izvora zagađivanja, uključujući pokretne izvore,
 - e) alergenog polena.
- (4) Federalna mreža se uspostavlja u skladu sa propisom kojim se određuje broj i raspored mjernih stanica i/ili mjernih mjesta u određenim zonama i aglomeracijama, kao i obim, vrsta i učestalost mjerenja.

- (5) U slučaju regionalnog i prekograničnog atmosferskog prenosa zagađujućih materija u zraku i aerosedimentima u okviru međunarodnih obveza može se uspostaviti jedna ili više zajedničkih mjernih stanica, koje obuhvataju susjedne zone u našoj i susjednim državama, da bi se dobila neophodna prostorna rezolucija.
- (6) Propis kontrole kvaliteta zraka iz stavka (4) ovog članka donosi Vlada Federacije BiH na prijedlog Federalnog ministarstva.

Članak 14. **(Nadležnost nad Federalnom mrežom)**

- (1) Praćenje kvaliteta zraka u Federalnoj mreži vrši Federalni hidrometeorološki zavod u skladu sa svojim ovlašćenjima.
- (2) Federalni hidrometeorološki zavod je nadležan za koordinaciju aktivnosti Federalne mreže, te surađuje sa drugim organima uprave koji učestvuju u praćenju kvaliteta zraka, posebno sa organima nadležnim za zaštitu zdravlja ljudi, zaštitu prirode, praćenje meteoroloških uvjeta i drugo, kao i sa organima jedinica lokalne samouprave.

Članak 15. **(Kantonalna mreža)**

- (1) Kanton na svojoj teritoriji uspostavlja kantonalnu mrežu mjernih stanica i/ili mjernih mjesta za praćenje kvaliteta zraka.
- (2) Kantonalnu mrežu čine dopunska mjerna mjesta koje nadležni organ kantona određuje na osnovu mjerenja ili postupaka procjene za područja, zone i aglomeracije za koje nema podataka o nivou zagađujućih materija, u skladu sa svojim potrebama i mogućnostima.
- (3) Monitoring kvaliteta zraka u kantonalnoj mreži obavlja se prema propisu koji za svoju teritoriju donosi nadležni organ kantona, a koji mora biti usklađen sa propisom iz članka 13. ovog Zakona.
- (4) Nadležni organ kantona donosi propis, uz prethodnu suglasnost Federalnog ministarstva, o kontroli kvaliteta zraka na području kantona kojim se određuje broj i raspored mjernih stanica i/ili mjernih mjesta u određenim zonama i aglomeracijama, kao i obim, vrsta i učestalost mjerenja.
- (5) Kantonalna mreža se financira iz proračuna kantona.

Članak 16. **(Općinska mreža)**

- (1) Općina na svojoj teritoriji može uspostaviti općinsku mrežu mjernih stanica i/ili mjernih mjesta za praćenje kvaliteta zraka uz suglasnost kantona.
- (2) Monitoring kvaliteta zraka u općinskoj mreži obavlja se prema propisu koji za svoju teritoriju donosi nadležni organ kantona, a koji mora biti usklađen sa propisom iz članka 13. ovog Zakona.

Članak 17.

(Poslovi koje obavljaju nadležni organi kantona i općine)

- (1) Sredstva za realizaciju programa kontrole kvaliteta zraka u kantonalnoj i općinskoj mreži obezbjeđuju se iz proračuna kantona i općine, te iz sredstava transferiranih prema kantonima ostvarenih radom Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH.
- (2) Nadležni organ kantona obavlja koordinaciju svih aktivnosti kantonalne i općinske mreže.
- (3) Nadležni organ kantona i općine obavlja poslove praćenja kvaliteta zraka direktno ili preko ovlašćenog pravnog lica.
- (4) Nadležni organ kantona i općine može da ovlasti pravno lice da prati rad automatskih stanica, te prikuplja i obrađuje podatke dobijene kontrolom kvaliteta zraka u kantonalnoj i općinskoj mreži.
- (5) Nadležni organ kantona i općine dužan je da podatke o rezultatima monitoringa kvaliteta zraka javno objavi i dostavi Federalnom hidrometeorološkom zavodu.

Članak 18.

(Mjerenja posebne namjene)

- (1) U slučaju da postoji osnovana sumnja da je došlo do zagađenosti zraka koje može narušiti zdravlje ljudi i/ili okoliš, moraju se obaviti namjenska mjerenja nivoa zagađujućih materija.
- (2) Federalno ministarstvo, odnosno nadležni kantonalni organ ili organ jedinice lokalne samouprave (općine) utvrđuje opravdanost osnovane sumnje iz stavka (1) ovog članka i donosi odluku o mjerenjima posebne namjene koja sadrži način i rokove mjerenja, kao i vrstu zagađujućih materija koje je potrebno mjeriti.
- (3) Mjerenja posebne namjene Federalno ministarstvo, odnosno nadležni kantonalni organ ili organ jedinice lokalne samouprave (općine) obavlja preko nadležnih organa ili ovlašćenog pravnog lica.

Članak 19.

(Dostava podataka o kvaliteti zraka)

- (1) Nadležni organ kantona, jedinice lokalne samouprave (općine) i ovlašćena pravna lica dužni su da podatke o kvalitetu zraka dobijene kontrolom kvaliteta zraka iz kantonalne i lokalne mreže, kao i rezultate mjerenja posebne namjene, dostavljaju Federalnom hidrometeorološkom zavodu do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec, a godišnji izvještaj najkasnije 60 dana od dana isteka kalendarske godine za prethodnu godinu.
- (2) Federalni hidrometeorološki zavod, nadležni organ kantona, jedinice lokalne samouprave (općine) i ovlašćena pravna lica dužni su da podatke iz stavka (1) ovog članka učine dostupnim javnosti i objave u sredstvima javnog informiranja, elektronskim medijima, kao i na svojim internet stranicama.

- (3) Podaci iz stavka (1) ovog članka koriste se za ocjenjivanje kvaliteta zraka, kao i za izradu izvještaja o stanju kvaliteta zraka Federacije BiH i sastavni su dio informacionog sistema o kvalitetu zraka.

POGLAVLJE III - PLANIRANJE

Članak 20.

(Instrumenti politike i planiranja zaštite zraka)

- (1) Instrumenti politike i planiranja zaštite zraka su:
- a) Federalna strategija zaštite okoliša i Akcioni plan zaštite okoliša definirani Zakonom o zaštiti okoliša, u dijelu koji se odnosi na oblast zaštite zraka,
 - b) kantonalni plan zaštite okoliša u dijelu koji se odnose na oblast zaštite zraka,
 - c) kantonalni plan kvaliteta zraka,
 - d) kantonalni kratkoročni akcioni/interventni plan,
 - e) Državni programi, planovi i izvještaji koji se donose radi provođenja međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine.
- (2) Federalna strategija zaštite okoliša i Akcioni plan zaštite okoliša u dijelu koji se odnosi na oblast zaštite zraka, kantonalni plan zaštite okoliša, planovi kvaliteta zraka i interventni planovi donose se u cilju očuvanja i poboljšanja kvaliteta zraka i izbjegavanja, sprečavanja ili smanjenja štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili okoliš.
- (3) Državni programi, planovi i izvještaji izrađuju se u cilju implementacije međunarodnih obveza definiranih međunarodnim sporazumima, konvencijama i protokolima.

Članak 21.

(Izrada prostornih planova, urbanističkih planova i detaljnih planskih dokumenata)

- (1) Prilikom izrade prostornih planova, urbanističkih planova i detaljnih planskih dokumenata mora se voditi računa o zaštiti i osiguranju kvaliteta zraka.
- (2) Nijedan plan ne može biti donesen ukoliko nije usklađen sa instrumentima politike i planiranja iz članka 20. stavak (1) ovog Zakona.
- (3) Kantonalno ministarstvo nadležno za oblast okoliša izrađuje listu područja na kojima se ne može locirati nijedan novi tačkasti izvor emisija, što se posebno odnosi na postrojenja za sagorijevanje i postrojenja za spaljivanje otpada.
- (4) U područjima iz stavka (3) ovog članka se ne može vršiti ni značajnije proširenje postojećih djelatnosti.
- (5) Kod izrade dokumenata iz stavka (1) ovog članka, pri određivanju lokacija za nove tačkaste izvore emisija zagađujućih materija, obavezna pažnja se posvećuje zaštiti ventilacionih koridora i kvalitetu zraka nekog gusto ili stalno naseljenog područja.
- (6) Lokacija, veličina i karakteristike ventilacionih koridora određuju se meteorološkom studijom i modeliranjem strujanja zraka u karakterističnim situacijama.

Članak 22.
(Planovi kvaliteta zraka)

- (1) Strateški dokument iz članka 20. stavak (1) točka a) ovog Zakona donosi Parlament Federacije BiH, na period od najmanje sedam godina, u skladu sa odredbama članka 46. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj:15/21).
- (2) Sadržaj strateškog dokumenta se usklađuje sa drugim općim i sektorskim planovima i politikama.
- (3) Kantonalni plan zaštite okoliša definiran člankom 47. Zakona o zaštiti okoliša sadrži detaljne planove zaštite zraka za nivo kantona.
- (4) U slučajevima prekoračenja jedne ili više zagađujuće materije kanton donosi kantonalni plan kvaliteta zraka.
- (5) U slučajevima prekoračenja pragova upozorenja ili pragova uzbune jedne ili više zagađujućih materija, kanton donosi kratkoročni akcioni/interventni plan.

Članak 23.
(Sadržaj strateških dokumenata)

- (1) Strateškim dokumentom se obezbjeđuju uvjeti za uspostavljanje institucionalnog sistema na osnovu kojeg se preduzimaju mjere za izbjegavanje, sprečavanje ili smanjenje zagađenja zraka i štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili okoliš u cjelini. Pored mjera zaštite zraka, ova strategija obuhvata i problematiku klimatskih promjena.
- (2) Strateški dokumenat obvezno sadrži:
 - a) opće informacije (podatke o lokacijama, klimatske i topografske podatke, broj stanovnika, mjerne stanice i/ili mjerna mjesta),
 - b) ključne elemente za procjenu trenutnog stanja kvaliteta zraka,
 - c) ciljeve koji treba da se postignu,
 - d) aktivnosti koje je potrebno preduzeti radi postizanja zadatih ciljeva,
 - e) nosioce aktivnosti,
 - f) dugoročne i kratkoročne mjere za sprečavanje, ublažavanje i kontrolu zagađivanja zraka,
 - g) vremenski okvir u kojem će se prenijeti zahtjevi kvaliteta zraka koji se primjenjuju u Europskoj uniji,
 - h) vremenski okvir za postizanje zadatih ciljeva koji se tiču kvaliteta zraka,
 - i) zahtjeve za integrisanjem ciljeva i mjera zaštite kvaliteta zraka u druge sektorske politike,
 - j) mjere ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene,
 - k) način izvještavanja o realizaciji strategije,
 - l) postupke evaluacije izvještaja,
 - m) razloge za preispitivanje i korigovanje strateških opredjeljenja,
 - n) prikaz izvora i načina korištenja sredstava i drugih resursa neophodnih za realizaciju strateških ciljeva.

Članak 24.
(Izvještaj o realizaciji strateškog dokumenta)

- (1) Vlada Federacije BiH podnosi izvještaj o realizaciji strateškog dokumenta Parlamentu Federacije BiH svake dvije godine u skladu sa odredbama članka 45. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj:15/21).
- (2) Izvještaj iz stavka (1) ovog članka stavlja se na uvid javnosti putem internet stranice Federalnog ministarstva, a mišljenje javnosti uzima se u obzir prilikom donošenja odluke o preispitivanju i korigovanju strateških opredjeljenja.

Članak 25.
(Kantonalni plan kvaliteta zraka)

- (1) Kanton donosi Plan kvaliteta zraka u zonama i aglomeracijama u kojima je zrak druge kategorije, odnosno kada zagađenost zraka prevazilazi efekte mjera koje se preduzimaju, odnosno kada je ugrožen kapacitet okoliša ili postoji stalno zagađivanje zraka na određenom prostoru, sa ciljem da se postignu odgovarajuće granične vrijednosti ili ciljne vrijednosti utvrđene aktom iz članka 5. ovog Zakona.
- (2) Plan iz stavka (1) ovog članka donosi se na osnovu ocjene stanja kvaliteta zraka i obuhvata sve glavne zagađujuće materije i glavne izvore zagađivanja zraka koji su doveli do zagađenosti.
- (3) Izuzetno od stavka (1) ovog članka, nadležni organ kantona ne donosi Plan kvaliteta zraka u slučaju prekoračenja iz članka 10. ovog Zakona, osim u slučaju da se prekoračenja mogu pripisati i drugim izvorima suspendovanih čestica PM₁₀.
- (4) Ako zone ili aglomeracije iz stavka (1) obuhvataju teritoriju više od jednog kantona, kantoni u obuhvatu iste zone ili aglomeracije dužni su surađivati prilikom izrade planova kvaliteta zraka s ciljem harmonizacije mjera.
- (5) Federalno ministarstvo daje mišljenje na planove kvaliteta zraka iz stavka (1) ovog članka, u fazi njihove pripreme.
- (6) Federalno ministarstvo obezbjeđuje suradnju kantona na izradi planova kvaliteta zraka u slučaju iz stavka (4) ovog članka.
- (7) Suradnja iz stavka (6) ovog članka odvija se u skladu sa odredbama Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/05).

Članak 26.
(Sadržaj planova kvaliteta zraka)

- (1) Planovi kvaliteta zraka iz članka 25. ovog Zakona sadrže:
 - a) podatke o lokaciji (području) povećane zagađenosti,
 - b) osnovne informacije o zoni i aglomeraciji,
 - c) podatke o vrsti i stepenu zagađenosti,

- d) podatke o izvoru zagađenja,
 - e) analizu situacije i faktora koji su uticali na pojavu prekoračenja,
 - f) detalje o mjerama ili projektima poboljšanja koji su postojali prije stupanja na snagu ovog zakona,
 - g) detalje o mjerama ili projektima koji su primijenjeni sa ciljem smanjenja zagađenosti nakon stupanja na snagu ovog Zakona,
 - h) detalje o mjerama ili projektima koji se planiraju u dugoročnom periodu,
 - i) organe nadležne za razvoj i sprovođenje plana,
 - j) listu dokumenata, publikacija i slično, kojima se potkrepljuju podaci navedeni u planu,
 - k) ograničenja u pogledu korištenja goriva.
- (2) Planovi kvaliteta zraka mogu da sadrže i mjere propisane kratkoročnim akcionim/interventnim planovima iz članka 28. ovog Zakona.
- (3) U slučaju prekoračenja onih graničnih vrijednosti za koje je rok za postizanje već istekao, planovima kvaliteta zraka utvrđuju se odgovarajuće mjere kako bi se skratio period prekoračenja.
- (4) Planovima kvaliteta zraka mogu se utvrditi specifične mjere namijenjene zaštitu osjetljivih grupa stanovništva, posebno djece.

Članak 27. **(Kratkoročni akcioni/interventni plan)**

- (1) Nadležni organ kantona donosi kratkoročni akcioni/interventni plan u dijelu zone ili aglomeracije koja se nalazi na njihovoj teritoriji u slučaju da:
- a) postoji opasnost da nivoi zagađujućih materija u zraku prekorače jednu ili više koncentracija opasnih po zdravlje ljudi utvrđenih propisom iz članka 5. stavak (2) ovog Zakona, ili
 - b) postoji opasnost da se prekorači koncentracija prizemnog ozona opasna po zdravlje ljudi, ako nadležni organ procijeni, uzimajući u obzir geografske, meteorološke i ekonomske uvjete, da postoji značajan potencijal da se smanji rizik, trajanje i ozbiljnost takvog prekoračenja
- (2) Kratkoročni akcioni/interventni planovi mogu se, radi zaštite zdravlja ljudi i/ili okoliša po potrebi, donijeti i u slučaju ako postoji opasnost od prekoračenja jedne ili više graničnih ili ciljnih vrijednosti za pojedine zagađujuće materije koje su utvrđene aktom iz članka 5. ovog Zakona.
- (3) Ako zone ili aglomeracije iz stavka (1) ovog članka obuhvataju teritoriju više od jednog kantona, kantoni u obuhvatu iste zone ili aglomeracije dužni su surađivati prilikom izrade interventnih planova s ciljem harmonizacije mjera.
- (4) Kratkoročni akcioni/interventni plan kantona, iz stavka (3) ovog članka mora, u slučajevima uticaja na teritoriji drugog kantona, sadržavati mjere koje se poduzimaju u slučaju aktiviranja plana sa mehanizmima obveznosti primjene mjera.
- (5) Mjere iz kratkoročnih akcionih/interventnih planova kontrolišu nadležne inspekcije i drugi organi u skladu sa kantonalnim propisom.

- (6) Federalni hidrometeorološki zavod BiH daje procjenu da postoji indikacija o prenosu zagađujućih materija preko granica kantona i zona.
- (7) Federalno ministarstvo obezbjeđuje suradnju kantona na izradi planova u slučaju iz stavka (3) ovog članka.
- (8) Suradnja iz stavka (6) ovog članka odvija se u skladu sa odredbama Zakona o organizaciji organa uprave („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/05).

Članak 28.

(Sadržaj kratkoročnog akcionog/interventnog plana)

- (1) Kratkoročni akcioni/interventni planovi iz članka 27. ovog Zakona sadrže obvezno mjere koje se kratkoročno preduzimaju u cilju smanjenja rizika ili trajanja takvog prekoračenja.
- (2) Kratkoročnim akcionim/interventnim planom iz stavka (1) ovog članka mogu se, u zavisnosti od svakog pojedinačnog slučaja, poduzeti djelotvorne mjere za kontrolu aktivnosti koje doprinose nastanku opasnosti od prekoračenja odgovarajućih graničnih ili ciljnih vrijednosti ili koncentracija opasnih po zdravlje ljudi i po potrebi privremeno zaustaviti navedene aktivnosti.
- (3) Kratkoročnim akcionim/interventnim planom mogu se predvidjeti mjere u vezi sa saobraćajem motornih vozila, u skladu sa posebnim zakonom, radovima na izgradnji, radom industrijskih postrojenja, upotrebom proizvoda koji sadrže zagađujuće materije i grijanjem domaćinstava, kao i specifične aktivnosti namijenjene zaštiti osjetljivih grupa stanovništva, naročito djece.

Članak 29.

(Transparentnost kratkoročnih akcionih/interventnih planova)

Kratkoročni akcioni/interventni planovi i informacije o načinu na koji će se primjenjivati moraju biti dostupni javnosti i zainteresiranim organizacijama, kao što su organizacije koje se bave zaštitom okoliša, organizacije koje zastupaju interese osjetljivih grupa stanovništva, zdravstvene organizacije i udruženja privrednika.

Članak 30.

(Prekogranično zagađivanje zraka)

- (1) Nadležni organ kantona odmah obavještava Federalno ministarstvo ukoliko se bilo koja granična vrijednost, kritični nivo, granica tolerancije, ciljna vrijednost i dugoročni cilj, koncentracija opasna po zdravlje ljudi ili koncentracija o kojoj se izvještava javnost prekorači zbog značajnog prekograničnog prenosa zrakom zagađujućih materija ili njihovih prekursora.
- (2) Federalno ministarstvo u slučaju iz stavka (1) ovog članka, po potrebi, preduzima zajedničke aktivnosti sa nadležnim organima na nivou države i sa nadležnim organima na nivou druge države, kao što su priprema zajednički koordiniranog plana kvaliteta zraka i/ili priprema i primjena kratkoročnog akcionog plana za susjedne zone u našoj i susjednim zemljama i razmjena potrebnih informacija.

- (3) U slučaju prekoračenja koncentracije opasne po zdravlje ljudi i koncentracije o kojoj se izvještava javnost u zonama ili aglomeracijama u blizini entitetske granice, Federalno ministarstvo putem nadležnog organa na nivou države u najkraćem roku o tome obavještava nadležni organ susjedne države.
- (4) Federalno ministarstvo informira javnost u slučajevima iz st. (1) i (2) ovog članka.

Članak 31.

(Implementacija međunarodnih ugovora na polju zaštite kvaliteta zraka)

Federalno ministarstvo učestvuje u aktivnostima na izradi dokumenata definiranih člankom 20. stavak (1) točka e) ovog Zakona s ciljem implementacije odredbi međunarodnih ugovora na polju zaštite kvaliteta zraka.

POGLAVLJE IV - MJERE ZA POBOLJŠANJE KVALITETA ZRAKA

Članak 32.

(Mjere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja zraka)

- (1) Djelotvorna zaštita i poboljšanje kvaliteta zraka osigurava se primjenom načela održivog razvoja, načela cjelokupnog pristupa i primjenom najboljih raspoloživih tehnika, tehničkih rješenja i mjera.
- (2) U cilju sprečavanja i smanjenja zagađivanja zraka i poboljšanje kvaliteta zraka poduzimaju se slijedeće mjere:
- a) usklađivanjem prostornih planova sa programima zaštite zraka, odnosno cjelovitim planiranjem,
 - b) propisivanje graničnih vrijednosti emisija zagađujućih materija iz stacionarnih izvora zagađivanja,
 - c) primjenom mjera zaštite zraka utvrđenih u procedurama procjene uticaja na okoliš i okolinskoj dozvoli u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti okoliša,
 - d) primjenom mjera utvrđenih u urbanističkoj suglasnosti, odnosno građevinskoj dozvoli koju izdaje nadležni organ kantona ili lokalne samouprave kada izvor emisije nije predmet procjene uticaja na okoliš niti pribavljanja okolinske dozvole,
 - e) poticanjem primjene mjera čistije proizvodnje, obnovljivih izvora energije i okolinski prihvatljivijih vidova transporta,
 - f) poticanjem provođenja mjera energijske efikasnosti,
 - g) propisivanje graničnih vrijednosti emisija zagađujućih materija iz pokretnih izvora zagađivanja,
 - h) usklađivanje sa maksimalnim nacionalnim emisijama nakon njihovog utvrđivanja za pojedine zagađujuće materije,
 - i) propisivanje dozvoljenih količina pojedinih zagađujućih materija u određenim proizvodima (goriva, boje...),
 - j) smanjenje emisija stakleničkih gasova,
 - k) postepeno smanjivanje upotrebe supstanci koje oštećuju ozonski omotač,
 - l) provođenje mjera iz akcionih planova za poboljšanje kvaliteta zraka i kratkoročnih akcionih/ interventnih planova.

- (3) Mjere zaštite zraka iz stavka (2) točka d) ovog članka utvrđuju se elaboratom zaštite zraka kojeg izrađuje ovlašćena pravna osoba za poslove izrade studija uticaja na okoliš u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj:15/21).
- (4) Sadržaj elaborata iz stavka (3) ovog članka minimalno mora sadržavati podatke o načinu zagrijavanja prostora, informaciju o postojanju kotlovnice, podatke o broju kotlova i kapacitetu, vrsti i potrošnji goriva, opisu sistema monitoringa, opisu tehnoloških procesa, te mjerama sprečavanja i kontrole emisije u zrak. Detaljan sadržaj elaborata uređuju kantoni.

Članak 33.

(Granične vrijednosti emisija iz stacionarnih izvora i monitoring emisija)

- (1) Federalno ministarstvo posebnim propisom utvrđuje mjere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja zraka i poboljšanje kvaliteta zraka koje sadrže:
- a) granične vrijednosti emisije zagađujućih materija u zrak iz stacionarnih izvora zagađivanja, osim postrojenja za sagorijevanje,
 - b) način, postupak, učestalost i metodologiju mjerenja emisije zagađujućih materija,
 - c) kriterijume za uspostavljanje mjernih mjesta na ispustu za mjerenje emisije,
 - d) postupak vrednovanja rezultata mjerenja emisije i usklađenost sa propisanim normativima,
 - e) sadržaj izvještaja o izvršenim mjerenjima emisije i bilansu emisije,
 - f) način proračuna emisija i dostavljanja podataka o emisijama za potrebe informacionog sistema i rokove dostavljanja podataka.
- (2) Propisom iz stavka (1) ovog članka, za postojeće izvore zagađivanja zraka, u iznimnim slučajevima, propisuju se dozvoljena prekoračenja graničnih vrijednosti emisije određenih zagađujućih materija i određuje rok u kome se te vrijednosti moraju smanjiti na nivo graničnih vrijednosti emisije.
- (3) Na području gdje je utvrđena druga kategorija kvaliteta zraka, nadležni organ može zahtijevati strožije granične vrijednosti emisija.

Članak 34.

(Granične vrijednosti emisija iz postrojenja za sagorijevanje i monitoring emisija)

Federalno ministarstvo propisuje granične vrijednosti emisije zagađujućih materija iz postrojenja za sagorijevanje, imajući u vidu, vrstu, kapacitet, starost, planirani radni vijek postrojenja i gorivo koje se u njemu koristi, metode i način mjerenja emisije zagađujućih materija, kriterijume za izbor mjernih mjesta, način provjere tačnosti mjerenja (kontrolna mjerenja i kalibracija), način obrade rezultata mjerenja, način proračuna i rokove za dostavljanje podataka i postupak određivanja ukupne godišnje emisije iz postrojenja za sagorijevanje.

Članak 35.
(Velika postrojenja za sagorijevanje)

Velika postrojenja za sagorijevanje koja su obuhvaćena Nacionalnim planom smanjenja emisija zagađujućih materija za Bosnu i Hercegovinu, postepeno smanjuju emisije sumpor-dioksida (SO₂), azotnih oksida (NO_x) i čvrstih čestica, u skladu sa Ugovorom o uspostavi Energetske zajednice („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“, broj: 9/06) i aktima donesenim za njegovo provođenje.

Članak 36.
(Kvalitet tečnih goriva)

- (1) Kvalitet tečnih goriva regulisan je aktom Vijeća Ministara Bosne i Hercegovine i propisom u nadležnosti Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije.
- (2) Na području Federacije BiH, teška ulja kod kojih sadržaj sumpora prelazi 1,00 % mase, ne mogu biti korištena kao goriva za postrojenja za sagorijevanje od 01. januara 2010. godine.
- (3) Dizel-goriva koja se koriste za motorna vozila i brodove ne mogu biti korištena kao goriva od:
 - a) 1. januara 2010. godine ukoliko je sadržaj sumpora veći od 0,20% njihove mase,
 - b) 1. januara 2015. godine ukoliko je sadržaj sumpora veći od 0,10 % njihove mase.
- (4) Ograničenja iz st. (2) i (3) ovog članka u određenim tečnim naftnim derivatima se ne primjenjuju na:
 - a) goriva namijenjena preradi prije finalnog sagorijevanja,
 - b) goriva koja će biti prerađena u rafinerijskoj industriji.
- (5) Goriva za motorna vozila moraju biti u skladu sa standardima kvaliteta koje je objavio Institut za standardizaciju BiH.
- (6) Zabranjeno je stavljanje na tržište i promet olovnog benzina.

Članak 37.
(Emisije isparljivih organskih jedinjenja prilikom skladištenja i distribucije goriva)

- (1) Tehničke standarde zaštite zraka od emisije isparljivih organskih jedinjenja koje nastaju skladištenjem, pretakanjem i distribucijom goriva propisuje Federalno ministarstvo u suradnji sa Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije .
- (2) Propisom iz stavka (1) ovog članka utvrđuju se tehnički standardi za uređaje za skladištenje i pretakanje goriva na terminalima i benzinskim stanicama, kao i za cisterne koje se koriste za prevoz goriva od jednog terminala do drugog ili od terminala do benzinske stanice, te rokovi za njihovo postizanje.

Članak 38.

(Emisije isparljivih organskih jedinjenja prilikom korištenja rastvarača)

- (1) Pravno lice i operater koji u svom proizvodnom procesu koristi organske rastvarače dužan je da primenjuje mjere u cilju smanjenja vrijednosti emisije isparljivih organskih jedinjenja ispod propisanih vrijednosti.
- (2) Federalno ministarstvo donosi propis kojim se uređuje:
 - a) postupak za sprečavanje ili smanjivanje direktnih ili indirektnih posljedica emisija isparljivih organskih jedinjenja na okoliš, a posebno emisija u zrak,
 - b) granične vrijednosti emisija isparljivih organskih jedinjenja iz postrojenja i aktivnosti koje koriste organske rastvarače,
 - c) zahtjevi za postrojenja koja ta jedinjenja koriste,
 - d) šeme za smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja.
- (3) Šema za smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja je propisani alternativni način smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja.

Članak 39.

(Emisije iz kućnih ložišta)

- (1) Emisija iz kućnih ložišta i kvalitet goriva za ovu namjenu, reguliše se u skladu sa standardima usvojenim od strane Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine (BAS), a u zavisnosti od namjene i kapaciteta.
- (2) Standardi po kojima se koriste i instaliraju peći i kotlovi za kućna ložišta su:
 - a) peći koje se nalaze u prostorijama koje se griju,
 - i. BAS EN 14785 - Grijalice za zagrijavanje prostora na čvrsto gorivo – Zahtjevi metode ispitivanja (kamini za grijanje na pelet snage do 50 kW)
 - ii. BAS EN 12815 Peći na čvrsto gorivo — Zahtjevi i metode ispitivanja (peći ručno loženje, primarna namjena kuhanje, sekundarno grijanje)
 - b) kotlovi koji se nalaze u zasebnim kotlovnica,
 - i. BAS EN 303-5 - Toplovodni kotlovi — Dio 5, Toplovodni kotlovi za čvrsta goriva, ručno i automatski punjeni, nazivne toplotne snage do 500 kW -
 1. Terminologija, posebni zahtjevi, ispitivanje i označavanje (kotao koji se montira u kotlovnici)
- (3) Goriva koja se koriste u ovoj vrsti ložišta moraju da imaju sljedeće karakteristike:
 - a) pelet koji se stavlja u promet na području Federacije BiH mora da ima minimalno klasu kvaliteta A2, ili klasu ekvivalentnu klasi A2,
 - b) ugalj koji se stavlja u promet i/ili upotrebu na području Federacije BiH mora da ima ukupni sadržaj gorivog sumpora ispod 1% i toplotnu moć veću od 12.000 kJ/kg,
 - c) ogrjevno drvo koje se stavlja u promet i/ili upotrebu mora da ima manje od 25% vlage.

- (4) Zabranjeno je stavljanje u promet peći i kotlova koji ne zadovoljavaju zahtjeve iz stavka (2) ovog članka.
- (5) Ostala goriva, čiji kvalitet nije definisan ovim Zakonom, moraju biti u skladu sa tipskim odobrenjem proizvođača peći, kamina, ili kotla za koje se gorivo koristi.
- (6) Kontrolu kućnih ložišta definišu kantoni svojim propisima.

Članak 40. (Boje i lakovi)

- (1) U cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja iz boja i lakova propisuju se maksimalno dozvoljeni sadržaj pojedinih isparljivih organskih jedinjenja u bojama i lakovima.
- (2) Maksimalno dozvoljeni sadržaj isparljivih organskih jedinjenja u bojama i lakovima utvrđuje se propisima kojima se uređuje oblast hemikalija u Federaciji BiH.

Članak 41. (Pokretni izvori zagađivanja)

- (1) Pokretni izvori zagađivanja mogu se koristiti i stavljati u promet ako zagađujuće materije u izduvnim gasovima iz tih izvora ne prelaze granične vrijednosti emisije utvrđene tehničkim propisima.
- (2) Emisije iz pokretnih izvora zagađivanja kontrolišu se prilikom redovnog, vanrednog i kontrolnog tehničkog pregleda, u skladu sa odgovarajućim tehničkim propisom i zakonom kojim se uređuje bezbjednost saobraćaja.

Članak 42. (Usklađivanje sa maksimalnim nacionalnim emisijama nakon njihovog utvrđivanja za pojedine zagađujuće materije)

- (1) Na nivou Bosne i Hercegovine u skladu sa međunarodnim ugovorima utvrđuju se maksimalne nacionalne emisije za acidifikujuće i eutrofikujuće zagađujuće materije i prekursore ozona, i to za, sumpor-dioksid (SO_2), azotne okside (NO_x), isparljiva organska jedinjenja i amonijak (NH_3), u cilju unapređenja i zaštite okoliša i zdravlja ljudi od štetnog djelovanja acidifikacije, eutrofikacije i prizemnog ozona, a radi postizanja dugoročnih ciljeva koji podrazumijevaju održavanje kritičnih nivoa i zaštitu stanovništva.
- (2) Radi praćenja emisija iz stavka (1) ovog članka sa područja Federacije BiH uspostavlja se Inventar emisija i projekcije emisija.
- (3) Federalni hidrometeorološki zavod vodi Inventar emisija i projekcije emisija iz stavka (2) ovog članka za područje Federacije BiH.
- (4) Federalno ministarstvo propisuje metodologiju za izradu Inventara emisija i projekcije emisija i način prikupljanja podataka.

Članak 43.
(Emisije stakleničkih gasova)

- (1) Staklenički gasovi su, ugljen-dioksid (CO_2), metan (CH_4), azotsuboksid (N_2O), fluorougljovodonici (HFCs), perfluorougljenici (PFCs) i sumporheksafluorid (SF_6).
- (2) Sprečavanje i smanjenje zagađivanja zraka koje utiče na promjenu klime provodi se:
 - a) primjenom mjera za smanjenje emisija stakleničkih gasova,
 - b) praćenjem emisija stakleničkih gasova iz izvora i praćenjem odstranjenih količina ovih gasova putem ponora.
- (3) Mjere iz stavka (2) točka a) ovog članka realizuju se:
 - a) razvojem i korištenjem čistijih tehnologija kojima se sprječava ili smanjuje emisija stakleničkih gasova,
 - b) podsticanjem korištenja obnovljivih izvora energije,
 - c) podsticanjem okolinski prihvatljivijeg transporta,
 - d) podsticanjem energijske efikasnosti,
 - e) aktivnostima kojima se povećava odstranjivanje stakleničkih gasova iz atmosfere.
- (4) Mjere iz stavka (2) točka a) ovog članka mogu se provoditi u okviru mehanizma čistog razvoja i oblažavanja klimatskih promjena definiranih Odlukom Vijeća ministara o osnivanju ovlašćenog organa za provođenje projekata Mehanizma čistog razvoja Kjoto protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o promjeni klime („Službeni glasnik BiH“, br. 102/10 i 45/15) i provedbenim aktima na nivou Federacije BiH.

Članak 44.
(Mehanizam monitoringa i izvještavanja o emisijama stakleničkih gasova)

- (1) U cilju međunarodnog izvještavanja Bosne i Hercegovine, po osnovu članstva u međunarodnim ugovorima, vode se podaci o emisijama i odstranjenim količinama stakleničkih gasova iz članka 67. stavak (2) točka c) ovog Zakona što čini Inventar emisije stakleničkih gasova.
- (2) Federalni hidrometeorološki zavod vodi Inventar emisija stakleničkih gasova sa područja Federacije BiH po osnovu podataka o emisijama i odstranjenim količinama stakleničkih gasova.
- (3) Ministarstva i drugi federalni organi uprave nadležni za poslove zaštite okoliša, energetike, privrede, poljoprivrede, šumarstva, voda, službene statistike, te javna poduzeća iz navedenih oblasti koji prikupljaju ili posjeduju podatke o djelatnostima po sektorima kojim se ispuštaju ili uklanjaju staklenički gasovi potrebni za vođenje Inventara emisije stakleničkih gasova, kao i za potrebe izvještavanja iz članka 69. ovog Zakona, moraju te podatke dostaviti Federalnom hidrometeorološkom zavodu.
- (4) Podaci iz stavka (3) ovog članka dostavljaju se bez naknade do kraja decembra tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

- (5) Subjekti iz stavka (3) ovog članka dužni su da posebnim aktom imenuju lica koja će obavljati poslove u vezi sa dostavljanjem i provjerom podataka o djelatnostima kojim se ispuštaju ili uklanjaju staklenički gasovi.
- (6) Federalno ministarstvo propisuje metodologiju vođenja Inventara emisije stakleničkih gasova i način prikupljanja podataka.
- (7) Podaci iz stavka (4) ovog članka su javni.

Članak 45.
(Obveza operatera izvora stakleničkih gasova)

Federalno ministarstvo provedbenim propisom definira operatere koji podliježu obavezi monitoringa i/ili izvještavanja o emisijama stakleničkih gasova, metodologiju monitoringa, verifikacije i izvještavanja o emisijama stakleničkih gasova, kao i obim i način dostave podataka za izvještavanje.

Članak 46.
(Supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance)

- (1) Uvjeti i način postepenog smanjivanja potrošnje supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci u Bosni i Hercegovini i njihovo postepeno isključivanje iz upotrebe, uz definiranje uvjeta za uvoz, izvoz i stavljanje u promet tih supstanci i proizvoda koji ih koriste, propisani su aktom Vijeća ministara BiH koji uređuje način provođenja međunarodnog ugovora u oblasti zaštite ozonskog omotača.
- (2) Federalno ministarstvo propisuje postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskim supstancama, kao i novim kontrolisanim supstancama, postupanje sa proizvodima koji sadrže ili su pomoću tih supstanci proizvedeni, način provjere ispuštanja i kontrole emisija ovih supstanci, postupanje sa tim supstancama nakon prestanka upotrebe proizvoda i opreme koji ih sadrže, način njihovog prikupljanja, obnavljanja, obrade i trajnog odlaganja, način označavanja proizvoda koji sadrži ove supstance i vođenje registra istih, detaljne uvjete koje moraju ispuniti pravna lica i preduzetnici koji obavljaju djelatnost ugradnje, održavanja i/ili servisiranja proizvoda i opreme i postupak izdavanja prethodne suglasnosti u proceduri izdavanja dozvole za uvoz/izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci, te naknade za stavljanje na tržište supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci.

Članak 47.
(Rukovanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i/ili zamjenskim supstancama)

- (1) Za obavljanje djelatnosti ugradnje, održavanja i/ili servisiranja proizvoda i opreme koja sadrži supstance koje oštećuju ozonski omotač ili zamjenske supstance, kontrole ispuštanja i emisije, te obnavljanja ovih supstanci pribavlja se dozvola od strane Federalnog ministarstva.
- (2) Dozvola iz stavka (1) ovog članka izdaje se pravnom licu ili preduzetniku koji ispunjava sljedeće uvjete:

- a) da je registrovano za obavljanje djelatnosti iz stavka (1) ovog članka,
 - b) da zapošljava najmanje jedno stručno osposobljeno lice na način propisan člankom 48. ovog Zakona koje rukuje supstancama koje oštećuju ozonski omotač i/ili zamjenskim supstancama, te
 - c) da posjeduje opremu za obavljanje djelatnosti za koje se izdaje dozvola.
- (3) Federalno ministarstvo može zahtijevati i dodatne podatke, informacije ili dokumentaciju za izdavanje dozvole kao potvrdu o ispunjavanju uvjeta iz stavka (2) ovog članka.
- (4) Dozvola se izdaje na period od pet godina i ista može obuhvatati jednu ili više djelatnosti iz stavka (1) ovog članka.
- (5) Ako pravno lice ili preduzetnik ima jednu ili više organizacionih jedinica (poslovnih jedinica ili izdvojenih poslovnih prostora), dozvola iz stavka (1) ovog članka se odnosi i na svaku organizacionu jedinicu za koju se utvrdi da ispunjava uvjete iz stavka (2) ovog članka.
- (6) Federalno ministarstvo objavljuje na svojoj internet stranici spisak pravnih lica i preduzetnika kojima je izdata dozvola sa identifikovanim djelatnostima za koje se izdaje dozvola.

Članak 48.

(Stručno osposobljavanje za rukovanje supstancama koje oštećuju ozonski omotač i/ili zamjenskim supstancama)

- (1) Stručno osposobljavanje za rukovanje supstancama koje oštećuju ozonski omotač i/ili zamjenskim supstancama vrše javne visokoškolske ustanove koje moraju imati na raspolaganju sljedeće:
- a) odgovarajući prostor za izvođenje teorijske nastave,
 - b) tehničku opremu i nastavna sredstva za izvođenje teorijske i praktične nastave, i
 - c) kvalifikovane stručne predavače odgovarajuće stručne spreme i obrazovnog stepena potrebnog za izvođenje nastave.
- (2) Stručno osposobljavanje mogu da vrše naučnoistraživački i istraživačko-razvojni instituti ukoliko ispunjavaju uvjete iz stavka (1) ovog članka.
- (3) Institucije iz st. (1) i (2) ovog članka moraju pribaviti odobrenje Federalnog ministarstva za obavljanje stručnog osposobljavanja.
- (4) Odobrenje iz stavka (3) ovog članka je upravni akt i izdaje se na period od pet godina.
- (5) Federalno ministarstvo propisuje detaljnije uvjete koje moraju ispunjavati ustanove koje vrše stručno osposobljavanje, te način i postupak stručnog osposobljavanja, provjere znanja i izdavanja uvjerenja o stručnoj osposobljenosti.

Članak 49. (Zabrane)

Na teritoriji Federacije BiH zabranjuje se:

- a) proizvodnja supstanci koje oštećuju ozonski omotač,
- b) stavljanje u promet supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci bez pribavljene dozvole o uvozu,
- c) stavljanje u promet na malo supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci, odnosno zabrana prodaje kupcima koji nemaju pribavljenu dozvolu iz članka 47. ovog Zakona,
- d) stavljanje u promet novih proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač,
- e) ispuštanje supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci u okoliš,
- f) punjenje proizvoda i opreme koji sadrže zamjenske supstance supstancama koje oštećuju ozonski omotač,
- g) ispiranje supstancama koje oštećuju ozonski omotač,
- h) stavljanje u promet supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci u rezervoarima/cilindrima za jednokratnu upotrebu,
- i) stavljanje u promet korištenih proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač.

Članak 50. (Postojane organske zagađujuće materije)

- (1) Podaci o nenamjerno ispuštenim postojanim organskim zagađujućim materijama čine Inventar o nenamjerno ispuštenim dugotrajnim organskim zagađujućim materijama koji vodi Federalni hidrometeorološki zavod.
- (2) Podaci iz stavka (1) ovog članka su javni.
- (3) Federalno ministarstvo propisuje izvore i metodologiju izrade Inventara iz stavka (1) ovog članka.

Članak 51. (Mjere prevencije i sanacije)

- (1) Postrojenje se projektuje, gradi i/ili proizvodi, oprema, koristi i održava tako da ne ispušta zagađujuće materije u zrak u količini većoj od graničnih vrijednosti emisije, izuzev u slučajevima iz članka 33. stavak (2) ovog Zakona.
- (2) Ukoliko dođe do kvara uređaja kojima se obezbjeđuje provođenje propisanih mjera zaštite ili do poremećaja tehnološkog procesa, uslijed čega dolazi do prekoračenja graničnih vrijednosti emisije, operater je dužan da kvar ili poremećaj otkloni, odnosno prilagodi rad nastaloj situaciji ili da obustavi tehnološki proces kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku.
- (3) U slučaju prekoračenja graničnih vrijednosti nivoa zagađujućih materija u zraku operater je dužan, kada to uoči ili po nalogu nadležnog inspektora, odmah da preduzme tehničko-tehnološke mjere ili da obustavi tehnološki

proces kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na propisane granične vrijednosti.

- (4) Operater stacionarnog izvora zagađivanja, kod koga se u procesu obavljanja djelatnosti mogu emitovati gasovi neprijatnog mirisa, dužan je da primjenjuje mjere koje će dovesti do redukcije mirisa iako je koncentracija emitovanih materija u otpadnom gasu ispod granične vrijednosti emisije.

Članak 52.

(Monitoring emisija i obveze operatera)

- (1) Operater, čija emisija u zrak iz stacionarnog izvora podliježe ograničenju, a prema propisima iz čl. 33. i 34. ovog Zakona obveznik kontinuiranog monitoringa emisija u zrak, dužan je da:
- a) u okviru postupka ishođenja okolinske dozvole dostavi podatke o stacionarnom izvoru prema Federalnom ministarstvu,
 - b) obezbijedi redovni monitoring emisije putem kontinuiranih mjerenja emisije, za određene zagađujuće materije i/ili izvore zagađivanja, samostalno odnosno putem automatskih uređaja za kontinuirano mjerenje,
 - c) obezbijedi redovno održavanje i kontrolu mjernih uređaja,
 - d) vodi evidenciju o obavljenim mjerenjima sa podacima o mjernim mjestima i rezultatima mjerenja, te da dostavlja podatke u formi propisanog izvještaja Federalnom ministarstvu,
 - e) vodi evidenciju o vrsti, količini i kvalitetu sirovina, kao i otpada kod procesa koji uključuju spaljivanje otpada,
 - f) vodi evidenciju o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija, kao i mjernih uređaja za mjerenje emisije,
 - g) obavještava Federalno ministarstvo o svakoj njegovoj promjeni, (rekonstrukciji, početku rada novog izvora ili zatvaranju izvora emisije).
- (2) Operater, čija emisija u zrak iz stacionarnog izvora podliježe ograničenju, a prema propisima iz čl. 33. i 34. ovog Zakona obveznik periodičnog monitoringa emisija u zrak, dužan je da:
- a) u okviru postupka ishođenja okolinske dozvole ili odgovarajuće dozvole za građenje dostavi podatke o stacionarnom izvoru zagađivanja nadležnim organima koji izdaju dozvolu,
 - b) obezbijedi redovan monitoring emisije, periodičnim mjerenjima emisije, putem pravnog lica koji posjeduje dozvolu iz članka 55. ovog Zakona,
 - c) vodi evidenciju o obavljenim mjerenjima sa podacima o mjernim mjestima, rezultatima, učestalosti mjerenja i dostavlja podatke u formi propisanog izvještaja nadležnim organima,
 - d) vodi evidenciju o vrsti, količini i kvalitetu sirovina, kao i otpada kod procesa koji uključuju spaljivanje otpada,
 - e) vodi evidenciju o radu uređaja za spriječavanje ili smanjivanje emisija zagađujućih materija,
 - f) obavještava Federalno ili kantonalno ministarstvo za okoliš o svakoj njegovoj promjeni (rekonstrukciji, početku rada novog izvora ili zatvaranju izvora emisije),
 - g) podatke iz točke c) dostavi i pripadajućem kantonalnom ministarstvu ukoliko je obveznik ishođenja okolinske dozvole od strane Federalnog ministarstva.

- (3) Izvještaj o obavljenim mjeranjima iz stavka (1) točka d) i stavka (2) točka c) ovog članka dostavlja se i u skladu sa propisom definiranim člankom 32. stavak 4. ovog Zakona.
- (4) Operater je dužan da o svom trošku provede mjere za smanjenje emisija zagađujućih materija.

Članak 53.
(Registar emisija na nivou kantona)

- (1) Nadležno tijelo na nivou kantona, na osnovu podataka iz članka 52. ovog Zakona, vodi bazu podataka o stacionarnim izvorima emisija u zrak na teritoriji svog kantona, sa podacima o prostornom smještaju i kapacitetima izvora zagađivanja, kao i svim promjenama i rekonstrukcijama.
- (2) Baza podataka iz stavka (1) može uključivati i niže pragove emisija u zrak od onih koji su zahtijevani propisom koji se odnosi na registar postrojenja i zagađivanja.
- (3) Baza podataka iz stavka (1) sastavni je dio kantonalnog registra emisija.
- (4) Registar emisija vodi se po djelatnostima, te uključuje emisije svih izvora emisija u zrak, minimalno za sljedeće materije, sumpordioksid, nitrookside, ugljendioksid, ugljenmonoksid, amonijak, nitrozookside, metan, nemetanske ugljenvodonike, benzin i čvrste čestice iznad deset mikrometara (PM₁₀).
- (5) Podaci iz baze podataka o stacionarnim izvorima emisija iz stavka (1) ovog članka, koji su po pragovima emisija relevantni za registar postrojenja i zagađivanja, dostavljaju se u registar postrojenja i zagađivanja na federalnom nivou, u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/21).
- (6) Nadležno Federalno ministarstvo do kraja prvog kvartala godine, za prethodnu godinu, obavještava kantonalna ministarstva o vrstama zagađujućih materija i bilansu emisija za obveznike koji pripadaju određenom kantonu, a emisije u zrak prate kontinuiranim monitoringom.

POGLAVLJE V - POSLOVI MJERENJA

Članak 54.
(Način vršenja mjerenja)

- (1) Nadležni organ federacije, kantona, općine i pravna lica koji vrše monitoring kvaliteta zraka dužna su da mjerenje kvaliteta zraka obavljaju u skladu sa propisom iz članka 13. ovog Zakona.
- (2) Pravna lica koja vrše mjerenje emisije iz stacionarnih izvora dužna su da mjerenje emisije obavljaju u skladu s propisima iz čl. 33. i 34. ovog Zakona.

Članak 55.
(Dozvola za pravna lica)

- (1) Pravna lica iz članka 54. stavak (2) ovog Zakona mogu vršiti mjerenje nakon pribavljanja dozvole Federalnog ministarstva.
- (2) Federalno ministarstvo propisuje detaljnije uvjete za izdavanje dozvole iz stavka (1) ovog članka.
- (3) Dozvole za mjerenje emisije oduzet će se ukoliko pravno lice prestane da ispunjava propisane uvjete i ako se utvrdi da pravno lice ove poslove ne obavlja u skladu sa izdatim dozvolama i propisima iz čl. 33. i 34. ovog Zakona.

Članak 56.
(Dozvola za operatere)

- (1) Operater stacionarnog izvora zagađivanja, koji vrši mjerenje emisija na vlastitom izvoru, mjerenja mora vršiti u skladu sa propisom iz čl. 33. i 34. ovog Zakona.
- (2) Operater iz stavka (1) ovog članka može dobiti dozvolu Federalnog ministarstva ako u okviru svoje registrovane djelatnosti samostalno obavlja poslove mjerenja emisije zagađujućih materija, pod uvjetom da je stručno i tehnički osposobljen prema zahtjevima standarda BAS ISO/IEC17025.
- (3) Izuzetno od stavka (2) ovog članka operateri koji su u obavezi vršenja kontinuiranog monitoringa emisija ne podliježu izdavanju dozvole i dužni su provoditi mjerenja u skladu sa BAS EN 14181 i propisima iz čl. 33. i 34. ovog Zakona.
- (4) Federalno ministarstvo propisuje detaljnije uvjete za izdavanje dozvole iz stavka (2) ovog članka.

Članak 57.
(Oduzimanje dozvole)

- (1) Federalno ministarstvo na osnovu inicijative inspektora, a nakon utvrđivanja osnovanosti sumnje, može oduzeti dozvolu iz čl. 55. i 56. ovog Zakona.
- (2) Sumnju na nepravilnosti, prema inspekciji, mogu izraziti i druge institucije koje imaju uvid u provedene procedure i izvještaje o monitoringu.

Članak 58.
(Revizija izdatih dozvola)

- (1) Revizija izdatih dozvola vrši se najmanje jednom godišnje ili na zahtjev ovlaštenog pravnog lica, odnosno operatera.

- (2) Federalno ministarstvo jednom godišnje u „Službenim novinama Federacije BiH” objavljuje spisak pravnih lica iz članka 54. kojima je izdata dozvola iz članka 55. ovog Zakona.

Članak 59.
(Referentni laboratorij za kvalitet zraka)

- (1) Djelatnost osiguranja kvaliteta mjerenja i podataka kvalitete zraka obavlja referentni laboratorij.
- (2) Referentni laboratorij iz stavka (1) ovoga članka obavlja sljedeće poslove:
- a) surađuje sa drugim referentnim laboratorijima za praćenje kvalitete zraka,
 - b) učestvuje na ispitivanjima sposobnosti međulaboratorijskim poređenjima s drugim referentnim laboratorijima drugih država,
 - c) provjerava da li se mjerenja kvaliteta zraka provode u skladu sa posebnim propisom,
 - d) razvija, ažurira i upravlja sistemom kvaliteta,
 - e) osigurava da su prikupljeni podaci u sistemu monitoriga kvaliteta zraka usporedivi i kvalitetni,
 - f) pruža naučno-stručnu i tehničku pomoć iz područja praćenja kvalitete zraka na zahtjev Federalnog ministarstva i drugih organa nadležnih organa,
 - g) prati, proučava i unapređuje stanje u području praćenja kvalitete zraka,
 - h) daje ocjene i mišljenja za metode, postupke i programe praćenja kvalitete zraka iz djelokruga referentnog laboratorija.
- (3) Referentni laboratorij izdaje potvrdu o osiguranju kvalitete mjerenja i podataka kvalitete zraka za sva mjerna mjesta koja su uvezana u Federalnu mrežu monitoringa kvaliteta zraka.
- (4) Poslove referentnog laboratorija obavlja Federalni hidrometeorološki zavod.
- (5) Federalno ministarstvo propisuje detaljnije način obavljanja poslova referentnog laboratorija za kvalitet zraka.

POGLAVLJE VI – INFORMIRANJE, OBAVJEŠTAVANJE I IZVJEŠTAVANJE

Članak 60.
(Informiranje organa i javnosti)

Nadležni organi dužni su da informiraju druge organe i organizacije i javnost o sljedećem:

- a) kvalitetu zraka,
- b) planovima kvaliteta zraka i odlaganja na određeno vrijeme postizanja granične vrijednosti za azot-dioksid, benzen i suspendovane čestice,
- c) planovima za dostizanje ciljnih vrijednosti u zonama i aglomeracijama u kojima je došlo do prekoračenja ciljnih vrijednosti,
- d) izvještajima o emisijama zagađujućih materija koje su obuhvaćene ovim Zakonom.

Članak 61.
(Obavješćavanje u slučaju prekoračenja koncentracije zagađujućih materija)

U slučaju da se prekorači koncentracija zagađujućih materija o kojoj se obavješćava javnost ili koncentracija pojedine zagađujuće materije opasne po zdravlje ljudi, nadležni kantonalni organi i institucije vrše obavješćavanje javnosti putem radija, televizije, dnevnih novina, interneta i/ili na drugi pogodan način.

Članak 62.
(Sadržaj informiranja i obavješćavanja o kvaliteti zraka)

- (1) Informiranje o kvalitetu zraka iz članka 60. ovog Zakona obvezno sadrži:
- a) ažurirane podatke o koncentracijama svih mjerenih zagađujućih materija u zraku koje su obuhvaćene ovim Zakonom,
 - b) poređenje izmjerenih koncentracija sa graničnim vrijednostima kvaliteta zraka.
- (2) U slučaju prekoračenja koncentracije opasne po zdravlje ljudi i koncentracije o kojoj se obavješćava javnost iz članka 61. ovog Zakona, nadležni organ obavješćava javnost o:
- a) lokaciji ili području prekoračenja,
 - b) vrsti koncentracije koja je prekoračena (koncentracija o kojoj se izvješćava javnost ili koja je opasna po zdravlje ljudi),
 - c) vremenu početka i trajanju prekoračenja,
 - d) najvišoj jednočasovnoj koncentraciji, odnosno najvišoj osmočasovnoj srednjoj koncentraciji u slučaju prizemnog ozona,
 - e) geografskom području na kojem se očekuje prekoračenje koncentracije o kojoj se izvješćava javnost i/ili koja je opasna po zdravlje ljudi,
 - f) prognozama za naredni period sa očekivanim promjenama zagađenja sa procenom promjene, podacima za posebno osjetljive grupe stanovništva, mogućim efektima po zdravlje i preporučenom ponašanju (podaci o posebno osjetljivim grupama, opis mogućih simptoma, preduzimanje preporučenih mjera, nove informacije o toku događaja) i podacima o preventivnim mjerama za smanjenje zagađenja.

Članak 63.
(Rokovi)

- (1) Nadležni organ izvješćava javnost o:
- a) kvalitetu zraka, u obliku godišnjeg izvještaja o stanju kvaliteta zraka, do 31. srpnja tekuće godine za prethodnu godinu,
 - b) planovima kvaliteta zraka i odlaganja na određeno vrijeme postizanja ciljne vrijednosti za azot-dioksid, benzen i suspendovane čestice PM₁₀ u roku od osam dana od dana usvajanja,
 - c) planovima za dostizanje ciljnih vrijednosti u zonama i aglomeracijama u kojima je došlo do prekoračenja ciljnih vrijednosti, u roku od osam dana od dana usvajanja.

(2) Godišnji izvještaj o stanju kvaliteta zraka u Federaciji BiH priprema i objavljuje Federalni hidrometeorološki zavod.

(3) Federalni hidrometeorološki zavod jednom mjesečno objavljuje izvještaje o stanju kvaliteta zraka, a na osnovu podataka iz kantonalnih i lokalnih mreža.

POGLAVLJE VII - FINANCIRANJE ZAŠTITE I POBOLJŠANJA KVALITETA ZRAKA

Članak 64. (Izvori financiranja)

Sredstva za financiranje zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka obezbjeđuju se u Proračunu Federacije BiH, proračunu kantona, proračunu jedinica lokalne samouprave, iz namjenskih sredstava Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH, te međunarodnih izvora.

Članak 65. (Korištenje sredstava)

Sredstva iz članka 64. ovog Zakona koriste se za:

- a) ocjenjivanje kvaliteta zraka i razvrstavanje zona i aglomeracija prema kategorijama kvaliteta zraka,
- b) uspostavljanje, održavanje, funkcioniranje i razvoj Federalne mreže, kantonalne i lokalne mreže za praćenje kvaliteta zraka,
- c) realizaciju programa praćenja kvaliteta zraka u Federalnoj mreži,
- d) mjerenja posebne namjene,
- e) izradu i sprovođenje strateškog dokumenta,
- f) realizaciju planova kvaliteta zraka i kratkoročnih akcionih planova,
- g) sprovođenje mjera za smanjenje negativnih uticaja klimatskih promjena i mjera za zaštitu ozonskog omotača,
- h) uspostavljanje i održavanje inventara emisije gasova i informacionog sistema kvaliteta zraka,
- i) izvršavanje obveza preuzetih međunarodnim ugovorima,
- j) financiranje i/ili sufinansiranje drugih projekata, programa i mjera u cilju zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka,
- k) vođenje kantonalnog registra izvora zagađivanja zraka,
- l) vođenje Registra stacionarnih izvora i Registra emisija,
- m) sufinansiranje preventivnih i interventnih mjera u vanrednim okolnostima zagađenja zraka.

Članak 66. (Ekonomski poticaji)

Za ulaganja u uređaje za prečišćavanje, postrojenja koja primjenjuju tehnologiju, sirovine i proizvodne postupke manje nepovoljnog uticaja na kvalitet zraka nego drugi srodni proizvodni postupci i tehnologije, te korištenje obnovljivih izvora energije, mogu biti propisane finansijske olakšice prema posebnim propisima.

POGLAVLJE VIII - INFORMACIONI SISTEM

Članak 67.

(Sadržaj informacionog sistema kvaliteta zraka)

- (1) Informacioni sistem kvaliteta zraka sastavni je dio jedinstvenog informacionog sistema zaštite okoliša definiran odredbama Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj:15/21) .
- (2) Informacioni sistem kvaliteta zraka sadrži,
 - a) podatke Federalne mreže, kantonalne mreže i lokalnih mreža za praćenje kvaliteta zraka te podatke koji su dobijeni mjerenjem od strane operatera,
 - b) podatke o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskim supstancama,
 - c) podatke iz inventara emisije stakleničkih gasova i odstranjenih količina ovih gasova putem ponora,
 - d) podatke iz inventara nenamjerno ispuštenih postojećih organskih zagađujućih supstanci,
 - e) podatke iz inventara zagađujućih materija,
 - f) mjere i planove za zaštitu i poboljšanje kvaliteta zraka,
 - g) mjere i planove za ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama,
 - h) mjere i planove za zaštitu ozonskog omotača,
 - i) podatke o prekoračenju koncentracija zagađujućih materija opasnih po zdravlje ljudi i mjere zaštite zdravlja ljudi i okoliša u takvim slučajevima,
 - j) podatke o ovlaštenim pravnim licima koja obavljaju poslove monitoringa kvaliteta zraka i mjerenja nivoa zagađujućih materija i emisije,
 - k) podatke iz registra izvora zagađivanja zraka,
 - l) podatke o izvršenom inspekcijskom nadzoru i izrečenim mjerama,
 - m) druge podatke od značaja za kvalitet zraka.
- (3) Za uspostavu i funkcioniranje informacionog sistema kvaliteta zraka u Federaciji BiH nadležno je Federalno ministarstvo u suradnji sa Fondom za zaštitu okoliša Federacije BiH i Federalnim hidrometeorološkim zavodom.
- (4) Kantonalni organi, organi lokalne samouprave, operateri i ovlaštena pravna lica dužni su da blagovremeno i bez naknade dostavljaju podatke iz svoje nadležnosti, kao i druge podatke koji su potrebni za vođenje informacionog sistema o kvaliteti zraka u cilju izrade planova i izvještaja, u skladu sa ovim Zakonom.
- (5) Za vođenje informacionog sistema koji se odnosi na aktivnosti iz stavka (2) toč. a), c) i e) zadužen je Federalni hidrometeorološki zavod.
- (6) Federalni hidrometeorološki zavod dužan je da na zahtjev kantona i jedinica lokalne samouprave iz stavka (4) ovog članka ustupi prikupljene podatke bez naknade.
- (7) Federalni hidrometeorološki zavod prikuplja i unosi podatke u informacioni sistem kvaliteta zraka u skladu sa ovim Zakonom.
- (8) Za vođenje informacionog sistema koji se odnosi na aktivnosti iz stavka (2) točka b) ovog članka Federalno ministarstvo u suradnji sa Fondom za zaštitu

okoliša Federacije BiH vodi evidenciju o ostvarenom uvozu/ izvozu supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci od strane uvoznika/izvoznika sa područja Federacije BiH, te radi na uspostavi i razvoju registra proizvoda i opreme na području Federacije BiH koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance.

- (9) Vlasnik proizvoda i opreme na području Federacije BiH koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance dužan je dostaviti podatke potrebne za vođenje registra definisane propisom po osnovu članka 46. stavak (2).
- (10) Registar proizvoda i opreme na području Federacije BiH dostupan je kantonalnim ministarstvima i nadležnoj inspekciji.

Članak 68.

(Razmjena informacija i podataka iz informacionog sistema)

- (1) Podaci iz informacionog sistema kvaliteta zraka se koriste za razmjenu informacija o mjernim mjestima u Federalnoj, kantonalnoj i općinskoj mreži, tehnikama mjerenja, kao i za razmjenu podataka dobijenih praćenjem kvaliteta zraka u Federalnoj, kantonalnoj i općinskoj mreži i podataka o emisijama iz izvora zagađivanja zraka za potrebe izvještavanja u skladu sa preuzetim međunarodnim obvezama.
- (2) Način razmjene informacija iz stavka (1) ovog članka propisuje Federalno ministarstvo posebnim propisom.

Članak 69.

(Uloga Federalnog hidrometeorološkog zavoda)

- (1) Federalni hidrometeorološki zavod je referentni centar Federacije BiH za kvalitet zraka, emisije u zrak, te ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama.
- (2) U cilju izvještavanja po osnovu međunarodnih obveza, Federalni hidrometeorološki zavod učestvuje u razmjeni podataka o kvalitetu zraka i emisijama uz prethodnu suglasnost Federalnog ministarstva.

POGLAVLJE IX - NADZOR

Članak 70.

(Upravni nadzor)

Upravni nadzor nad provođenjem i primjenom ovog Zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje vrši Federalno ministarstvo.

Članak 71.
(Inspekcijski nadzor)

- (1) Inspekcijski nadzor nad poštivanjem ovog Zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje vrši Federalna uprava za inspekcijske poslove putem nadležne inspekcije, nadležna kantonalna inspekcija zaštite okoliša i nadležna općinska inspekcija za okoliš, urbanizam i gradnju, svako u okviru svoje nadležnosti (u daljem tekstu: nadležni inspektor).
- (2) Na inspekcijski nadzor koji se provodi na osnovu ovog Zakona na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje zaštita okoliša, ako ovim Zakonom nije propisano drugačije.
- (3) Inspekcijski nadzor nad poštivanjem uvjeta iz okolinskih dozvola vrši nadležna inspekcija na nivou vlasti organa koji je donio dozvolu. Za emisije iz stacionarnih izvora ispod pragova za okolinske dozvole nadležna je kantonalna okolišna inspekcija, odnosno inspekcija koja se definiše kantonalnim propisom u ovisnosti da li se radi o kontroli mjera u toku izgradnje, rada, održavanja i prestanka rada pogona i postrojenja.
- (4) Inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje kojima se propisuje granične vrijednosti sadržaja ili kvaliteta proizvoda, način utvrđivanja kvaliteta proizvoda, dokazivanje usuglašenosti, te stavljanje proizvoda na tržište, provodi tržišni inspektor.
- (5) Inspekcijski nadzor nad provođenjem odredbi iz članka 39. st. (2), (3) i (4) ovog Zakona vrši nadležna tržišna inspekcija.

Članak 72.
(Prava i dužnosti inspektora)

U vršenju poslova inspekcijskog nadzora inspektor utvrđuje:

- a) da li je izvor zagađivanja zraka projektovan, izgrađen, opremljen, korišten i održavan tako da emisija bude u propisanim granicama,
- b) da li su u slučaju prekoračenja graničnih vrijednosti emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u zraku preduzete propisane, odnosno naložene mjere,
- c) da li je operater pribavio dozvolu za rad stacionarnog izvora zagađivanja prije početka rada,
- d) da li se rad stacionarnog izvora zagađivanja ili druga aktivnost obavlja protivno propisanoj zabrani,
- e) da li je operater obezbijedio propisana mjerenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u zraku i da li vodi evidenciju o izvršenim mjeranjima,
- f) da li operater vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina i goriva,
- g) da li operater vodi evidenciju o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija i mjernih uređaja za mjerenje emisije i da li su ti uređaji postavljeni i održavani u skladu sa ovim Zakonom,
- h) da li se poslovi mjerenja emisije i praćenja kvaliteta zraka obavljaju na propisani način,
- i) da li se sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskim supstancama i proizvodima koji sadrže te supstance ili su pomoću njih proizvedeni postupa u skladu sa ovim Zakonom,

- j) da li poslove servisiranja i isključivanja iz upotrebe odnosno sakupljanja, obnavljanja i obrade obavljaju lica koja imaju dozvolu, kao i da li ta lica ispunjavaju propisane uvjete,
- k) da li je postupljeno u skladu sa nalogom inspektora,
- l) da li se primenjuju i druge propisane mjere za sprečavanje i smanjivanje zagađivanja zraka.

Članak 73.
(Ovlašćenja inspektora)

- (1) U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor, pored opštih ovlašćenja propisanih zakonom kojim se uređuje oblast inspekcija, ima ovlašćenja da subjektu nadzora:
 - a) naredi izvršavanje propisanih obveza u određenom roku i da privremeno zabrani rad ako se nalog u ostavljenom roku ne izvrši,
 - b) privremeno zabrani rad stacionarnog izvora zagađivanja ili naloži poduzimanje drugih odgovarajućih mjera zaštite dok se emisija i nivoi zagađujućih materija u zraku ne svedu na propisane granične vrijednosti,
 - c) naredi pribavljanje rezultata mjerenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u zraku i privremeno zabrani rad ako se rezultati mjerenja ne dostave na uvid u ostavljenom roku,
 - d) u toku vršenja inspekcijskog pregleda naredi da se izvrše kontrolna mjerenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u zraku preko drugog ovlašćenog pravnog lica, kad operater samostalno ili preko određenog ovlašćenog pravnog lica vrši mjerenja, a rezultati izvršenih mjerenja pružaju osnov za to,
 - e) predloži oduzimanje ovlašćenja za obavljanje poslova mjerenja emisije ako se ti poslovi ne obavljaju u skladu sa zakonom,
 - f) zabrani rad stacionarnog izvora zagađivanja ili drugu aktivnost koja se obavlja protivno ovom Zakonu,
 - g) naredi otklanjanje drugih utvrđenih nepravilnosti ili izvršenje drugih propisanih obveza u ostavljenom roku,
 - h) zabrani postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskim supstancama, kao i proizvodima koji sadrže te supstance ili su pomoću njih proizvedeni protivno ovom Zakonu,
 - i) zabrani poslove servisiranja i isključivanja iz upotrebe, odnosno sakupljanja, obnavljanja i obrade proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili zamjenske supstance ako utvrdi da ih obavlja lice koje za to nema dozvolu, odnosno predloži oduzimanje dozvole za obavljanje tih poslova, ako lice prestane da ispunjava propisane uvjete.
- (2) O izvršenom inspekcionom nadzoru inspektor je obavezan sačiniti zapisnik i u njemu navesti činjenično stanje utvrđeno inspekcijskom nadzorom. Jedan primjerak zapisnika se dostavlja subjektu nadzora.
- (3) Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrde nedostaci i nepravilnosti u radu, inspektor riješenjem nalaže odgovarajuće upravne mjere u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i poduzima druge radnje za koje je ovlašćen u slučaju utvrđivanja prekršaja ili kaznenog djela.

POGLAVLJE X - KAZNE NE ODREDBE

Članak 74. (Novčane kazne)

- (1) Novčanom kaznom od 4.000 KM do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ukoliko:
- a) ne dostavlja podatak o kvalitetu zraka (članak 19.),
 - b) prekorači granične vrijednosti emisije zagađujućih materija u zrak (čl. 33. i 34.),
 - c) ne primjenjuje mjere u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja (članak 38.),
 - d) stavlja u promet supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance bez pribavljene dozvole za uvoz (članak 49.),
 - e) vrši prodaju supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci licima koja nemaju pribavljene dozvole (članak 49.),
 - f) stavlja u promet korištene proizvode i opremu koja sadrži supstance koje oštećuju ozonski omotač (članak 49.),
 - g) projektuje, gradi i/ili proizvodi, oprema, koristi i održava izvore zagađivanja zraka koji ispuštaju zagađujuće materije u zrak u količini većoj od graničnih vrijednosti emisije (članak 51.),
 - h) ne preduzme tehničko-tehnološke mjere ili ne obustavi tehnološki proces, kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na propisane granične vrijednosti nivoa u skladu sa člankom 51. stavak (3) ovog Zakona,
 - i) ne primjenjuje mjere koje mogu dovesti do redukcije mirisa, iako je koncentracija emitovanih materija u otpadnom gasu ispod granične vrijednosti emisije (članak 51.),
 - j) vrši monitoring emisija bez pribavljene dozvole definisane odredbama (članak 55.),
 - k) operater ne pribavi dozvolu u skladu sa člankom 56. ovog Zakona, te ne postupa po kratkoročnom akcionom/interventnom planu u skladu sa člankom 28. stavak 3.
- (2) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM.

Članak 75. (Zaštitne mjere)

Za prekršaje iz članka 74. ovog Zakona mogu se izreći i sljedeće zaštitne mjere za period koji nije kraći od 30 dana niti duži od šest mjeseci:

- a) zabrana pravnom licu da se bavi određenom privrednom djelatnošću,
- b) zabrana odgovornom licu da vrši određene dužnosti.

Članak 76. (Posebne novčane kazne)

- (1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:
- a) obavlja djelatnost ugradnje, održavanja, servisiranja ili provjere ispuštanja opreme koja sadrži supstance koje oštećuju ozonski omotač ili zamjenske supstance, ili je proizvedena pomoću njih, kao i djelatnost sakupljanja i obnavljanja tih supstanci iz te opreme bez pribavljene dozvole (članak 47.),

- b) stavlja u promet nove proizvode i opremu koje koriste kontrolisane supstance koje oštećuju ozonski omotač, izuzev hlorofluorougļovodonika (članak 49.),
 - c) ispušta supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance (članak 49.),
 - d) puni sisteme koji koriste zamjenske supstance sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač (članak 49.),
 - e) ispire supstancama koje oštećuju ozonski omotač (članak 49.),
 - f) stavlja u promet na malo supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance (članak 49.).
- (2) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.000,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.
- (3) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka pravnom licu može se izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja određene djelatnosti, a odgovornom licu da vrši određene poslove za period koji nije kraći od 30 dana, niti duži od šest mjeseci.

Članak 77. (Javni sektor)

Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj odgovorno lice u javnom organu kada se utvrdi da javni organ:

- a) ne donese plan kvaliteta zraka definiran odredbama članka 25. stavak (1) ovog Zakona,
- b) ne donese kratkoročni plan definiran odredbama članka 27. stavak (1) ovog Zakona.

Članak 78. (Novčane kazne za preduzetnika)

- (1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj preduzetnik ako:
- a) ne primjenjuje mjere u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja (članak 38.),
 - b) obavlja djelatnost ugradnje, održavanja, servisiranja ili provjere ispuštanja opreme koja sadrži supstance koje oštećuju ozonski omotač ili zamjenske supstance, ili je proizvedena pomoću njih, kao i djelatnost sakupljanja i obnavljanja tih supstanci iz te opreme bez pribavljene dozvole (članak 47.),
 - c) proizvodi supstance koje oštećuju ozonski omotač (članak 49.),
 - d) stavlja u promet supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance bez pribavljene dozvole o uvozu (članak 49.),
 - e) stavlja u promet nove proizvode i opremu koje koristi kontrolisane supstance koje oštećuju ozonski omotač, izuzev hlorofluorougļovodonika (članak 49.),
 - f) ispušta supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance (članak 49.),
 - g) puni sisteme koji koriste zamjenske supstance sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač (članak 49.),
 - h) ispire sisteme supstancama koje oštećuju ozonski omotač (članak 49.),

- i) ne otkloni kvar ili poremećaj, odnosno ne prilagodi rad nastaloj situaciji ili ne obustavi tehnološki proces, kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku (članak 51.),
- j) ne preduzme tehničko-tehnološke mjere ili obustavi tehnološki proces, kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na propisane granične vrijednosti emisije (članak 51.),
- k) ne primjenjuje mjere koje mogu dovesti do redukcije mirisa, iako je koncentracija emitovanih materija u otpadnom gasu ispod granične vrijednosti emisije (članak 51.),
- l) ne obezbijedi redovni monitoring emisije i o tome ne vodi evidenciju (članak 52.),
- m) ne vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina, goriva i otpada u procesu spaljivanja (članak 52.).
- n) podatke o stacionarnom izvoru zagađivanja zraka i svakoj njegovoj promjeni (rekonstrukciji) ne dostavi nadležnom organu (članak 53.),

(2) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka preduzetniku se može izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja određene djelatnosti, a odgovornom licu da vrši određene poslove, za period koji nije kraći od 30 dana niti duži od šest mjeseci.

POGLAVLJE XI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 79. (Podzakonski akti)

- (1) Vlada Federacije BiH na prijedlog Federalnog ministarstva, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, donosi propise definirane čl. 6. i 13. ovog Zakona.
- (2) Federalno ministarstvo u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona, donosi propise definirane čl. 55. i 56. ovog Zakona.
- (3) Federalno ministarstvo u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona donosi propise definirane čl. 5., 8., 10., 11., 33., 34., 37., 38., 42., 44., 45., 46., 48., 50., 55., 56., 59. i 68. ovog Zakona.

Članak 80. (Primjena ranijih propisa)

Do donošenja podzakonskih akata na osnovu ovog Zakona primjenjuju se odgovarajući podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“, br.: 33/03 i 4/10).

Članak 81. (Prelazne odredbe)

Odredba članka 49. točka h) počet će se primjenjivati u periodu od dvije godine nakon stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 82.
(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“, br.: 33/03 i 04/10).

Članak 83.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZAKONA O ZAŠTITI ZRAKA

I - USTAVNOPRAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona je sadržan u glavi III, članak 2. alineja c. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojem je politika zaštite okoliša u zajedničkoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine i kantona.

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o zaštiti zraka u Federacije BiH donesen je 2003. godine, te izmijenjen i dopunjen u 2010. godini. Zakon je postavio za cilj uspostavljanje, održavanje i unapređivanje jedinstvenog sistema upravljanja kvalitetom zraka na teritoriji Federacije BiH, utvrđivanje i ostvarivanje mjera u oblasti zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka da bi se izbjegle, sprečile ili smanjile štetne posljedice po ljudsko zdravlje i okoliš, poboljšanje i očuvanje kvaliteta zraka, sprečavanje i smanjenje zagađenja koja utiču na oštećenje ozonskog omotača, procijenjivanje i pribavljanje odgovarajućih podataka o kvalitetu zraka, kao i obezbijedenje dostupnosti tih podataka javnosti, te obezbijedenje izvršavanja obveza preuzetih međunarodnim ugovorima i sporazumima i učestvovanje u međunarodnoj suradnji u oblasti zaštite i poboljšanja zraka.

Po osnovu zakona doneseni su slijedeći podzakonski akti:

- Pravilnik o monitoringu kvaliteta zraka („Službene novine Federacije BiH“, br. 12/05 i 9/16)
- Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak („Službene novine Federacije BiH“, br. 9/14 i 97/17)
- Pravilnik o emisiji isparljivih organskih jedinjenja („Službene novine Federacije BiH“, broj 12/05)
- Pravilnik o uvjetima za rad postrojenja za spaljivanje otpada („Službene novine Federacije BiH“, br. 12/05 i 102/12)
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorjevanje („Službene novine Federacije BiH“, br. 3/13 i 92/17)
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine Federacije BiH“, broj 12/05)
- Pravilnik o postepenom isključivanju supstanci koje oštećuju ozonski omotač („Službene novine Federacije BiH“, broj 39/05)
- Pravilnik o uvjetima mjerenja i kontrole sadržaja sumpora u gorivu („Službene novine Federacije BiH“, broj 6/08)
- Pravilnik o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Službene novine Federacije BiH“, br. 1/12, 50/19 i 3/21)

Uspostavljeni pravni okvir odražava dva osnovna elementa zakonskih propisa koji se odnose na zrak: kontrolu emisija zagađujućih materija i zaštitu kvaliteta zraka. Sveukupni cilj je poboljšavanje i održavanje kvaliteta zraka na način koji je u skladu sa održivim razvojem. Detaljno se definira monitoring kvaliteta i ocjena kvaliteta zraka kao ključnu osnovu za vođenje adekvatne politike zaštite zraka. U slučaju da određeni kriterijumi kvaliteta zraka (kao što su granične vrijednosti kvaliteta zraka) nisu ispunjeni, moraju biti poduzete mjere i aktivnosti u cilju postizanja traženih standarda. Izvori emisija treba da primjene mjere kako bi svoje emisije smanjili na najmanju moguću mjeru.

Detaljniji sadržaj uspostavljenog pravnog okvira :

- definiranje i određivanje ciljeva zaštite kvaliteta zraka kako bi se izbjegao, spriječio ili smanjio štetan uticaj na ljudsko zdravlje i okoliš u cjelini,
- spriječavanje i kontrola zagađivanja koja je prouzrokovana ljudskim aktivnostima,
- dobijanje odgovarajućih informacija o kvalitetu zraka i obezbjeđivanje dostupnosti ovih informacija javnosti,
- održavanje dobrog kvaliteta zraka gdje je taj kvalitet dobar i poboljšavanje kvaliteta zraka u drugim slučajevima,
- jasno definiranje prava i obveza kako bi se stvorio sistem zaštite kvaliteta zraka u Federaciji Bosne i Hercegovine koji može da funkcioniše.

Odredbe postojećeg pravnog okvira su bazirane na relevantnim zakonskim propisima EU na polju kvaliteta zraka. U proteklom periodu u Federaciji BiH se radilo na uspostavi infrastrukture monitoringa kvaliteta zraka i prevenciji emisija kroz sistem okolinskih dozvola.

Po osnovu Tematske sjednice Zastupničkog doma Parlamenta Federacije „Problem zagađenosti zraka u Federaciji BiH“, održane dana 15.03.2017. godine i nastavka sjednice održane dana 22.03.2017. godine, usvojen je niz zaključaka. Između ostalih, jedan od zaključaka je da se donese novi Zakon o zaštiti zraka Federacije BiH koji će biti usklađeni u većoj mjeri sa odgovarajućim direktivama koje važe u zemljama EU. Po osnovu navedenog, izrada zakona je uvršena u Program rada Vlade Federacije BiH.

Izrada novog zakona se vrši zbog potrebe daljeg usklađivanja sa odredbama evropskog zakonodavstva u oblasti zaštite kvaliteta zraka, kao i klimatskih promjena, preciznije definiranja nadležnosti, koordiniranosti svih nivoa, kao i radi definiranja uloge Federacije BiH u aktivnostima na provođenju obveza Bosne i Hercegovine po osnovu članstva u međunarodnim ugovorima i sporazumima:

-Konvencija o prekograničnom zagađivanju zraka na velikim udaljenostima (eng. UNECE Convention on Long-range Transboundary Air Pollution-, CLRTAP), preuzeto sukcesijom, („Službeni list SFRJ“-Međunarodni ugovori broj: 1/90 i „Službeni list RBiH“, broj:13/94),

-Bečka konvencija o zaštiti ozonskog omotača, preuzeto sukcesijom, („Službeni list SFRJ“-Međunarodni ugovori broj: 1/90 i „Službeni list RBiH“, broj:13/94) i Montrealski protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač- preuzeto sukcesijom („Službeni list SFRJ“-Međunarodni ugovori, broj:16/90 „Službeni list RBiH“, broj:13/94), , te Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (eng. United Nations Framework Convention on Climate Change-UNFCCC) („Službeni glasnik BiH“, Međunarodni ugovori, broj:19/00), Kjoto protokol („Službeni glasnik BiH“-Međunarodni ugovori, broj: 3/08) i Pariški sporazum uz Okvirnu konvenciju Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama („Službeni glasnik BiH“-Međunarodni ugovori, broj: 1/17)

Novina u odnosu na postojeća rješenja je u jasnijem definiranju nadležnosti organa i sektora na polju zaštite kvaliteta zraka, detaljnije definiranje monitoringa kvaliteta zraka na nivou Federacije BiH, na nivou kantona i na nivou jedinica lokalne samouprave putem federalnih, kantonalnih i lokalnih mjernih stanica., definiranju zona i aglomeracija u cilju ocjenjivanja i upravljanja kvalitetom zraka, praćenje emisija stakleničkih gasova i uloge institucija na polju klimatskih promjena, upravljanje supstancama koje oštećuju ozonski omotač, propisivanje uvjeta za obavljanje poslova mjerenja emisije i nivoa zagađujućih materija u zraku, sistem osiguranja kvaliteta

podataka, uspostava informacionog sistema u ovoj oblasti kroz definisanje obveza vođenja evidencija o prikupljenim podacima na osnovu kojih se propisuju određene mjere, način financiranja problematike kvaliteta zraka, detaljnije reguliranje inspeksijskog nadzora, te striktnije provođenje kroz prekršajne mjere.

III – USKLAĐENOST PROPISA SA EUROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM SPORAZUMIMA

U Europskoj uniji postoji preko 30 propisa, direktiva, regulativa i odluka u oblasti zaštite zraka, klimatskih promjena, informacionog sistema i sistema razmjene informacija, kojima se propisuju: standardi kvaliteta ambijentalnog zraka, standardi emisije za stacionarne izvore zagađivanja zraka, standardi emisije za pokretne izvore zagađivanja zraka, standardi kvaliteta određenih proizvoda (prevashodno tečnih goriva), upravljanje supstancama koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskim supstancama, te sistem monitoringa i razmjene informacija.

Prilikom izrade zakona korištena je i međunarodna praksa zemalja Europske unije u pogledu transponiranosti europskog zakonodavstva, a prije svega zemalja u našem okruženju koje su pristupile Europskoj uniji ili su na putu da to uskoro učine, naravno uzimajući u obzir realno stanje institucija Federacije BiH u pogledu njihovih kapaciteta, stručnosti i raspoloživih proračuna, što jeste i uvjet za adekvatnu aproksimaciju propisa. Nedostatak Agencije za okoliš u ovoj oblasti, koja bi se bavila stručnim poslovima, je premošteno na način da su se određeni stručni poslovi pozicionirali u postojećim institucijama: Federalni hidrometeorološki zavod i Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH.

Nacrt Zakona o zaštiti zraka je usklađen sa odredbama EU direktiva u oblasti kvaliteta zraka. U oblasti kvaliteta zraka, odredbe Zakona su usklađene sa slijedećim EU propisima :

- Direktiva 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o kvaliteti zraka i čistom zraku za Europu i
- Direktiva 2004/107/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o arsenu, kadmiju, živi, niklu i policikličkim aromatskim ugljikovodicima u zraku,

za koje su priloženi instrumenti usklađivanja.

Odredbama ovog Zakona uz važeći Pravilnik o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Službene novine Federacije BiH“, br. 1/12, 50/19 i 3/21)) unaprijeđen je nivo usklađenosti sa navedenim direktivama. Revizija istog, uz dodatno usklađivanje sa navednim direktivama, izvršit će se u roku od godinu dana nakon stupanja na snagu Zakona.

U oblasti EU zakonodavstva koje se odnose na klimatske promjene, ovaj Zakon je uobzirio odredbe zakonodavstva koje se odnose na supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance (F-gasove), te izradu inventara stakleničkih gasova u ovoj oblasti, a što je regulirano putem Regulativa – Uredbi EU. Takođe, sistem informiranja u oblasti zaštite zraka je definiran s ciljem uspostave sistema davanja adekvatnih parametara na polju kvaliteta zraka, kao dijela budućeg cjelokupnog sistema informisanja u oblasti okoliša u BiH. Nepostojanje Agencije za okoliš otežava rad na izradi sistema informiranja, te su se poslovi unutar ovog zakona delegirali u skladu sa sadašnjim kapacitetima postojećih institucija na polju zaštite okoliša.

IV – PROVEDBENI MEHANIZMI I NAČIN OSIGURANJA PROVEDBE

Novina u odnosu na postojeća rješenja je u jasnijem definiranju nadležnosti organa i sektora na polju zaštite kvaliteta zraka, definiranje monitoringa kvaliteta zraka na nivou Federacije BiH, na nivou kantona i na nivou jedinica lokalne samouprave putem federalnih, kantonalnih i lokalnih mjernih stanica, definiranju zona i aglomeracija u cilju ocjenjivanja i upravljanja kvalitetom zraka, praćenje emisija stakleničkih gasova i uloge institucija na polju klimatskih promjena, upravljanje supstancama koje oštećuju ozonski omotač, propisivanje uvjeta za obavljanje poslova mjerenja emisije i nivoa zagađujućih materija u zraku, sistem osiguranja kvaliteta podataka, uspostava informacionog sistema u ovoj oblasti kroz definiranje obveza vođenja evidencija o prikupljenim podacima na osnovu kojih se propisuju određene mjere, način finaciranja problematike kvaliteta zraka, detaljnije reguliranje inspekcijskog nadzora, te striktnije provođenje kroz prekršajne mjere.

Zakonom su jasnije podijeljene nadležnosti federalnih i kantonalnih organa, kao i inspekcijski nadzor u pojedinim oblastima, te je u potpunosti usaglašen sa Zakonom o prekršajima („Službene novine Federacije BiH“ broj 63/14).

V - UČEŠĆE JAVNOSTI I KONZULTACIJE U IZRADI ZAKONA

Parlament Federacije BiH je nakon razmatranja Nacrta Zakona o zaštiti zraka na 4. redovnoj sjednici Zastupničkog doma, održanoj 10. i 11.09.2019. godine i na 9. sjednici Doma naroda, održanoj 18.02.2021. godine, prihvatio nacrt zakona uz ocijenu da isti može poslužiti kao osnova za izradu Prijedloga zakona uz obavezu organizovanja i provođenja javne rasprave. Postupajući po zaključcima Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH i Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, Federalno ministarstvo okoliša i turizma je u suradnji sa Parlamentom Federacije BiH pokrenulo Javnu raspravu na Nacrt Zakona o zaštiti zraka. Zvaničnim aktom, broj: 04-23-939-1/18 od 20.4.2021. godine, upućenim na nadležna kantonalna ministarstva, kao i na druge institucije u Federaciji BiH, isti su obaviješteni o otvaranju Javne rasprave na Nacrt Zakona o zaštiti zraka u proceduri izrade Prijedloga zakona, sa trajanjem javne rasprave od 60 dana. Također, obavijest o pokretanju javne rasprave je data na web stranici ministarstva.

Obzirom da je Zaključkom Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, točka 3. zadužena stručna služba Doma naroda da dostavi Nacrt zakona kantonalnim skupštinama radi davanja mišljenja u roku od 60 dana, pribavljena mišljenja kantonalnih skupština su dostavljena Federalnom ministarstvu okoliša i turizma. U proceduri izrade zakona cijenjena su pristigla mišljenja data u prilogu obrazloženja u Tabeli 1., te adekvatno inkorporirana u tekst zakona.

Prilikom izrade ovog zakona ispunjeni su uvjeti iz Uredbe Vlade Federacije BiH o pravilima za učešće zainteresirane javnosti u postupku pripreme federalnih pravnih propisa i drugih akata („Službene novine Federacije BiH“, broj 51/12). Zvaničnim aktom Ministarstva, broj: 04-23-939-2/18 od 04.01.2022. godine, upućenim na nadležna kantonalna ministarstva, kao i na druge institucije u Federaciji BiH, te objavom na web stranici ministarstva data je mogućnost očitovanja na sadržaj zakona u roku od 15 dana. Pristigli komentari i sugestije objedinjeni su u prilogu obrazloženja u Tabeli 2., cijenjena je njihova prihvatljivosti i adekvatno su inkorporirani u tekst zakona.

VI - OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI

Tekst Zakona o zaštiti zraka podijeljen je u 11 (jedanaest) poglavlja. U nastavku slijedi detaljniji opis članaka Prijedloga Zakona.

POGLAVLJE I. OSNOVNE ODREDBE (čl. 1.- 4.)

Člankom 1. i 2. Zakona o zaštiti zraka propisan je predmet uređivanja Zakona, odnosno ciljevi istog. Člankom 3. su propisane definicije koje se koriste u Zakonu, dok članak 4. detaljno regulira nadležnosti po ovom Zakonu.

POGLAVLJE II. KVALITET ZRAKA (čl. 5. – 19.)

Člankom 5. daje se ovlaštenje Ministarstvu za donošenje podzakonskog akta koji će normirati vrste zagađujućih materija i standardi kvaliteta zraka za svaku vrstu zagađujuće materije u zraku. Članak 6. propisuje zone i aglomeracije kvaliteta zraka, dok članak 7. normira ocjenu kvaliteta zraka. Članak 8. utvrđuje kategorije kvalitete zraka, a članak 9. zaštitu i unapređenje njegove kvalitete (mjere prevencije i mjere unapređenja). Zagađivanje iz prirodnih izvora normirano je člankom 10. Zakona. Člankom 11. uspostavlja se monitoring kvaliteta zraka, dok članak 12. propisuje mrežu kvaliteta zraka. Dalje se ova mreža razrađuje na Federalnu mrežu kvaliteta zraka (čl. 13. i 14.), dok se kantonalna i opštinska mreža zaštite kvaliteta zraka spominje u čl. 15. i 16.

Člankom 17. se definiraju poslovi koje obavljaju nadležni organi kantona i općine, odnosno koordinacija kantonalnih i opštinskih mreža, te obavljanje praćenja kvaliteta zraka.

U slučaju da postoji osnovana sumnja da je došlo do zagađenosti zraka koje može narušiti zdravlje ljudi ili okoliš, moraju se obaviti namjenska mjerenja nivoa zagađujućih materija, regulirana člankom 18. U cilju ocjene kvaliteta zraka, kao i za izradu izvještaja o stanju kvaliteta zraka Federacije BiH, normira se obveza dostave podataka u članku 19., koji čine sastavni su dio informacionog sistema o kvalitetu zraka.

POGLAVLJE III. PLANIRANJE (čl. 20.-31.)

Ovo poglavlje govori o instrumentima politike i planiranja zaštite zraka, a to su:

- Federalna strategija zaštite okoliša i Akcioni plan zaštite okoliša definirana Zakonom o zaštiti okoliša, u dijelu koji se odnosi na oblast zaštite zraka,
- kantonalni plan zaštite okoliša u dijelu koji se odnose na oblast zaštite zraka,
- kantonalni plan kvaliteta zraka,
- kantonalni kratkoročni akcioni/interventni plan,
- Državni programi, planovi i izvještaji koji se donose radi provođenja međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine.

Svaki se zasebno razrađuje, opisuje se njegov sadržaj i normira se nadležnost za njegovo donošenje, kao i obveza međusobnog usklađivanja ovih bitnih instrumenata (čl. 22-23).

Pored navedenog, u članku 21. sadržana je imperativna norma prema kojoj prilikom izrade prostornih planova, urbanističkih planova i detaljnih planskih dokumenata mora se voditi računa o zaštiti i osiguranju kvaliteta zraka.

Člankom 24. je propisana obveza Vladi Federacije BiH da svake dvije godine podnosi izvještaj o realizaciji strateškog dokumenta Parlamentu Federacije BiH. Člankom 25. se propisuje obveza donošenja kantonalnog plana kvaliteta zraka, kao i saradnja kantona kod izrade planova ukoliko su obuhvaćeni istom zonom ili aglomeracijom. Člankom 26. definira se sadržaj planova kvaliteta zraka. Člankom 27. propisana je obveza donošenja kratkoročnog akcionog/interventnog plana zaštite zraka njegov

sadržaj propisan je u članku 28., dok je člankom 29. naglašena transparentnost ovih kratkoročnih akcionih planova u smislu da isti moraju biti dostupni javnosti i zainteresovanim organizacijama, kao što su organizacije koje se bave zaštitom okoliša, organizacije koje zastupaju interese osjetljivih grupa stanovništva, zdravstvene organizacije i udruženja privrednika.

U slučaju prekograničnog zagađivanja zraka, a što je normirano člankom 30. Zakona, nadležni organ kantona odmah obavještava Federalno ministarstvo ukoliko se bilo koja granična vrijednost, kritični nivo, granica tolerancije, ciljna vrijednost i dugoročni cilj, koncentracija opasna po zdravlje ljudi ili koncentracija o kojoj se izvještava javnost prekorači zbog značajnog prekograničnog prenosa zrakom zagađujućih materija ili njihovih prekursora.

Poglavlje III Zakona završava člankom 31. u kojem je stavljeno u obavezu Ministarstvu da učestvuje u aktivnostima na izradi dokumenata radi implementacije međunarodnih ugovora na polju zaštite kvaliteta zraka.

POGLAVLJE IV. MJERE ZA POBOLJŠANJE KVALITETA ZRAKA (čl. 32.-53.)

Mjerama za sprečavanje i smanjenje zagađivanja zraka *numerus clausus* propisanih člankom 32. nastoji se osigurati efikasna zaštita i poboljšanje kvaliteta zraka. Člankom 33. propisane su granične vrijednosti emisije iz stacionarnih izvora i monitoring emisija. Člankom 34. propisane su granične vrijednosti emisija iz postrojenja za sagorjevanje i monitoring emisija, dok članak 35. govori o velikim postrojenjima za sagorjevanje. Članak 36. govori o kvalitetu tečnih goriva i propisima koji uređuju ovu oblast, uz ograničenja koja su na snazi, dok članak 37. normira emisije isparljivih organskih jedinjenja prilikom skladištenja i distribucije goriva. O emisijama isparljivih ogranskih jedinjenja prilikom korištenja rastvarača govori članak 38., dok članak 39. propisuje emisije iz kućnih ložišta. Člankom 40 propisuje se maksimalno dozvoljeni sadržaj pojedinih isparljivih organskih jedinjenja u bojama i lakovima. Pokretni izvori zagađivanja spomenuti su u članku 41., dok članak 42. razrađuje usklađivanje sa maksimalnim nacionalnim emisijama nakon njihovog utvrđivanja za pojedine zagađujuće materije. Članak 43. normira emisiju stakleničkih gasova, a članak 44. mehanizam monitoringa i izvještavanja o emisijama stakleničkih gasova, dok je člankom 45. propisana obveza operatera izvora stakleničkih gasova.

Supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance propisuje članak 46. dok čl. 47. i 48. propisuju rukovanje tim supstancama, te uvjete stručne osposobljenosti za rukovanje ovim supstancama koju će vršiti javne visokoškolske ustanove, kao i naučnoistraživački i istraživačko razvojni instituti. Člankom 49. propisana je zabrana određenih radnji na teritoriji Federacije BiH. Postojane organske zagađujuće materije regulirane su člankom 50.. Člankom 51. normiraju se mjere prevencije kod projektovanja i gradnje postrojenja, te sanacione mjere tokom rada u slučaju prekoračenja emisija. Člankom 52. definira se monitoring emisija i obveze operatera obaveznika kontinuiranog monitoringa, kao i operatera obaveznika periodičnog monitoringa. Nadležno tijelo na nivou kantona vodi Registar emisija na nivou kantona što je propisano člankom 53.

POGLAVLJE V. POSLOVI MJERENJA (čl. 54.-59.)

Monitoring kvaliteta zraka i mjerenje emisije propisane su člankom 54., a dozvole za mjerenje emisija su propisane člankom 55. (dozvola za pravna lica), te člankom 56. (dozvola za operatore). Članak 57. normira oduzimanje dozvole, a članak 58. reviziju izdatih dozvola. Člankom 59. normira se uloga referentnog laboratorija za kvalitet

zraka i obavljanje poslova referentnog laboratorija od strane Federalnog hidrometeorološkog zavoda.

POGLAVLJE VI. INFORMIRANJE, OBAVJEŠTAVANJE I IZVJEŠTAVANJE (čl. 60.-63.)

Ovo poglavlje detaljno razrađuje obvezu informiranja, obavještanja i izvještavanja svih organa o kvalitetu zraka. Tako članak 60. propisuje obvezu nadležnih organa da javnost informiraju o taksativno nabrojanim podacima, a u slučaju prekoračenja koncentracije zagađujućih materija člankom 61. je propisan način obavještanja javnosti. Sadržaj informiranja i obavještanja o kvaliteti zraka dat je u članku 62., dok članak 63. govori o rokovima za izvještavanje.

POGLAVLJE VII. FINANCIRANJE ZAŠTITE I POBOLJŠANJA KVALITETA ZRAKA (čl. 64. – 66.)

Izvori financiranja, te korištenje prikupljenih sredstava normirani su člankom 64. odnosno 65. Zakona. Ekonomski poticaji definirani su člankom 66.

POGLAVLJE VIII. INFORMACIONI SISTEM (čl. 67. – 69.)

Ovo poglavlje govori o informacionom sistemu kvaliteta zraka. Tako je definiran njegov sadržaj (članak 67.), kao i razmjena informacija i podataka (članak 68.). Članak 70. definira ulogu Federalnog hidrometeorološkog zavoda, te ga definira kao referentni centar Federacije BiH za kvalitet zraka, emisije u zrak, te ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama.

POGLAVLJE IX. NADZOR (čl. 70. – 73.)

Nadzor nad primjenom ovog Zakona povjeren je obrađivaču Zakona, odnosno Federalnom ministarstvu okoliša i turizma, dok je inspekcijski nadzor povjeren Federalnoj upravi za inspekcijske poslove putem nadležne inspekcije, te nadležnim kantonalnim inspekcijama zaštite okoliša i nadležnoj općinskoj inspekciji za okoliš, urbanizam i gradnju. Člankom 72. propisana su prava i dužnosti inspektora prilikom vršenja inspekcijskog nadzora, a člankom 73. propisana su njihova ovlaštenja.

POGLAVLJE X. - KAZNE NE ODREDBE (čl. 74. – 78.)

U ovom poglavlju propisuju se zapriječene sankcije za pravno lice, odgovorno lice u pravnom licu, kao i za preduzetnika. Članak 74. propisuje novčane kazne, članak 75. zaštitne mjere, dok članak 76. normira posebne novčane kazne. Člankom 77. propisane su sankcije za javne organe, a člankom 78. novčane kazne za preduzetnika.

POGLAVLJE XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (čl. 79.- 83.)

Ovim poglavljem regulirane su prelazne i završne odredbe. Člankom 79. definira se donošenje podzakonskih akata od strane Vlade Federacije BiH i federalnog ministarstva.

Člankom 80. definirana je primjena ranijih propisa, a člankom 81. u prelaznoj odredbi definirana je jedna odgađajuća norma, odnosno ona koja počinje da važi dvije godine od usvajanja Zakona. Radi se o normi iz članka 49. točka h) Zakona. Članak 82. propisuje prestanak važenja dosadašnjeg Zakona o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“, br. 33/03 i 04/10). Članak 83. definira stupanje na snagu zakona.

VII - EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA PROPISA

U okviru provođenja Zakona o zaštiti zraka osnovne vrste troškova odnose se na financiranje: mreža za praćenje kvaliteta zraka, realizaciju programa praćenja kvaliteta zraka, mjerenja posebne namjene ukoliko se utvrdi prekoračenje propisanih

vrijednosti zagađujućih materija, a zagađivač je nepoznat, realizaciju planova kvaliteta zraka i kratkoročnih akcionih planova, provođenje mjera za smanjenje negativnih uticaja klimatskih promjena i mjera za zaštitu ozonskog omotača; uspostavljanje i održavanje registra izvora zagađivanja zraka i informacionog sistema kvaliteta zraka, izvršavanje obveza preuzetih međunarodnim ugovorima; kao i za financiranje i/ili sufinansiranje drugih projekata, programa i mjera u cilju zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka.

Iako se ovaj Zakon ne može striktno posmatrati kroz ekonomsku opravdanost, ipak, dugoročno gledano, kroz mehanizme koje on nudi, višestruko je ekonomski opravdan iz razloga što ciljevi zakona jesu izbjegavanje, sprečavanje ili smanjenje štetnih posljedica po ljudsko zdravlje, kvalitet života i okoliša u cjelini.

VIII - FINACIJSKA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE PROPISA I FINACIJSKI EFEKTI PROPISA

Ovaj zakon zasnovan je na principima i ciljevima zakonodavstva EU i za potpunu primjenu i sprovođenje njegovih odredaba neophodno je obezbijediti i odgovarajuće uvjete u skladu sa zahtjevima i praksom EU. U okviru provođenja Zakona o zaštiti zraka osnovne vrste troškova odnose se na financiranje: mreža za praćenje kvaliteta zraka, realizaciju programa praćenja kvaliteta zraka, mjerenja posebne namjene ukoliko se utvrdi prekoračenje propisanih vrijednosti zagađujućih materija, a zagađivač je nepoznat, realizaciju planova kvaliteta zraka i kratkoročnih akcionih planova, provođenje mjera za smanjenje negativnih uticaja klimatskih promjena i mjera za zaštitu ozonskog omotača, uspostavljanje i održavanje registra izvora zagađivanja zraka i informacionog sistema kvaliteta zraka; izvršavanje obveza preuzetih međunarodnim ugovorima; kao i za financiranje i/ili sufinansiranje drugih projekata, programa i mjera u cilju zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka.

Dosadašnje planiranje finacijskih sredstava vršeno je kroz Proračun Federacije BiH, proračune kantona, jedinica lokalne samouprave, kao i korištenje sredstava ostvarenih radom Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH.

Ovaj Zakon ne zahtijeva dodatna financiranja niti opterećenja kroz Proračun Federacije BiH.

TABELA 1.

PREGLED ZAPRIMLJENIH KOMENTARA NAKON SPROVEDENE JAVNE RASPRAVE O NACRTU ZAKONA O ZAŠTITI ZRAKA FBiH (po Zaključcima Parlamenta FBiH)		
Naziv institucije	Tekst primjedbi / sugestija	ocjena prihvatljivosti (Da/Ne) obrazloženje ukoliko se ne prihvata
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	SKUPŠTINA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA	
Komentar/sugestije	U članu 3. Nacrta Zakona o zaštiti zraka (Značenje pojmova i definicija) potrebno je definisati pojam "prirodni izvori" koji je kao pojam naveden u Nacrtu Zakona, u članu 11. Zagađivanja iz prirodnih izvora.	Da.
	U članu 12. stav (3), pod b) se ograničava sadržaj gorivog sumpora u ugljevima ispod 1%. Potrebno je napomenuti da ugljevi iz rudnika na području centralne Bosne (Breza, Kakanj, Zenica, Bila) ne ispunjavaju ovaj uslov jer je sadržaj sumpora u ugljevima iz ovih rudnika od 2-5 %	Ograničenje se tiče korištenja u kućnim ložištima
	U članu 12. stav (5) Zakona stoji da sumnju u korištenje neadekvatnog goriva u kućnom ložištu utvrđuje nadležni kantonalni inspektor vizuelno i organoleptički, a na osnovu boje i mirisa diminih plinova. Obrazloženje: Inspektori vizuelnim pregledom ne mogu na osnovu boje i mirisa diminih plinova utvrditi povećanu emisiju SO₂, ali mogu utvrditi prisustvo emisije neke druge zagađujuće materije (Ringelmanova skala). Inspektorima bi trebalo ostaviti mogućnost da sumnjivo gorivo pošalju na analizu u ovlašteni hemijski laboratorij da provjere kvalitet goriva. Pored toga, u ovom članu se govori i o tome da će inspektori moći ulaziti u privatni posjed i provjeravati peći i gorivo koje se koristi. Provedba ovog člana je u najmanju ruku upitna. Inspektorima bi trebali biti na raspolaganju i drugi alati za provjeru korištenja sumnjivog goriva, kao na primjer dronovi koji su opremljeni osnovnim analizatorima diminih plinova i koji se mogu pozicionirati iznad izvora i provjeriti eventualna prekomjerna emisija u zrak bez ulaska u privatni posjed.	Da, preformulisan je član.

TABELA 1.

	U članu 12. stav (5) pominje se termin „kućna ložišta" pri čemu se ne definira koja je to termalna snaga kućnih ložišta (250 kW).	<i>Da, uobzireno na način da je data definicija kućnih ložišta.</i>
	U članu 13. (Monitoring kvaliteta zraka) u stavu (6) Zakona, umjesto teksta "Propisom iz stava (3) ovog člana obavezno se utvrđuju" treba da stoji "Propisom iz stava (5) ovog člana obavezno se utvrđuju".	<i>Da.</i>
	U članu 55. propisano je vođenje registra o postrojenjima zagađivanja na nivou kantona i to na osnovu podataka iz člana 54. Shodno tome registar će sadržavati samo podatke iz kontrolisanih izvora zagađivanja što nije u skladu sa EMEP metodologijom. Nije propisana ni donja granica izvještavanja za kontrolisani tačkasti izvor u smislu snage izvora zagađivanja. Prema EMEP metodologiji registar o postrojenjima i zagađivanjima u zrak, pored velikih tačkastih izvora, mora sadržavati: difuzne emisije, emisije iz saobraćaja, poljoprivrede, uslužnih djelatnosti, kućnih ložišta, emisije isparljivih organskih jedinjenja, emisije od skladištenja goriva, emisiju od šumskih polara i niz drugih podataka, a predstavlja osnovu za modeliranje rasprostiranja emisija u zrak na prostoru posmatranja. Izdvajanje velikih tačkastih izvora u zrak u poseban registar je nepotrebno trošenje resursa, jer pojedini kantoni (kao npr. ZDK) već ima registar koji sadrži sve podatke u skladu sa EMEP metodologijom, sa prostornom raspodjelom izvora zagađivanja, bazom podataka i web portalom gto ga čini izuzetno dostupnim javnosti, Razvoj ovakvih kantonalnih registara i njihovo povezivanje na nivou Federacije BiH treba imati prioritet u odnosu na formiranje posebnih, parcijalnih registara.	<i>Da.</i>
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	SKUPŠTINA SREDNJO- BOSANSKI KANTON	
	Člankom 4. Nacrta zakona o zaštiti zraka preciznije je definirana mjerodavnost i koordiniranost svih razina vlasti te uloga kantona i jedinica lokalne samouprave u aktivnostima na provođenju obveza preuzetih međunarodnim ugovorima i sporazumima, s odredbama propisa EU-a. Novost u odnosu na postojeća rješenja je u jasnijem	<i>Ovo je konstatacija</i>

TABELA 1.

Komentar/sugestije	definiranju mjerodavnosti tijela na području zaštite kvalitete zraka, detaljnije definiranje monitoringa kvalitete zraka na razini Federacije Bosne i Hercegovine, na razini kantona i na razini jedinica lokalne samouprave, preko mjernih stanica,	
	Člankom 5. Nacrta zakona, u ovisnosti o razini i prirodi onečišćenja zraka, kanton može propisati dodatne i strožije standarde kvalitete zraka od standarda utvrđenih propisom koji će donijeti Federalno ministarstvo.	<i>Ovo je konstatacija.</i>
	Člankom 72. Zakona (Inspeksijski nadzor), u stavku (1) umjesto: „nadležne inspekcije za urbanizam i građenje u jedinicama lokalne samouprave” treba stajati: „nadležne inspekcije zaštite okoliša u jedinicama lokalne samouprave”.	<i>Da.</i>
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	J.P. ELEKTROPRIVREDA BOSNE I HERCEGOVINE d.d. SARAJEVO – FEDERALNO MINISTARSTVO ENERGIJE, RUDARSTVA I INDUSTRIJE	
Komentar/sugestije	Opća zapažanja u vezi sa Nacrtom Zakona: Nacrt Zakona reguliše materiju zaštite zraka na sveobuhvatniji i konkretniji način u odnosu na važeći Zakon o zaštiti zraka. Kroz tekst Nacrta Zakona u nekoliko odredbi se uočava definisanje određenih nadležnosti državnih organa iako se radi o propisu koji donosi federalno tijelo koje nije ovlašteno za utvrđivanje nadležnosti državnih organa, što predlažemo da se izmijeni, a u skladu s ustavnim ovlaštenjima između državnih i federalnih organa. Predlažemo da se za sve članove u Nacrtu Zakona navedu naslovi.	<i>Ovo je konstatacija</i>
	U članu 3. Izrazi „kvalitet zraka” i „nivo zagađujuće materije” su definisani na potpuno jednak način: "kvalitet zraka" znači koncentraciju zagađujuće materije u zraku ili njeno taloženje na površinu u toku određenog perioda"	<i>Da.</i>

TABELA 1.

	„nivo zagađujuće materije" jeste koncentracija zagađujuće materije u zraku i njeno taloženje na površini u određenom vremenskom periodu" Predlažemo da se definicije usklade sa Direktivom 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o kvaliteti zraka i čistijem zraku za Europu (SL L 152, 11. 6. 2008).	
	Predlažemo da se u članu 4. stav (1) briše riječ „države", obzirom da se u daljnjim odredbama ovog člana i ne definišu ovlaštenja državnih organa, a isto u svakom slučaju i nije moguće definisati federalnim Zakonom.	<i>Da, preformulisano je.</i>
	Član 22 stav (2) glasi: "Strategija zaštite zraka, planovi kvaliteta zraka i kratkorčni akcioni planovi/interventni planovi donose se u cilju očuvanja i poboljšanja kvaliteta zraka i izbjegavanja, spriječavanja ili smanjenja štetnih posljedica na zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu." Predlažemo da se termin „životna sredina" zamjeni sa terminom „okoliš", u skladu sa legislativom Federacije BiH.	<i>Da.</i>
	Član 36. Nacrta Zakona je neprecizno definisan. Potrebno jasnije definisati na koga se odnosi odredba stava. (1): "Na području gdje je utvrđena treća kategorija kvaliteta zraka, organ nadležan za izdavanje okolinskih dozvola nalaže operateru izvora emisija da izradi plan za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora zagađenja zraka i određuje rok za izradu tog plana." Nije jasno šta znači plan iz stava (1) ovog člana u odnosu na, na primjer, plan iz člana 22. Stav (4). Na koje operatore se misli? Na sve koje se nalaze na području gdje je utvrđena treća kategorija kvaliteta zraka, ili na one koji nisu obuhvaćeni državnim planom npr. NERPO-om? Pretpostavljamo da se radi o izvorima emisija u zrak koji nisu obuhvaćeni NERP-om.	<i>Da, preformulisano je.</i>

TABELA 1.

	Takoder je nejasno da li se izrada plana smanjenja emisija nalaže ukoliko operater (onaj koji nije obuhvaćen državnim planom) ne poštuje GVE. Predlažemo da se odredbe člana 36. preciziraju, te da se jasno definiše odnos ovih planova i precizira u kojim slučajevima će organ nadležan za izdavanje okolinskih dozvola moći zatražiti izradu plana.	
Komentar7sugestije	U članu 56. cijenimo da je upotreba termina „pravna lica“ u ovom članu neprecizna, jer nije jasno navedeno o kojim se pravnim licima radi. Naime, i operatori su pravna. Predlažemo da se navede da se radi o ovlaštenim pravnim licima za mjerenja emisija i pravnim licima koja pružaju usluge navedenih mjerenja.	<i>Da, preformulisano je.</i>
	Član 73. Nacrta Zakona je na dosta precizniji i konkretniji način definisao ovlaštenja nadležnog inspektora u odnosu na važeći Zakon o zaštiti zraka. Međutim, imajući u vidu da se članom 72. Nacrta Zakona propisuje ko su nadležni inspektori za vršenje inspekcijskog nadzora, te se određuju: inspekcija zaštite okoliša, inspekcija za urbanizam i gradnju, tržišna inspekcija, cijenimo nužnim da se preciziraju ovlaštenja svake pojedine inspekcije. Naprijed navedeno predlažemo u svrhu pravne sigurosti, obzirom da, u skladu sa članom 73. nacrta Zakona inspektor ima dosta široko postavljene obaveze, a s druge strane, članom 76. su propisane izrazito teške kaznene odredbe.	<i>Da.</i>
	Član 76. može se uočiti da je kaznena politika u Nacrtu Zakona značajno strožija nego u važećem Zakonu, međutim, odredbu člana 76. smatramo pretjeranom i neadekvatnom u odnosu na činjenicu da se propisuju strožije kazne za nepoštivanje odredbi Zakona. Predlažemo da se član 76. Nacrta Zakona briše. Na kraju, cijenimo da je, kao i u drugim zakonima kojima se utvrđuju značajne obaveze za pravna lica koja će iste primjenjivati, potrebno ostaviti određeni vremenski period u cilju pripreme i stvaranja realnih pretpostavki za dosljedno provođenje Zakona.	<i>Ne.</i> <i>Obrazloženje: Zaključkom Parlamenta FBiH sa Tematske sjednice Predstavničkog doma „Problem zagađenosti zraka u Federaciji BiH“, održane 15.03.2017.godine, dato je da se kaznene odredbe zakona usaglase sa Zakonom o prekršajima u FBiH.</i>

TABELA 1.

Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA I ZAŠTITE OKOLICE TUZLANSKOG KANTONA	
Komentar/sugestije	Da se briše član 8., te da isti glasi: Prema nivou zagađenosti, a na osnovu rezultata mjerenja, utvrđuju se sljedeće kategorije kvaliteta zraka: Brojčana vrijednost Indeksa se izračunava u rasponu od 0-500 i podjeljena je u šest kvalitativnih kategorija: a) Dobar (brojčana vrijednost od 0-50, označava se zelenom bojom); b) Umjeren (brojčana vrijednost od 51-100, označava se žutom bojom); c) Nezdrav za osjetljive grupe (brojčana vrijednost od 101-150, označava se narandžastom bojom); d) Nezdrav (brojčana vrijednost od 151-200, označava se crvenom bojom); e) Vrlo nezdrav (brojčana vrijednost od 201-300, označava se ljubičastom bojom); f) Opasan (brojčana vrijednost viša od 301, označava se smeđom ili crvenosmeđom ili kestenjastom bojom). Obrazloženje: U postojećem Pravilniku o dopuni Pravilnika o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Službene novine Federacije BiH”, broj: 1/12, 50/19 i 3/21) definisan je pojam Indeksa kvaliteta zraka, te je navedeno da će isti izraditi Federalni hidrometeorološki zavod BiH. Federalni hidrometeorološki zavod je izradio metodologiju izrade indeksa kvaliteta zraka, te po toj metodologiji objavljuje rezultate kvaliteta zraka. Na osnovu navedenog smatramo da član 8. treba uskladiti sa kategorijama indeksa kvaliteta zraka. Takođe treba naglasiti da u čitavom Zakonu pojmove: „tolerantna vrijednost”, „granica tolerancije” treba brisati iz razloga što je gore navedenim Pravilnikom rok za granice tolerancije za pojedine zagađujuće materije bio 2021 . godina, što znači da su se granične vrijednosti i tolerantne vrijednosti već izjednačile u 2021. godini za sumpordioksid, azotdioksid itd. Uvođenjem kategorija indeksa kvaliteta zraka prestaje potreba za tolerantnim vrijednostima i granicama tolerancije, jer indets kvalitete	Ne. Obrazloženje: data sugestija se odnosi na indeksiranje kvaliteta zraka u cilju pružanja jasnih informacija javnosti.

TABELA 1.

	zraka definiše šest kvalitativnih kategorija kvaliteta zraka pobrojanih gore iznad.	
Komentar/sugestije	Da se u članu 23. stav 2. briše, te da glasi: "Općinske/gradske službe prilikom donošenja detaljnih planskih akata (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistički projekat) izrađuju listu područja na kojima se ne rnože locirati nijedan novi tačkasti izvor emisija, što se posebno odnosi na postrojenja za sagorijevanje i postrojenja za spaljivanje otpada". Postojećom zakonskom odredbom da „kantoni izrađuju listu područja" nije definisano na osnovu kojeg planskog akta bi se predvidjela ta mogućnost. Razvojni planovi kantona i općina/gradova su strateški dugoročni planski dokumenti, kojima se definiraju temeljna načela planskog uređenja prostora, ciljevi prostomog razvoja uređenja kao i zaštita, korištenje i namjena prostora i koji se rade na period od 10 do 20 godina. S obzirom da se detaljnim planskim dokumentima definiše izgradnja i uređenje prostora, smatramo da je svrsishodnije i efikasnije da općine/gradovi donose gore navedene liste područja na osnovu detaljnih planskih akata (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistički projekat) iz razloga što se istim mogu odrediti lokacijski uvjeti koji definiraju namjenu, položaj, funkciju, veličinu i oblikovanje građevine. Da se u članu 23. stav 2. briše, te da glasi: "Prilikom izrade detaljnih planskih dokumenata (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistički projekat), pri određivanju lokacija za nove tačkaste izvore emisija zagađujućih materija, dužna pažnja se posvećuje zaštiti ventilacionih koridora i kvalitetu zraka nekog gusto ili stalno naseljenog područja". Postojećom zakonskom odredbom definisano je da „Kod izrade dokumenata prostomog uređenja i drugih urbanističkih planova pri određivanju lokacija za nove tačkaste izvore emisija zagađujućih materija, dužna pažnja se posvećuje zaštiti ventilacionih koridora i kvalitetu zraka nekog gusto ili stalno naseljenog područja". Na osnovu ovoga opet nije precizirano na osnovu kojeg planskog akta bi se predvidjela ta mogućnost. S obzirom da se detaljnim planskim dokumentima definiše izgradnja i uređenje prostora, smatramo da je svrsishodnije i efikasnije da se prilikom donošenja detaljnih planskih akata (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistički projekat) može	Ne. <i>Obrazloženje: ovo se daje da se na nivou kanton-opština definira.</i>

TABELA 1.

	predvidjeti zaštita ventilacionih koridora iz razloga što se istim mogu odrediti lokacijski uvjeti koji definiraju namjenu, položaj, funkciju, veličinu i oblikovanje građevine.	
Komentar/sugestije	Da se članovi 28., 29., 30., 31. i 12. brišu. Članom 47. Zakona o zaštiti okoliša („Sluzbene novine Federacije“, broj: 15/21) definisano je donošenje kantonalnog plana zaštite okoliša. Jedan od osnovnih dijelova kantonalnog plana zaštite okoliša je zrak u kojem se obrađuju emisije, u zrak, kvalitet zraka, monitoring i akcioni plan zaštite zraka u kojem se definiraju strateški i operativni ciljevi zaštite zraka, te bi stoga donošenje Planova kvaliteta zraka bilo dupliranje dokumenata. Donošenje Planova kvaliteta zraka u zonama i aglomeracijama u kojima je zrak treće kategorije i kratkoročnih akcionih planova/interventnih planova u zoni ili aglomeraciji koja se nalazi na njihovoj teritoriji je nemoguće iz razloga što nije moguće precizno odrediti zone i aglomeracije treće kategorije u Tuzlanskom kanonu. Ovdje ponovo naglašavamo da zrak ne može pripadati trećoj kategoriji jer je već izrađena metodologija izrade indeksa kvaliteta zraka, koju je izradio Federalni hidrometeorološki zavod, te po toj metodologiji već se objavljuju rezultati kvaliteta zraka, sa šest kategorija kvaliteta zraka.	Ne. <i>Obrazloženje: pitanja planiranja i poduzimanje mjera u oblasti kvaliteta zraka je na liniji odnosnih Direktiva EU u ovoj oblasti.</i>
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	KANTON SARAJEVO, MINISTARSTVO KOMUNALNE PRIVREDE, INFRASTRUKTURE, PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA	
Komentar/sugestije	Opća zapažanja vezano za nacrt propisa : Zakon o zaštiti zraka FBiH sadrži značajne novine u odnosu na važeći, kako zbog obaveza pridruživanja Evropskoj uniji, tako i zbog prevazilaženja problema iz dugogodišnje prakse. Važan iskorak je da kantoni mogu donositi svoje zakone, kojima će se detaljnije urediti specifičnosti vezane za problematiku zaštite zraka. Osnovna generalna primjedba na tekst Nacrta odnosi se na neprecizno utvrđene nadležnosti uvođenjem razgraničavanja područja Federacije na zone i aglomeracije kvaliteta zraka. Uz to, pojedine odredbe su nedorečene i trebalo bi ih bolje organizovati (napr. član 10	Da.

TABELA 1.

	"Obavješćavanje" vezati za Poglavlje VI), jer se stiče dojam nekonzistentnosti. Takođe, veliki broj odredbi nije praćen sankcijama, tako da je upitno provođenje istih.	
	U članu 3. nisu objašnjeni svi pojmovi i date definicije koje se koriste u pojedinim odredbama Zakona, kao što je napr.: inventar emisija, mjerna stanica, mjerno mjesto, koncentracija opasna po zdravlje, organoleptički itd. Pojmovi "Kvalitet zraka" i "nivo zagađujuće materije" imaju potpuno isto značenje. Pojam "tolerantna vrijednost" je potrebno izbaciti pošto su Pravilnikom o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka, rokovi za dostizanje graničnih vrijednosti istekli (do 1. januara 2021.). U Nacrtu je na više mjesta korišten pojam "operater", a u pojmovima je definisan pojam "operator". Postoji veliki broj gramatičkih grešaka npr. u članu 3 nenamjerno ispušteni postojeće organske zagađujuće materije". Iako je jasno na koje se ministarstvo odnosi potrebno je u uvodu naglasiti puni naziv ministarstva i da se u daljem tekstu spominje kao Ministarstvo Prijedlog izmjene: U Zakonu o zaštiti zraka RH je pojam kvaliteta zraka definisan na slijedeći način: "Kvalitet zraka je osobina zraka kojom se iskazuje značajnost u njemu postojećih nivoa zagađenja"	Da.
	Član 6. Ovim članom se uvodi razgraničenje teritorije FBiH na zone i aglomeracije. Ključna nepoznanica je, da li će se granice zona i aglomeracija podudarati sa trenutnim administrativnim granicama, te ko je nadležan za kontrolu, održavanje stanja i unapređenje kvaliteta zraka u slučajevima kada aglomeracija obuhvata područje dva kantona ili ako se aglomeracija proteže na područje drugog entiteta. Uredbom iz stava 2 ovog člana, pored razgraničenja teritorije aglomeracija, trebaju se utvrditi mehanizmi kontrole mjera za unapređenje kvaliteta zraka kako bi ova aktivnost imala svoju svrhu, te je potrebno dodati da u ovom postupku učestvuju i kantoni.	Da, preformulisano je .
	Član 7. Ni u jednom od stavova ovog člana člana nije navedeno ko će vršiti mjerenja i modeliranje radi ocjene kvaliteta zraka. Takođe,	Da, preformulisano je .

TABELA 1.

	nisu predviđena početna mjerenja na osnovu kojih bi se ustanovilo stvarno stanje prije početka primjene Zakona. Potrebno je naglasiti da određena područja za koje se ustanovi da imaju prirodne emisije koje mogu da utiču negativno na zdravlje ljudi kao npr. geotermalni izvori sa vodik sulfidom i sl. se nakon procjene zasnovane po mogućnosti na minimalno indikativnim mjerenjima, moraju uvrstiti u ocjenu kvaliteta zraka i upravljanje kvalitetom zraka. Veza sa članom 11.	
	Član 8. u stavu 1 - izbaciti tolerantnu vrijednost. Stav 2- izbaciti. Stav 3 - nejasno je ko utvrđuje kategorije kvaliteta zraka. U stavu 4 - samo je rečeno da listu kategorija donosi Federalno ministarstvo.	Da.
	Član 9. U čitavom članu je nejasno ko provodi preventivne mjere, ko ih definiše, ko osigurava sredstva za implementaciju. Nedovoljno je u stavu 4 reći da su to institucije iz člana 4 Zakona, budući da u istom nadležnosti nisu jasno utvrđene. Problem je što je navedeno da su institucije nadležne u okviru svog djelokruga rada, a nije konkretizovana odgovornost niti mehanizam usaglašavanja ukoliko se nadležnosti preklapaju	Da.
	Član 10 nije u vezi sa prethodnim članom 9. U ovom članu treba precizirati ko može izveštavati javnost o prekoračenju koncentracija zagađujućih materija i ujedno predvidjeti sankciju za neovlašteno plasiranje informacija koje mogu uznemiravati javnost.	Da.
	Član 11. Izbaciti	Ne. Obrazloženje: zadržano je uz preformulisanje.
	Član 12. u stavu 2 treba dodati da se ne mogu staviti u promet peći koje ne ispunjavaju standarde, jer u protivnom, ako bi ostala formulacija iz stava 2, nadležna tržišna inspekcija iz stava 6 ne bi imala šta kontrolisati. U stavu 3, pod b, treba umjesto "toplotnu moć nižu" staviti " toplotnu moć veću". Stav 4 je nedorečen - nije jasno kako provesti ovu radnju u okviru važećeg zakonskog okvira i nemogućnosti ulaska u privatni posjed. Isto tako, nije predviđena sankcija u poglavlju "kaznene odredbe".	Da, preformulisano je.
	Član 13. Nejasna je veza između utvrđivanja zona i aglomeracija sa ovim članom. Nisu utvrđene nadležnosti za vršenje monitoringa kvaliteta zraka. Nejasno je koja je veza sa podjelom teritorije Federacije na aglomeracije, budući da se i ta podjela vrši u cilju efikasnog upravljanja kvalitetom zraka.	Da.

TABELA 1.

	Kontrola nivoa zagađenosti zraka – potrebno definisati bolje jer ne postoji kao takav pojam nivoa. Stav 6 pod b kriteriji za ocjenjivanje koncentracija- nepoznato značenje ocjenjivanje koncentracija Dio d - način obezbjeđenja kvaliteta podataka se radi prema zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17025 da bi se obezbjedili uslovi za ocjenjivanje kvaliteta zraka	
	U stavu 6 se spominje propis iz stava 3 koji nije naveden u stavu 3 Član 15. u čitavom članu se koriste zbirno i alternativno pojmovi mjernih stanica i mjernih mjesta. Budući da mjerna stanica i mjerno mjesto nije isti pojam, potrebno je na svakom mjestu izbaciti "ili", te objasniti šta znači pod a "aerosediment".	Da.
	Član 16. u stavu 2 ovog člana treba dodati da FHMZ sarađuje sa drugim organima uprave "koji učestvuju u praćenju stanja kvaliteta zraka" sa svim kantonalnim ministarstvima, te dodati na kraju "ustanovama i fakultetima". Potrebno je definisati šta konkretno podrazumijeva termin "praćenje kvaliteta zraka"	Da. Preformulisano je.
	Član 17. u stavu 2 ovog člana je nejasno šta znače "dopunske mjerne stanice", koje se određuju na osnovu postupaka procjene za zone i aglomeracije. U stavu 3 je nepotrebno utvrđeno da nadležni organ Kantona donosi propis o monitoringu,, kad su sva bitna pitanja za ovu svrhu određena federalnim propisom. S tim u vezi, ovako formulisano, stav 4 je nepotreban, budući da kantoni trebaju pripremiti samo studiju kojom će biti riješena sva ova pitanja. U stavu 5 treba dodati da se kantonalna mreža finansira iz namjenskih sredstava Fonda za zaštitu okoliša FBiH ili kantona	Da, preformulisano je
Komentar/sugestije	Član 18. brisati stav 2	Preformulisano je
	Vidjeti obrazloženje člana 17. stav 3.	uvaženo
	Član 19. u stavu 1 dodati na kraju rečenice " i namjenska sredstva Fonda za zaštitu okoliša FBiH"	Da.
	U stavu 4 se spominje ovlaštenje za pravno lice za praćenje rada automatskih stanica ali postoje i druge vrste ispitivanja osim rada automatskih stanica npr. ciljano uzorkovanje na analizu teških metala i sl. za koje ne mora oprema biti dio automatskih stanica- prijedlog	

TABELA 1.

	izbaciti automatske stanice i staviti samo za monitoring kvaliteta zraka. Također, stav 4 se poziva da ovlaštenje pravnom licu se daje u skladu sa članom 57. Zakona koje bi trebalo imati dozvolu federalnog ministarstva. Obzirom da se radi o kantonalnim odnosno opštinskim mrežama stanica koje trebaju biti uvezane u federalnu mrežu stanica i raditi prema odgovarajućim zakonskim aktima i podaktima i da postoji referentna laboratorija koja nadzire rad nema potrebe da se posebne dozvole traže od federalnog ministarstva. U slučaju da federalno ministarstvo donese podzakonske akte iz člana 79. u pogledu prostora, kadra i opreme nadležno kantonalno ministarstvo može i treba izvršiti procjenu pravnog lica i donijeti saglasnost i/ili ovlaštenje za sposobnost vršenja monitoringa za određeno pravno lice što je i do sada bilo rješavano kroz odluke koje se tiču kvaliteta zraka u kantonima. Drugačije je za mjerenje emisije gdje pravna lica koja vrše mjerenja mogu to vršiti na nivou čitave Federacije	
	Član 20. stav 2. Federalno ministarstvo kao ni kantonalno ne može samostalno odlučivati o potencijano negativnom uticaju na zdravlje ljudi. To se mora raditi zajedno sa nadležnim ministarstvom zdravstva. Potrebno je naglasiti na koji način i ko je odgovoran da se sanira postojeće stanje zagađenosti zraka. Ko vrši procjene o mjerama koje je potrebno izvršiti u kojem roku i sa kojim sredstvima. Radi se o prostorima koji se ne mogu izolovano posmatrati obzirom da se radi o zraku potrebno je praviti izvještaje prema Federalnom ministarstvu koje će izvršiti procjenu eventualnog uticaja na područje Federacije, a na osnovu širenja zagađenja i na ostale kantone.	<i>Ne. Obrazloženje: granične vrijednosti kvaliteta zraka su parametri koji su ključni za indikaciju.</i>
	Član 21. prebaciti u poglavlje VI i povezati sa članom 10. Treba precizirati obavezu da FHMZ ima obavezu dostaviti podatke kantonima. Prema članu 21. ne postoji obaveza da se kantoni uvezuju u mrežu stanica FHMZ već samo da dostavljaju rezultate validiranih mjerenja.	<i>Da.</i>
	Član 22. ovaj član nije usaglašen sa Zakonom o zaštiti okoliša FBiH. U stavu 1 pod b) nejasno je šta su planovi kvaliteta zraka, budući da Strategija zaštite zraka, kao dio Strategije zaštite okoliša obavezno sadrži i Akcioni plan zaštite zraka. U stavu 1, pod c) kratkoročne akcione planove i interventne planove treba razdvojiti jer se ne radi o	<i>Da.</i>

TABELA 1.

	istim planovima. U važećem Zakonu je predviđeno donošenje akcionih planova za "slučajeve kada su prekoračene granične vrijednosti jedne ili više zagađujućih materija", što je dobro. Stav 2 kratkoročni akcioni planovi/interventni planovi ne služe u cilju očuvanja i poboljšanja kvaliteta zraka i izbjegavanja, sprečavanja ili smanjenja štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu. Oni služe za zaustavljanje daljnjeg prekomjernog zagađenja koje je već nastupilo i koje već ima štetne posljedice na zdravlje ljudi i okoliš. To su restriktivne mjere. Stav 3 bi trebao da sadrži i druge polutante od interesa kao što je ozon, ugljen monoksid, PM_{2.5} Potrebno je precizirati ko donosi državni program. U stavu 4. nije jasno u kojem postupku operator izrađuje Plan za smanjenje emisija, niti ko kontroliša njegovu primjenu.	
	Član 23. u stavu 1 dovoljno je reći "kod izrade dokumenata prostornog uređenja" i izbaciti "druge urbanističke planove" jer takvih nema. Nije precizirano ko i na koji način kontroliše jesu li planovi usklađeni sa Strategijom zaštite zraka. Pitanje je i o kojoj se strategiji radi, jer se planovi donose na nivou Federacije, kantona i općina. U stavu 2 je definisano da kantonalna ministarstva izrađuju listu područja na kojima se ne može locirati ni jedan tačkasti izvor zagađivanja. Ovaj stav nije vezan za razgraničenja po zonama i aglomeracijama, te je zanemarena i federalna nadležnost. U stavu 4. je nejasno šta znači "dužna pažnja se posvećuje zaštiti ventilacionih koridora". Treba predvidjeti mehanizam kojim će se osigurati vršenje ove aktivnosti, ili kroz stratešku procjenu uticaja plana na okoliš ili kroz kompjutersku CFD analizu dinamike fluida. Potrebno je predvidjeti i sankciju ukoliko se ova aktivnost ne provodi.	Da.
	U stavu 5. iza riječi "meteorološkom studijom", dodati "i modeliranjem strujanja zraka u karakterističnim situacijama".	Da.
	Član 24. uskladiti sa komentarima na član 22	Da.
	Član 25. Strategija zaštite okoliša treba da bude osnova za kantonalne planove i u dijelu gdje je prisutan daljinski transport kao posljedica emisije npr. SO ₂ koji transportom značajno doprinosi narušavanju kvaliteta zraka u drugom kantonu/kantonima.	Da.
	Član 26. Član nije usaglašen sa Zakonom o zaštiti okoliša	Da.

TABELA 1.

	Stav 1. - Ne može Vlada donositi Akcioni plan kao sastavni dio Strategije zaštite zraka koju donosi Parlament FBiH. Nejasno je formulisano je li Akcioni plan dio Strategije ili poseban dokument?	
	Član 28. u stavu 1. je nejasno zašto nadležni organ Kantona donosi Plan kvaliteta zraka samo u zonama i aglomeracijama gdje je zrak treće kategorije. U ovom stavu se pokazuje nejasnoća vezana za nadležnosti u zonama i aglomeracijama što je komentarisano kroz član 6. Nacrta Zakona. Nejasan je i stav2, a naročito stav 3. koji se poziva na član 11.. Potrebno je utvrditi da npr. suspendovane čestice potiču iz prirodnih izvora i da se ne može smanjiti njihova emisija. Ako se već navodi potrebno je naglasiti ko vrši procjenu i na osnovu čega. Mora postojati metodologija utvrđivanja jer ostaje nedorečeno i podložno manipulaciji. Potrebno korigovati, kao što je navedeno, član 11 u dijelu npr. geotermalnih izvora i sl. koji se mogu tehnološki riješiti u slučajevima prekoračenja graničnih vrijednosti, koji mogu uticati na zdravlje ljudi i okoliš.	<i>Da, preciznije je dato.</i>
	Član 30. stav 1 pod c) je potrebno staviti u poseban kontekst posebnog stava. Stav 3 - Federalno ministarstvo treba biti upoznato sa kratkoročnim akcionim planovima kao i sa godišnjim izvještajima o realizaciji kratkoročnih planova za pojedine kantone koji su specifični i reagovati u smislu pomoći kada su u pitanju izdavanja okolinskih dozvola emiterima zagađujućih materija koji narušavaju kvalitet zraka u pojedinim kantonima. Federalno ministarstvo u strategiji treba da uzme u obzir specifičnu problematiku kantona koji se najbolje vide iz interventnih planova i izvještaja.	<i>Da.</i>
	Član 33. nije jasno definisana međuentitetska saradnja. Ko je nadležan ukoliko je narušen kvalitet zraka u zonama i aglomeracijama. Kompletan član je potrebno preispitati i precizirati. Stav 3. tretira prekoračenja graničnih vrijednosti sa susjednom državom, ali ne i prekoračenja koja se mogu pojaviti na granici kantona i drugog entiteta. Nadležnost za praćenje prekograničnog transporta zagađujućih materija je na FHMZ, a ne na kantonima.. FHMZ treba obavjestiti Federalno ministarstvo koje treba da reaguje prema kantonalnim nivoima u smislu koordinacije na osnovu procjena FHMZ o smjeru kretanja zagađujućih materija i ugroženosti određenih kantona (područja, aglomeracija).	<i>Ne. Obrazloženje: ovo je predmet zakon o zaštiti okoliša, isti definira međuentitetsku saradnju.</i>

TABELA 1.

	Član 34. u stavu 1. iza riječi "postojećih" dodati "velikih" postrojenja Član 36. u stavu 1 je utvrđena obaveza koja nije povezana sa Zakonom o zaštiti okoliša FBiH. Pitanje je kako organ nadležan za izdavanje okolinskih dozvola zna da se namjerava graditi izvor na području treće kategorije kvaliteta zraka? Zatim, u kojem postupku mu se nalaže izrada Plana za smanjenje emisija? Ovo bi se jedino moglo vezati za obnovu okolinskih dozvola, ali ne i za nove pogone i postrojenja, jer isti moraju biti izgrađeni prema najbolje raspoloživim tehnikama ili moraju zadovoljiti granične vrijednosti. Inače, uvođenje plana operatora za smanjenje emisija je dobra ideja, ali u ovom Nacrtu Zakona nije dobro utvrđen postupak. Dokaz je stav 4 ovog člana u kojem se kaže da saglasnost na Plan daje organ koji je naložio izradu Plana. Valjda bi se mjere iz Plana trebale unijeti u dozvole, ako se misli na dozvolu, a saglasnost bi trebao dati organ nadležan za zrak. Član 37. potrebno je navesti i kaznene odredbe za emitere kao i kontrolu i inspekcijski nadzor. Potrebno je definisati uslove za dobivanje ovlaštenja za izradu elaborata zaštite okoliša za pravna lica kroz podzakonske akte. Član 46. u stavu 2 nejasno je u kojoj korelaciji je inventar emisija sa Registrom emisija, te šta predstavljaju projekcije emisija. U stavu 4 se ne zna da li se misli na poseban propis, kojim će se propisati izrada inventara emisija i projekcija emisija Član 50. Greška je u pozivanju na stav 2 u stavu 2. isto važi i za stav 3 Član 54. u stavu 1 pod g) navodi se da se izvještaji o mjerenjima dostavljaju i nadležnom organu lokalne samouprave. Pitanje je šta će taj organ sa izvještajem, budući da nema opštinske inspekcije zaštite okoliša. Generalno je za očekivati više problema vezano za pojačane nadležnosti jedinica lokalne samouprave koje predviđa ovaj zakon i propisi koji se donose na osnovu Zakona o zaštiti okoliša, a tiču se prenosa direktiva o procjeni uticaja na okoliš i okolinskim dozvolama. Nije realno očekivati da urbanističko-građevinska inspekcija vrši nadzor u oblasti zaštite zraka na lokalnom nivou, kao što to impliciraju gore navedeni propisi. Isto tako, u općinama nemaju dovoljno znanja u ovoj oblasti	Da. Da, preformulisano je. Da. Da. Da. Da, preformulisano je.
--	--	---

TABELA 1.

Član 55. Pojam registra izvora zagađivanja je potrebno pojasniti. U kakvoj vezi je ovaj Registar sa inventarom emisija? Potrebno je ovaj pojam sagledati u kontekstu Registra u skladu sa članom 34 Zakona o zaštiti okoliša	
Član 57. Primjerenije je umjesto "dozvole" davati "ovlaštenja" za mjerenje kvaliteta zraka i emisije. Isto kao za član 19. stav 4, za pravna lica koja vrše monitoring na području određenog kantona dozvolu (ovlaštenje) trebaju davati kantonalna ministarstva u skladu sa federalnim propisima. Isto važi i za stav 3 člana 57. na isti način se oduzima dozvola (ovlaštenje). Drugačije je za mjerenje emisije gdje pravna lica koja vrše mjerenja mogu to vršiti na nivou čitave Federacije.	<i>Ne. Obrazloženje: smatramo da je primjerenije dozvola kao Upravni akt. Ovlaštenje se daje zakonom.</i>
Član 58. u stavu 1 treba precizirati da li se odnosi na operatore iz federalne ili kantonalne nadležnosti	<i>Ne. Obrazloženje: obaveznici sistema kontinuiranog monitoringa su u nadležnosti FBIH (veliki zagađivači).</i>
Član 59. Na isti način na koji se izdaje, dozvola (ovlaštenje) se i ukida. Npr. ako izdaje kantonalno ministarstvo dozvolu/ovlaštenje pravnoj osobi za praćenje kvaliteta zraka ili monitoring, ono treba da i ukine dozvolu/ovlaštenje.	<i>Ne. Obrazloženje: oduzimanje dozvole je uveden iz razloga osnovanosti sumnj da se mjerenja ne obavljaju na terenu na ispravan način. Član je dorađen.</i>
Član 60. Prijedlog je da se ukine ovaj član jer se ugovori uglavnom potpisuju na godinu dana i svaki put se vrši preispitivanje Veza sa članovima 57, 59	<i>Ne. Obrazloženje: ostaje se pri datoj formulaciji obzirom da se na nivou FBIH tek uvodi ovaj sistem dozvola za monitoring emisija.</i>
Član 61. Pojam "Referentni laboratorij" se ne bi trebao koristiti u jednini jer primjeri zemalja članica EU ukazuju da se za pojedine metode proglašavaju referentni laboratoriji. Isti principi važe i za imenovanja referentnih laboratorija, koje se bave ispitivanjima vode i hrane i u našoj zemlji. U stavu 4 se spominje član 13 i odgovarajući pravilnik koji se ne spominje u članu 13. ovog Zakona - usaglasiti da li je propis ili pravilnik	<i>Da. član je preformulisan.</i>
Član 62. nije jasno koje druge organe je potrebno obavještavati. U dijelu b) potrebno je dopuniti i ostale polutante npr. sumpordioksid, ozon, vodik sulfid... Dopuniti dio d) ne samo zakonom već i sa pravilnicima koji se odnose na zagađujuće materije	<i>Ne. Obrazloženje: obzirom da na kvalitet zraka imaju uticaj drugi sektori (npr promet) to se ovim daje dužnost informisanja istih.</i>

TABELA 1.

	Član 63. pored Zakona koji nije decidno naveo sve zagađujuće materije potrebno je pozvati se na pravilnike koji regulišu oblasti kvaliteta zraka i emisije Stav 2 dio d) dopuniti i sa ugljen monoksidom Nadležni organ u ovom slučaju izvještavanja mora sarađivati direktno sa nadležnim ministarstvom zdravstva ili ovlaštenom zdravstvenom institucijom u smislu procjene i davanja preporuka koje se tiču uticaja na zdravlje ljudi	<i>Ne. Obrazloženje: norma je na liniji direktive EU 2008/50.</i>
	Član 64. stav 1 dio b) potrebno je dopuniti i ostale polutante npr. sumpordioksid, ozon, vodik sulfid...	<i>Ne. Obrazloženje: norma daje mogućnost odlaganja na određeno vrijeme postizanja ciljane vrijednosti za azor dioksid, benzen i PM.</i>
	Član 69. Omogućiti pristup informacionom sistemu svim učesnicima u monitoringu kvaliteta zraka radi boljih procjena za nivoe kantona/opština	<i>Da.kako se radi na razvoju IS za okoliš na nivou FBiH dostupnost će se osigurati.</i>
	Član 70. definisati pobliže šta je to referentni centar Definisati odgovornosti i ovlaštenja	<i>Da. Preformulisan je član.</i>
	Član 75. kazne koje se odnose na pravna lica za npr. nedostavljanje izvještaja o monitoringu su izrazito visoke i rangiraju se kao i za prekoračenje emisija ili nekih težih povreda okoliša i /ili uticaja direktno na zdravlje ljudi, što nije realno. Šta ako opravdano zakasni jedan ili više dana? Raspon kazni je velik i na volju nadležnom inspektoru. Drugo stav 1 pod n) treba definisati u skladu sa obrazloženje, za član 57. i član 59.	<i>Da.</i>
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	KANTON SARAJEVO, ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO	
Komentar7 sugestije	Zakon o zaštiti zraka FBiH sadrži značajne novine u odnosu na važeći, kako zbog obaveza pridruživanja Evropskoj uniji, tako i zbog prevazilaženja problema iz dugogodišnje prakse. Važan iskorak je da kantoni mogu donositi svoje zakone, kojima će se detaljnije urediti specifičnosti vezane za problematiku zaštite zraka. Obzirom da je pitanje kvaliteta zraka i direktnog uticaja na zdravlje ljudi usko povezano, nedostaje na više mjesta direktna veza sa nadležnim ministarstvima zdravstva kao i sa zdravstvenim ustanovama koje se bave prevencijom i zaštitom zdravlja	<i>konstatacija</i>

TABELA 1.

	stanovništva. Osim u članu 4 stav 2 nigdje nisu navedene konkretno nadležnosti i obaveze. Npr. u članu 10 izvještavanje navodi se nadležne institucije i ustanove vrše obavješćavanje javnosti što bi se trebalo precizirati. Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo dugi niz godina obavlja poslove monitoringa kvaliteta zraka u KS za potrebe kantonalnog Ministarstva za zaštitu okoliša, a od 2008. uvedene su automatske stanice za monitoring. Zavod upravlja kantonalnom mrežom stanica i vrši obavješćavanja javnosti u vezi sa aktuelim stanjem kvaliteta zraka. Prema ovlaštenju koje ima Odlukom o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u KS Zavod obavlja osim navedenih aktivnosti i prijedloge zakonske regulative koja se tiče zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka. Za potrebe monitoringa kvaliteta zraka u svom radu koristi slijedeću zakonsku regulativu: 1. Zakon o zaštiti okoliša ('Službene novine FBiH' broj 33/03, 38/09); 2. Zakon o zaštiti zraka ('Službene novine FBiH' broj 33/03); 3. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti zraka ('Službene novine FBiH' broj br. 04/10'); 4. Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo ('Službene novine Kantona Sarajevo', 44 /19); 5. Odluka o donošenju Akcionog plana za smanjenje emisije čestičnih tvari u zrak na području Kantona Sarajevo ('Službene novine Kantona Sarajevo', 16/13); 6. Odluka o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ('Službene novine Kantona Sarajevo', 23/16); 7. Kantonalni plan zaštite okoliša Kantona Sarajevo za period 2017 – 2022. 8. Pravilnik o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka (Sl. novine FBiH 1/12, 44/19).	
--	---	--

TABELA 1.

	Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/10 i 75/13) Djelatnost Zavoda je definisana u Članu 119. Član.119. stav 2 Djelatnost Zavoda je obavljanje javno-zdravstvene djelatnosti iz stava (1) i između ostalih može obavljati i slijedeće poslove od kojih je vezano za zrak se odnosi najviše dio d): d) vrši hemijske, bakteriološke, serološke, toksikološke i virusološke preglede i ispitivanja u vezi sa proizvodnjom i prometom životnih namirnica, vode, zraka i predmeta opće upotrebe, kao i preglede u vezi sa dijagnostikom zaraznih i nezaraznih bolesti;	
	Postoji određen broj gramatičkih grešaka npr. u članu 3 "nenamjerno ispušteni postojeće organske zagađujuće materije". Iako je jasno na koje se ministarstvo odnosi potrebno je u uvodu naglasiti puni naziv ministarstva i da se u daljem tekstu spominje kao Ministarstvo. Član 3. nisu objašnjeni svi pojmovi i date definicije koje se koriste u pojedinim odredbama Zakona, kao što je napr.: mjerna stanica, mjerno mjesto, koncentracija opasna po zdravlje, organoleptički itd. Pojmovi "Kvalitet zraka" i "nivo zagađujuće materije" imaju potpuno isto značenje. Pojam "tolerantna vrijednost" je potrebno izbaciti pošto je Pravilnikom o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka, rokovi za dostizanje graničnih vrijednosti su istekli (do 1.januara 2021.) Nerazumljiv pojam "zahtjevani nivo izloženosti"- objašnjenje Pojmovi referentni centar i referentna laboratorija- potrebno je definisati šta se podrazumijeva pod pojmom referentni centar koji se spominje u članu 70 Pojam indeksiranje kvaliteta zraka nije uvedeno u Zakon i ako bi se uvodio bilo bi potrebno podvući da način indeksiranja koje bude propisano odgovarajućim podzakonskim aktima je određeno za BiH i da nije prihvatljivo prilikom ocjene koristiti druge načine indeksiranja.	Da. Ne. Obrazloženje: indeks je alat koji se daju razumljive informacije javnosti. Isti je obuhvaćen u pravilniku koji detaljno razrađuje način pružanja informacija javnosti.

TABELA 1.

Član 6. zone aglomeracija nisu definisane, na koji način se uspostavljaju (administrativne ili prostorne)	<i>Ne. Obrazloženje: kriterij je ocjena kvaliteta zraka.</i>
Član 7. ni u jednom od stavova ovog člana člana nije navedeno ko će vršiti mjerenja i modeliranje radi ocjene kvaliteta zraka. Takođe, nisu predviđena početna mjerenja na osnovu kojeg bi se ustanovilo stvarno stanje prije početka primjene Zakona. Potrebno je naglasiti da određena područja za koje se ustanovi da imaju prirodne emisije koje mogu da utiču negativno na zdravlje ljudi kao npr. geotermalni izvori sa vodik sulfidom i sl. se nakon procjene zasnovane po mogućnosti na minimalno indikativnim mjerenjima moraju uvrstiti u ocjenu kvaliteta zraka i upravljanje kvalitetom zraka. Veza sa članom 11.	<i>Ne. Obrazloženje: stoji da se ocijena radi na nivou FBIH.</i>
Član 8. u stavu 1 - izbaciti tolerantnu vrijednost. Stav 2- izbaciti. Stav 3 - nejasno je ko utvrđuje kategorije kvaliteta zraka.	<i>Da.</i>
Član 10 nije u vezi sa prethodnim članom 9. U ovom članu treba precizirati ko može izvještavati javnost o prekoračenju koncentracija zagađujućih materija. Veza i član 63 stav 2 tačka f	<i>Da.</i>
Član 11 stavka 4 je potrebno izmjeniti u smislu ako se može uticati u smislu smanjenja nekim tehnološkim postupkom da je potrebno staviti u plan upravljanja kvalitetom zraka i kontinuirano vršiti monitoring u periodima emisija do prihvatljivog smanjenja.	<i>Ne. Obrazloženje: norma je u skladu sa direktivom EU. Isključivo se radi o prirodnim izvorima zagađivanja.</i>
Član 13. nejasna je veza između utvrđivanja zona i aglomeracija sa ovim članom . nisu utvrđene nadležnosti za vršenje monitoringa kvaliteta zraka. Nejasno je koja je veza sa podjelom teritorije Federacije na aglomeracije, budući da se i ta podjela vrši u cilju efikasnog upravljanja kvalitetom zraka. Kontrola nivoa zagađenosti zraka – potrebno definisati bolje jer ne postoji kao takav pojam nivoa. Stav 6 dio b kriteriji za ocjenjivanje koncentracija- nepoznato značenje ocjenjivanje koncentracija Dio d način obezbjeđena kvaliteta podataka se radi prema zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17025 da bi se obezbjedili uslovi za ocjenjivanje kvaliteta zraka	<i>Odredbe koje se tiču zona i aglomeracija i upravljanje kvalitetom zraka su preformulisane.</i>
U stavu 6 se spominje propis iz stava 3 koji nije naveden u stavu 3 Član 15. u čitavom članu se koriste zbirno i alternativno pojmovi mjernih stanica i mjernih mjesta. Budući da mjerna stanica i mjerno mjesto nije isti pojam, potrebno je na svakom mjestu izbaciti "ili", te objasniti šta znači pod a "aerosediment".	<i>Ne. Obrazloženje: sugerirani pojmovi predmet su podzakonskih akata. U važećim propisima se iste nalaze. Aerosediment je tehnički pojam na liniji obaveza po međunarodnim ugovorima.</i>

TABELA 1.

	Član 16. potrebno je definisati šta konkretno podrazumijeva termin "praćenje kvaliteta zraka"	<i>Ne. Obrazloženje: definicije su date u skladu sa EU direktivama.</i>
	Član 17. u stavu 2 ovog člana je nejasno šta znače "dopunske mjerne stanice", koje se određuju na osnovu postupaka procjene za zone i aglomeracije. U stavu 3 je nepotrebno utvrđeno da nadležni organ Kantona donosi propis o monitoringu, kad su sva bitna pitanja za ovu svrhu određena federalnim propisom. S tim u vezi, ovako formulisan, stav 4 je nepotreban, budući da kantoni trebaju pripremiti samo studiju kojom će biti riješena sva ova pitanja. U stavu 5 treba dodati da se kantonalna mreža finansira iz namjenskih sredstava Fonda za zaštitu okoliša FBiH ili kantona.	<i>Odredba je usaglašena sa nadležnim ministarstvom za okoliš kantona Sarajevo.</i>
	Član 18. brisati stav 2. Vidjeti obrazloženje člana 17. stav 3	<i>Ne. Obrazloženje: Odredba je usaglašena sa nadležnim ministarstvom za okoliš kantona Sarajevo.</i>
	Član 19. u stavu 1 dodati na kraju rečenice " i namjenska sredstava Fonda za zaštitu okoliša FBiH" U stavu 4 se spominje ovlaštenje za pravno lice za praćenje rada automatskih stanica ali postoje i druge vrste ispitivanja osim rada automatskih stanica npr. ciljano uzorkovanje na analizu teških metala i sl. za koje ne mora oprema biti dio automatskih stanica- prijedlog izbaciti automatske stanice i staviti samo za monitoring kvaliteta zraka. Također, stav 4 se poziva da ovlaštenje pravnom licu se daje u skladu sa članom 57. Zakona koje bi trebalo imati dozvolu federalnog ministarstva. Obzirom da se radi o kantonalnim odnosno opštinskim mrežama stanica koje trebaju biti uvezane u federalnu mrežu stanica i raditi prema odgovarajućim zakonskim aktima i pod aktima i da postoji referentna laboratorija koja nadzire rad nema potrebe da se posebne dozvole traže od federalnog ministarstva. U slučaju da federalno ministarstvo donese podzakonske akte iz člana 79. u pogledu prostora, kadra i opreme nadležno kantonalno ministarstvo može i treba izvršiti procjenu pravnog lica i donijeti saglasnost i/ili ovlaštenje za sposobnost vršenja monitoringa za određeno pravno lice što je i do sada bilo rješavano kroz odluke koje se tiču kvaliteta zraka u kantonima. Drugačije je za mjerenje emisije gdje pravna lica koja vrše mjerenja mogu to vršiti na nivou čitave Federacije.	<i>Odredba je usaglašena sa nadležnim ministarstvom za okoliš kantona Sarajevo.</i>

TABELA 1.

	Član 20. Stav 2. Federalno ministarstvo kao ni kantonalno ne može samostalno odlučivati o potencijano negativnom uticaju na zdravlje ljudi. To se mora raditi zajedno sa nadležnim ministarstvom zdravstva. Potrebno je naglasiti na koji način i ko je odgovoran da se sanira postojeće stanje zagađenosti zraka. Ko vrši procjene o mjerama koje je potrebno izvršiti u kojem roku i sa kojim sredstvima. Radi se o prostorima koji se ne mogu izolovano posmatrati obzirom da se radi o zraku potrebno je praviti izvještaje prema Federalnom ministarstvu koje će izvršiti procjenu eventualnog uticaja na područje Federacije a na osnovu širenja zagađenja i na ostale kantone.	<i>Ne. Obrazloženje: granične vrijednosti kvaliteta zraka su parametri koji su ključni za indikaciju.</i>
	Član 21. prebaciti u poglavlje VI i povezati sa članom 10. Treba precizirati obavezu da FHMZ ima obavezu dostaviti podatke kantonima. Prema članu 21. ne postoji obaveza da se kantoni uvezuju u mrežu stanica FHMZ već samo da dostavljaju rezultate validiranih mjerenja.	<i>Preformulisano je</i>
	Član 22. stav 2 kratkoročni akcioni planovi/interventni planovi ne služe u cilju očuvanja i poboljšanja kvaliteta zraka i izbjegavanja, sprečavanja ili smanjenja štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu. Oni služe za zaustavljanje daljnjeg prekomjernog zagađenja koje je već nastupilo i koje već ima štetne posljedice i na zdravlje ljudi i okoliš. To su restriktivne mjere. Stav 3 bi trebao da sadrži i druge polutante od interesa kao što je ozon, ugljen monoksid, PM_{2,5}	<i>Usaglašena je terminologija kroz poglavlje planiranje</i>
	Član 25. strategija okoliša treba da bude osnova za kantonalne planove i u dijelu gdje je prisutan daljinski transport kao posljedica emisije npr. SO₂ koji transportom značajno doprinosi narušavanju kvaliteta zraka u drugom kantonu/kantonima	<i>Poglavlje planiranje se revidiralo u cijelosti.</i>
	Član 28. nejasan, naročito stav 3 koji se poziva na član 11.. Potrebno je utvrditi da npr. suspendovane čestice potiču iz prirodnih izvora i da se ne može smanjiti njihova emisija. Ako se već navodi potrebno je naglasiti ko vrši procjenu i na osnovu čega. Mora postojati metodologija utvrđivanja jer ostaje nedorečeno i podložno manipulaciji. Potrebno korigovati kao što je navedeno član 11 u dijelu npr. geotermalnih izvora i sl. koji se mogu tehnološki riješiti u	<i>Korigirano je.</i>

TABELA 1.

	slučajevima prekoračenja koji mogu uticati na zdravlje ljudi i okoliš. Stav 1 dio c je potrebno staviti u poseban kontekst posebnog stava	
	Član 30. stav 3 Federalno ministarstvo treba biti upoznato sa kratkoročnim akcionim planovima kao i sa godišnjim izvještajima o realizaciji kratkoročnih planova za pojedine kantone koji su specifični i reagovati u smislu pomoći kada su u pitanju izdavanja okolinskih dozvola emiterima zagađujućih materija koji narušavaju kvalitet zraka u pojedinim kantonima. Federalno ministarstvo u strategiji treba da uzme u obzir specifičnu problematiku kantona koji se najbolje vide iz interventnih planova i izvještaja.	Da.
	Član 33. nadležnost za praćenje prekograničnog transporta zagađujućih materija je na FHMZ a ne na kantonima. FHMZ treba obavjestiti Federalno ministarstvo koje treba da reaguje prema kantonalnim nivoima u smislu koordinacije na osnovu procjena FHMZ o smjeru kretanja zagađujućih materija i ugroženosti određenih kantona (područja, aglomeracija).	Norma je usaglašena sa nadležnim ministarstvom kantona Sarajevo.
	Član 50. greška je u pozivanju na stav 2 u stavu 2. isto važi i za stav 3	Da.
	Uskladiti sa izmjenjenim članom 19	Da
	Obzirom da se radi o istom principu davanja i oduzimanja dozvole ili saglasnosti ova tri člana su obrađena zajedno. Član 58 navodi u stavu 2 "Operator iz stava (1) ovog člana može dobiti dozvolu ministarstva ako u okviru svoje registrovane djelatnosti samostalno obavlja poslove mjerenja kvaliteta zraka i/ili emisije, pod uslovom da je stručno i tehnički osposobljen prema zahtjevima standarda BAS ISO/IEC17025". treba dodati i da raspolaže opremom koja zadovoljava zahtjeve pravilnika koji propisuju metode koje se primjenjuju za mjerenja. Objašnjenje: neka ustanova može biti tehnički i stručno osposobljena prema zahtjevima standarda BAS ISO/IEC17025 a da ne posjeduje opremu koja zadovoljava uslove mjerenja zraka. Standard BAS EN ISO/IEC 17025 je opšti i on se ne odnosi na metode ispitivanja za	Revidirano je poglavlje koje obuhvata poslove mjerenja kvaliteta zraka

TABELA 1.

	polutante koji imaju posebne standardne metode koje su propisane da se mogu primjenjivati. Isto kao za član 19. stav 4 za pravna lica koja vrše monitoring na području određenog kantona dozvolu treba da dobiju od kantonalnog ministarstva koje je direktno nadležno i koje to finansira a u skladu sa federalnim propisima isto važi i za stav 3 člana 57. na isti način se oduzima dozvola u članu 60. Drugačije je za mjerenje emisije gdje pravna lica koja vrše mjerenja mogu to vršiti na nivou čitave Federacije.	
Komentar/sugestije	Član 60. Promijeniti vremenski raspon. Vremenski raspon od jedne godine je prekratak i veoma opterećujući za sve ustanove. Prijedlog je da nakon prve revizije svaka naredna revizija i produžavanje dozvole radi na minimalno dvije godine	<i>Ne. Obrazloženje: ostaje se pri datoj formulaciji obzirom da se na nivou FBiH tek uvodi ovaj sistem dozvola za monitoring emisija.</i>
	Član 61. pojam "Referentni laboratorij" se ne bi trebao koristiti u jedini jer primjeri zemalja članica EU ukazuju da se za pojedine metode proglašavaju referentni laboratoriji. Isti principi važe i za imenovanja referentnih laboratorija koje se bave ispitivanjima vode i hrane i u našoj zemlji. U stavu 4 se spominje član 13 i odgovarajući pravilnik koji se ne spominje u članu 13. ovog Zakona- usaglasiti da li je propis ili pravilnik	<i>Da, preformulisan je član.</i>
	Član 62. nije jasno koje druge organe je potrebno obavještavati. U dijelu b) potrebno je dopuniti i ostale polutante npr. sumpordioksida, ozona, vodik sulfida... Dopuniti dio d) ne samo zakonom već i sa pravilnicima koji se odnose na zagađujuće materije	<i>Ne. Obrazloženje: obzirom da na kvalitert zraka imaju uticaj drugi sektori (npr promet) to se ovim daje duznost informisanja istih.</i>
	Član 63. pored Zakona koji nije decidno naveo sve zagađujuće materije potrebno je pozvati se na pravilnike koji regulišu oblasti kvaliteta zraka i emisija Stav 2 dio d) dopuniti i sa ugljen monoksidom stav 2 tačka f bilo bi poželjno precizirati način izvještavanja (alternativno uvesti i pojam indeksiranja) Nadležni organ u ovom slučaju izvještavanja mora sarađivati direktno sa nadležnim ministarstvom zdravstva ili ovlaštenom zdravstvenom	<i>Ne. Obrazloženje. norma je na liniji direktive EU 2008/50.</i>

TABELA 1.

	institucijom u smislu procjene i davanja preporuka koje se tiču uticaja na zdravlje ljudi	
	Član 64. stav 1 dio b) potrebno je dopuniti i ostale polutante npr. sumpordioksida, ozona, vodik sulfida	<i>Ne. Obrazloženje: norma daje mogućnost odlaganja na određeno vrijeme postizanja ciljne vrijednosti za azot dioksid, benzen i PM.</i>
	Član 69. omogućiti pristup informacionom sistemu svim učesnicima u monitoringu kvaliteta zraka radi boljih procjena za novoe kantona/opština	<i>Da.kako se radi na razvoju IS za okoliš na nivou FBiH dostupnost će se osigurati.</i>
	Član 70. definisati pobliže šta je to referentni centar Definisati odgovornosti i ovlaštenja	<i>Da.</i>
	Član 75. kazne koje se odnose na pravna lica za npr. nedostavljanje izvještaja o monitoringu su izrazito visoke i rangiraju se kao i za prekoračenje emisija ili nekih težih povreda okoliša i /ili uticaja direktno na zdravlje ljudi, što nije realno. Šta ako opravdano zakasni jedan ili više dana? Raspon kazni je velik i na volju nadležnom inspektoru. Drugo stav 1 dio n) treba definisati u skladu sa obrazloženje za Član 57. Član 59.	<i>Da.</i>
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	MINISTARSTVO ZA GRAĐENJE, PROSTORNO UREĐENJE I ZAŠTITU OKOLIŠA UNSKO-SANSKI KANTON	
Komentar/sugestije	Koncept Nacrta Zakon o zaštiti zraka (Dalje u tekstu: Nacrt) se razlikuje u odnosu na sadašnji Zakon o zaštiti zraka („Službene novine F BiH“, broj: 33/03 i 4/10), što se može uočiti u odredbi člana 1. kojim je definisan Predmet uređivanja Nacrta. Posebno ističemo „prilagođavanje klimatskim promjenama“,što je značajna novina u odnosu na važeći zakon. Sam koncept zakona je je značajno drugačiji, konkretno su definirane obaveze i nadležnosti viših i nižih nivoa vlasti što smatramo pohvalnim. Predlažemo da se kantonima ostavi mogućnost preuzimanja federalnih podzakonskih akta koji se navode kao obavezni u odredbama Nacrta, iz razloga što određeni kantoni u nemaju potrebe postavljati dodatne ili strožije standarde kvalitete zraka. Uz Nacrt nije dostavljeno Obrazloženje pojedinih članova, smatramo da bi odredbe bile jasnije ukoliko bi se uz zahtjev dostavilo i Obrazloženje istog kako bi se imalo uvida u intenciju zakonodavca za	<i>Da.</i>

TABELA 1.

	reguliranje odnosno uređenje određenih pitanja i objašnjenja postavljene norme. Ukazujemo i na propuste u pogledu poštivanja Pravila i postupaka za izradu zakona i drugih propisa Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine F BiH“, broj:71/14), odnosno metodologije izrade Nacrta. Opreza radi ukazujemo na gramatičke i tehničke pogreške koje će se, vjerujemo, otkloniti do izrade istog.	
Komentar/sugestije	Član 4. stav 2. potrebno je terminološki uskladiti	Da.
	U tekstu stoji" poboljšanje kvaliteta zraka i klimatskih promjena"	Da.
	Cijenimo da bi odredba imala bolje značenje ukoliko bi se upotrijebio termin „smanjenje uticaja na klimatske promjene"	Da.
Komentar/sugestije	Član 7. stav 3. Navesti zagađujuće materije ili uputiti na propis kojim je to uređeno. Cijenimo da nije opravdano pored nabiranja određenih zagađujućih materija koristiti termin „i za druge zagađujuće materije u cilju usklađivanja sa relevantnim međunarodnim propisima" „navesti propise kojim je definirana oblast." Listu zagađujućih materija trebalo bi sačiniti u vidu Priloga Nacrtu , koji će se dopunjavati shodno relevantnim propisima.	<i>Ne. Obrazloženje: norma daje mogućnost proširenja i na druge vrste zagađujućih ukoliko su one predmet regulisanja kroz međunarodne ugovore. Međunarodni ugovor ikroz svoje protokole proširuje listu zagađujućih materija.</i>
	Član 8. stav 2. formulacija koja je predložena citiranim članom nije adekvatna, budući da granice tolerancije mogu da variraju po gradovima odnosno kantonima pa se opravdano postavlja pitanja koja će se ta vrjednost uzeti kao granična. Predlažemo da se iza tačke doda riječ „u toj zoni" pri tom mislimo na zone i aglomeracije po zonama iz člana 6. Nacrta.	Da.

TABELA 1.

	Član 13. stav 5. potrebno je naglasiti da li kantoni donose svoje propise posebno ako znamo da je članom 5. definisano da kantoni mogu postaviti strožije standarde kvalitete zraka ili primjenjuju odredbe Federalnog propisa, ili se ova odredba odnosi samo na opće uvjete monitoringa . Predlažemo da se norma precizira (uskладiti sa članom 17.)	<i>Ne. Obrazloženje: norma tretira opše uvjete monitoringa kvaliteta zraka. Odredba člana koji definira „monitoring kvaliteta zraka“ je preformulisana.</i>
Komentar/sugestije	Član 17. Primjedba se ne odnosi direktno na član, ali je istim propisana obaveza kantonima uspostave mjernih stanica. Ali nije definisana nabavka istih budući da je Unsko-sanski kanton tek ove godine dobio jednu stanicu koja je u sklopu federalne mreže budući da je i nabavljena putem Federalnog hidrometeorološkog zavoda, i još uvijek nije instalirana. Te se opravdano postavlja pitanje da li će se ona odnosno podaci sa iste moći koristiti kao podaci za potreba izrade kantonalne mreže. Ukoliko su kantoni u obavezi sami nabavljati mjerne stanice bitno je to naglasiti.	<i>Pojedini kantoni imaju svoje specifičnosti kad je u pitanju kvalitet zraka. U ZE-Do kantonu, Tuzlanskom i Sarajevskom je specifična situacija što se tiče parametra a kantoni ce u ovisnosti od stanja kvaliteta zraka odlučivati o potrebi razvoja monitoringha kvaliteta zraka na nivou kantona.</i>
	Potrebno je definisati ko izrađuje odnosno usvaja meterološku studiju Član 23. stav 5. Predlažemo da iza riječi „Meterološka studija koju donosi...“	<i>Ne. Obrazloženje: poslove meteorologije obavlja FHMZ u skladu sa zakonom o ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave.</i>
	Član 23. stav 2. Unsko-sanski kanton do sad nije mjerio kvalitet zraka, budući da nemamo velikih zagađivača. Poznati smo kao zeleni kanton bogat šumama i vodama, te se postavlja pitanje na koji način će ministarstvo i na temelju kojih podata sačiniti listu, molimo da se u normi pojasni isto odnosno precizira. Precizirati na osnovu kojih podataka se sačinjava lista	<i>Ne. Obrazloženje: norma se odnosi ukoliko je ugrožen kvalitet zraka.</i>
	Iz odredaba predmetnog poglavlja nije jasno da li su kantoni u obavezi donositi svoje Planove kvaliteta zraka ili akcione planove kao što je to propisivao sadašnji Zakon, ili je to obaveza samo u posebnim situacijama, kako to definira odredba člana 28. odnosno 30. Nacrta	<i>Ne. Obrazloženje: kantoni donose planove kvaliteta zraka kad je prekoračena jedna ili više zagađujućih materija. Norma je precizirana.</i>

TABELA 2.

PREGLED ZAPRIMLJENIH KOMENTARA/SUGESTIJA NAKON SPROVEDENE JAVNE RASPRAVE PO OSNOVU UREDBE VLADE FEDERACIJE BIH		
	Tekst komentara/sugestije	ocjena prihvatljivosti komentara/sugestija (DA/NE) finalno obrazloženje ukoliko se komentar/sugestija ne prihvata
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	KJKP TOPLANE SARAJEVO D.O.O.	
Komentar/sugestija	(SUGESTIJE I KOMENTARI DODATI SU PODVUČENO U TEKSTU) Član 1. 3)Kantoni, u ovisnosti o svojim specifičnostima, mogu donijeti svoje zakone kojima se uređuje problematika zaštite kvaliteta zraka (<u>koji nisu u suprotnosti sa predmetnim zakonom i ispunjavaju obaveze definisane zakonom, odnosno mogu biti samo istih ili povećanih zahtjeva</u>); Član 2. a) očuvanje i poboljšanje kvaliteta zraka kroz utvrđivanje i ostvarivanje mjera u oblasti zaštite <u>zraka</u> kako bi se spriječile ili smanjile štetne posljedice po zdravlje ljudi i/ili okoliš; b) izbjegavanje, sprječavanje i smanjenje zagađenja/<u>zagađivanja</u> koja utiču na oštećenje ozonskog omotača i klimatske promjene; Član 3. "ciljna vrijednost" - znači nivo određen sa ciljem izbjegavanja, <u>sprečavanja ili umanivanja</u> više dugotrajnih štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini. "granična vrijednost kvaliteta zraka" - znači nivo parametara kvaliteta zraka određen na osnovu naučnog znanja s ciljem izbjegavanja, sprečavanja ili smanjivanja štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini, koji se treba dostići u određenom periodu i kasnije ne smije biti prekoračen; „postrojenje za sagorijevanje" je tehnički sistem u kome gorivo oksidira u cilju korištenja na taj način oslobođene toplote. Pod postrojenjem za sagorijevanje u smislu ovog pravilnika podrazumijevaju se samo postrojenja za konverziju energije, sa izuzetkom onih koja direktno	Ne. Obrazloženje: zajednička ustavna nadležnost federacije i kantona na polju zaštite okoliša daje obavezu usaglašenih propisa. Da Da. Ne. Obrazloženje: Definicija je u skladu sa direktivom EU. NE.

TABELA 2.

	koriste produkte sagorijevanja u proizvodnim procesima; <u>Definisati ovaj pojam u odnosu na instalisanu snagu</u> . U kotlovnici imamo npr 8 postrojenja od po 7 MW, koji spadaju u mala postrojenja. Ako posmatramo kotlovnici onda je to 42 MW i to jrsrednje postrojenje. Mjerenje može biti samo po jednom kotlu tako da imamo 8 mjerenja koja su nezavisna i koja mogu bii različita i naka prelaziti dopuštene granice , koje su različite sa nivoa većičine postrojenja (npr NOx za mala postrojenja 125 mg/m3 a za srednja 100 mg/m3). Takođe u Evropskim direktivama (2010. i 2015. godine) uopšte se ne tretiraju postrojenja do 1 MW. Takođe smatram da postrojenja sa dobrim performansama sagorijevanja kao što su kondenzacioni kotlovi treba da se mjere jednom u tri godine a ona koja su stara i veće toplotne snage više puta u toku godine. Član 34. Federalno <u>ministarstvo kroz pravilnike vezane za ovaj zakon</u>, propisuje granične vrijednosti emisije zagađujućih materija iz postrojenja za sagorjevanje, imajući u vidu: vrstu, kapacitet, starost, planirani radni vijek postrojenja i gorivo koje se u njemu koristi, metode i način mjerenja emisije zagađujućih materija, kriterijume za izbor mjernih mjesta, način provjere tačnosti mjerenja (kontrolna mjerenja i kalibracija), način obrade rezultata mjerenja, način proračuna i rokove za dostavljanje podataka i postupak određivanja ukupne godišnje emisije iz postrojenja za sagorijevanje.	Obrazloženje: ovo je samo definicija pojma. U pravilnicima koji detaljno reguliše emisije iz postrojenja za sagorijevanje će se definisati pragovi za određene stvari. Ne. Obrazloženje: primjenjena nomotehnička pravila.
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	PRIVREDNA/GOSPODARSKA KOMORA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	
Komentar/sugestija	Član 17. (Poslovi koje obavljaju nadležni organi kantona i općine) Sugestije: (1) Dodaje se: Kantoni su dužni izvijestiti Fond za zaštitu okoliša FBiH o utrošenim transferiranim sredstvima za realizaciju programa kontrole kvaliteta zraka, minimalno jednom godišnje, na kraju godine, ili na zahtjev Fonda za zaštitu okoliša FBiH i nadležnog ministarstva (Federalno ministarstvo okoliša i turizma). Član 28. (Sadržaj kratkoročnog akcionog/interventnog plana) (3) Potrebno preciznije definisanje i obrazloženje „u skladu sa posebnim zakonom“. Na koji zakon u vezi saobraćajem motornih vozila se misli? S kojim mjerama, s kojim rokom?	Ne. Obrazloženje: sugestije je predmet Zakona o Fondu, a ne Zakona o zaštiti zraka. Ne. Obrazloženje: ovu odredbu treba sagledavati u kontekstu zakona. Planovi se tiču kantona.

TABELA 2.

	Član 32. (Mjere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja zraka) DODAJE SE: m) poticanje ekološki prihvatljivih vidova transporta Član 43. (Emisija stakleničkih gasova) (2) DODAJE SE: e) poticanje ekološki prihvatljivih vozila Član 66. (Ekonomski poticaji) Dodaje se: Federalno ministarstvo okoliša i turizma će putem posebne Uredbe ili putem drugih vidova podzakonskih akata propisati uredbu o subvenciji korištenja ekološki prihvatljivih vidova transporta, kako prema pravnim licima, tako i prema fizičkim licima. U skladu sa gore spomenutim, Federalno ministarstvo okoliša i turizma će zadužiti Fond za zaštitu okoliša FBiH koje će biti zaduženo za implementaciju programa subvencija.	Da. Da. Ne. Obrazloženja: data sugestija je predmet Zakona o Fondu. Isti je u formi nacrtu u proceduri usvajanja na Parlamentu FBiH. Uzet će se sugestija u razmatranje kod izrade Prijedloga zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energijsku efikasnost.
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	MINISTARSTVO ZA GRAĐENJE, PROSTORNO UREĐENJE I ZAŠTITU OKOLIŠA UNSKO – SANSKI KANTON	
Komentar/sugestija	Uvidom u Prijedlog Zakona o zaštiti zraka, primjetno je da su u članu 4. Zakona detaljnije definisane nadležnosti svih nivoa vlasti. Iako je ovo Ministarstvo u komentarima na Nacrt Zakona predložilo da se kantonima ostavi mogućnost preuzimanja federalnih podzakonskih akta koji se navode kao obavezni u odredbama Nacrta, iz razloga što određeni kantoni nemaju potrebe postavljati dodatne ili strožije standarde kvalitete zraka, članom 4. stav (4) Prijedloga Zakona definiše se propisivanje strožijih standarda kvaliteta zraka od onih utvrđenih federalnim propisom. Ovo Ministarstvo je i dalje mišljenja da određeni kantoni nemaju potrebe postavljati strožije standarde kvaliteta zraka od onih utvrđenih federalnim propisom. Članom 32. Prijedloga Zakona, stavom (2) tačkom d) definisano je da u cilju sprečavanja i smanjenja zagađivanja zraka i poboljšanja kvaliteta zraka primjenjuju mjere utvrđene u urbanističkoj saglasnosti, odnosno građevinskoj dozvoli kad izvor emisija nije predmet procjene uticaja na okoliš niti pribavljanja okolinske dozvole. Nadalje, u tački (3) istog člana definisano je da se mjere zaštite zraka utvrđuju elaboratom zaštite zraka kojeg izrađuje ovlaštena pravna osoba za poslove izrade studija uticaja na okoliš u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša. Mišljenja smo da je potrebno precizirati djelatnosti ili kapacitete za koje se propisuje izrada elaborata zaštite zraka, obzirom da veliki broj privrednih subjekata koji nisu u obavezi pribavljanja	Ne. Obrazloženje: u prijedlogu je dato da kantoni mogu postaviti strožije standarde. Znači daje se mogućnost kantonu da, u ovisnosti od svoje specifičnosti, dodatno postavljaju strožije standarde Da. Preformulisana je norma.

TABELA 2.

	okolinske dozvole, odnosno izvor emisije nije predmet procjene uticaja na okoliš, samim tim poslovne aktivnosti za određene djelatnosti ili kapaciteti neće značajno uticati na okoliš, tj. Na kvalitet zraka. Tačkom (4) istog člana definisano je da sadržaj elaborata zaštite zraka uređuju kantoni. Mišljenja smo da bi Federalno ministarstvo trebalo propisati formu, odnosno sadržaj elaborata, kako bi svi Kantoni imali jednoobrazan sadržaj elaborata zaštite zraka. Od komentara i prijedloga koje je ovo Ministarstvo uputilo na Nacrt Zakona, usvojen je manji dio prijedloga ovog Ministarstva. Ovo Ministarstvo i dalje ostaje kod komentara i prijedloga koje je dalo na Nacrt Zakona, a koji nisu definisani Prijedlogom Zakona o zaštiti zraka. Uz Prijedlog nije dostavljeno Obrazloženje pojedinih članova, smatramo da bi odredbe bile jasnije ukoliko bi se uz zahtjev dostavilo i Obrazloženje istog kako bi se imalo uvida u intenciju zakonodavca za reguliranje odnosno uređenje određenih pitanja i objašnjenja postavljene norme. Ukazujemo i na propuste u pogledu poštivanja Pravila i postupaka za izradu zakona i drugih propisa Federacije BiH („Službene novine F BiH“, broj:71/14), odnosno metodologije izrade Prijedloga. Opreza radi ukazujemo na gramatičke i tehničke pogreške koje će se, vjerujemo, otkloniti do konačne izrade Zakona.	Obrazloženje dato u tabeli koja se odnosi na javnu raspravu o nacrtu zakona. Da.
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	DR.SC. NUSRET IMAMOVIĆ – DOSTAVIO KOMENTARE NA NACRT ZAKONA O ZAŠTITI ZRAKA KOJI SU OTKLONJENI U PROCEDURI IZRADE PRIJEDLOGA ZAKONA	
Komentar/sugestija		
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	KANTON SARAJEVO, MINISTARSTVO KOMUNALNE PRIVREDE, INFRASTRUKTURE, PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA	
Komentar/sugestija	Član 3. „ciljna vrijednost“ označava nivo određen s ciljem, izbjegavanja više dugotrajnih štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini, koji se mora dostići u određenom periodu gdje je to moguće; -„dugoročni cilj“ je nivo koji treba postići tokom određenog dužeg perioda , radi otklanjanja mogućnosti nastupanja štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili okoliš u cjelini, osim u slučajevima kada to nije moguće ostvariti kroz proporcionalne ekonomske mjere; Nije jasna razlika između ove dvije rečenice i generalno trebalo bi posložiti sistematičnije pojmove i definicije. Veliki broj ponavljanja definicija. Pregledati još jednom pravopisne greške	Da.

TABELA 2.

	Član 3. tolerantna vrednost" jeste granična vrijednost uvećana za granicu tolerancije; Prijedlog je da se radi lakše provodivosti zakona izbací pojam tolerantne vrijednosti,i jer su iste, prema važećem Pravilniku, već dostignute i u praksi se pokazale kao neefikasne. Ukoliko se prihvati prijedlog, brisati i u članu 5. Član 3. „indikativna mjerenja"jesu mjerenja za koje se postavljaju manje strogi zahtjevi u pogledu kvaliteta podataka od onih koji se zahtevaju za fiksna merenja; Preispitati definiciju. Indikativna mjerenja su namijenjena za područja koja nisu pokrivena monitoringom fiksnim stanicama i u oblastima koji mogu pokazivati mogućnost pogoršanja zraka. Pominje se i u članu 7., 11. i 12. Član 3. Ubaciti pojmove emisiono "mjerno mjesto" i "mjerno mjesto/mjerna stanica". Neophodno je napraviti razliku između mjesta za mjerenje emisije i mjesta za mjerenje kvaliteta zraka. U više članova Zakona se pominje mjerno mjesto, što može izazvati konfuziju u primjeni. Primjedba data i na Nacrt Zakona Član 3. "postrojenje za sagorijevanje" je tehnički sistem u kome gorivo oksidira u cilju korištenja na taj način oslobođene toplote. Predlažemo djelimičnu izmjenu objašnjenja pojma, koji bi bio usaglašen sa Zakonom o zaštiti okoliša FBiH, a riješile bi se brojne nedoumice prisutne u praksi. "Postrojenje za sagorijevanje je jedna ili više tehničkih jedinica (uređaja za loženje) u kojima gorivo oksidira u cilju korištenja na taj način oslobođene toplote". Član 4. Stav 4 "izradi liste područja sa lokacijama postrojenja za sagorijevanje i spaljivanje otpada" Nije jasno, šta se smatra pod ovom obavezom?	Da. Ne. Obrazloženje: definicija data prijedlogom je usaglašena sa definicijom iz direktive EU. Ne. Obrazloženje: sugerirani pojmovi predmet su podzakonskih akata. U važećim propisima se iste nalaze. Ne. Obrazloženje: definicija data prijedlogom je usaglašena sa definicijom iz direktive EU. Da. Korigirano
--	---	---

TABELA 2.

	Član 6. Direktiva 2008/50/EZ Evropskog parlamenta kaže: Kod procjene kvalitete zraka, trebalo bi voditi računa o veličini stanovništva i ekosistema koji su izloženi zagađenju zraka. Stoga je prikladno klasificirati područje svake države članice u zone ili aglomeracije koje odražavaju gustoću stanovništva. Dodati novi stav koji bi uvažio prethodno. Član 7. stav 3 Ocjenjivanje kvaliteta zraka i upravljanje kvalitetom zraka obavezno je za sumpor dioksid, azot dioksid i azotne okside, suspendovane čestice (PM10 i PM 2,5), olovo, benzen, ugljen monoksid, benzo(a)piren, ozon, kadmijum, arsen i nikl, a može i za druge zagađujuće materije, koje su kao takve utvrđene relevantnim međunarodnim propisima. Na osnovu čega će se raditi procjena ako nisu definisane granične vrijednosti? Da li je prihvatljivo pozivanje na granične vrijednosti drugih međunarodnih propisa? Član 16. (1) Opština na svojoj teritoriji može uspostaviti opštinsku mrežu mjernih stanica i/ili mjernih mjesta za praćenje kvaliteta zraka. (2) Monitoring kvaliteta zraka u opštinskoj mreži obavlja se prema propisu koji za svoju teritoriju donosi nadležni organ kantona, a koji mora biti usklađen sa propisom iz člana 13.ovog zakona. Nije navedeno finansiranje, kao kod federalne i kantonalne mreže. Član 19. stav 1. Nadležni organ kantona, jedinice lokalne samouprave (opštine) i ovlaštena pravna lica dužni su da podatke o kvalitetu zraka dobijene kontrolom kvaliteta zraka iz kantonalne i lokalne mreže, kao i rezultate mjerenja posebne namjene, dostavljaju Federalnom hidrometeorološkom zavodu do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec, a godišnji izvještaj najkasnije 60 dana od dana isteka kalendarske godine za prethodnu godinu Naglasiti da se FHMZ-u dostavljaju validirani rezultati mjerenja.	Ne. Obrazloženje: ovaj član predviđa donošenje podzakonskog akta koji detaljno uređuje klasifikacije zone ili aglomeracije. Ne. Obrazloženje: ovdje se misli na zagađujuće materije obuhvaćene međunarodnim ugovorima, a ne isključivo njihove granične vrijednosti. Ne. Obrazloženje: član 64. definira način finansiranja. Ne. Obrazloženje: QA/QC procedura koju će provoditi Federalni hidrometeorološki zavod daje osnovu za validaciju podataka.
--	---	--

TABELA 2.

	Član 21. (3) Kantonalno ministarstvo nadležno za oblast okoliša izrađuje listu područja na kojima se ne može locirati nijedan nov tačkasti izvor emisija, što se posebno odnosi na postrojenja za sagorijevanje i postrojenja za spaljivanje otpada. Nije jasno na osnovu čega se izrađuje lista područja. Obzirom da su nadležnosti podijeljene između kantona i općina, ovo može predstavljati problem. Član 27. (7) Saradnja iz stava (6) ovog člana odvija se u skladu sa odredbama Zakona o organizaciji organa uprave ("Službene novine Federacije BiH" broj 35/05) Kratkoročne planove nije moguće provoditi bez saradnje i obaveza prema općinskim ili gradskim organima, te je potrebno ovdje propisati i njihove obaveze i nadležnosti. Član 32. stav 4. Sadržaj elaborata iz stava (3) ovog člana uređuju kantoni. Predlažemo da se u ovaj stav doda tekst da Sadržaj elaborata iz stava (3) ovog člana minimalno mora sadržavati podatke o načinu zagrijavanja prostora, da li ima kotlovnica ili ne, podatke o broju kotlova i kapacitetu, vrsti i potrošnji goriva, opisu sistema monitoringa, opisu tehnoloških procesa, mjerama sprečavanja i kontrole emisija u zrak. Detaljnije će materiju uređivati kantoni. Član 33. (2) Propisom iz stava (1) ovog člana, za postojeće izvore zagađivanja zraka, u iznimnim slučajevima, propisuju se dozvoljena prekoračenja graničnih vrijednosti emisije određenih zagađujućih materija i određuje rok u kome se te vrijednosti moraju smanjiti na nivo graničnih vrijednosti emisije Nejasno ko i kada? Na područjima gdje je kvalitet zraka kategorije II, ovo ne bi smio biti slučaj.	Ne. Obrazloženje: definisati na relaciji kanton-općina kantonalnim propisom Ne. Obrazloženje: definisati na relaciji kanton-općina kantonalnim propisom Da. Preformulisano. Ne. Obrazloženje: daje se mogućnost prekoračenja samo u iznimnim slučajevima uz definisanje roka.
--	---	---

TABELA 2.

	Član 56. (3) Izuzetno od stava (2) ovog člana operateri koji su u obavezi vršenja kontinuiranog monitoringa emisija ne podliježu izdavanju dozvole i dužni su sprovoditi mjerenja u skladu sa BASEN14181 i propisima iz čl.33. i 34. ovog Zakona. Prijedlog: Da se i operaterima uvede dozvola za samostalno vršenje kontinuiranog monitoringa, a nakon pregleda i utvrđivanja usklađenosti sistema sa zahtjevima ovog Zakona i podzakonskih akata. Član 58. (1) Revizija izdatih dozvola, vrši se jednom godišnje ili na zahtjev ovlaštenog pravnog lica, odnosno operatera. (2) Ministarstvo jednom godišnje u „Službenim novinama FBiH“ objavljuje spisak pravnih lica iz člana 56. st. 1. i 2. ovog zakona kojima je izdata dozvola iz člana 57. ovog zakona Nadogradnja na član 56. i 57 u smislu davanja dozvola kratak period za sviju. Iskustva drugih minitarstava su npr. da se radi revizija nakon godinu, pa nakon dvije i onda da se daje dozvola ili ovlaštenje na period od tri godine, ali da ovlaštena ustanova mora redovno izvještavati ministarstvo o svim promjenama u kadru, opremi, rezultatima učešća u testovima osposobljenosti (PT testovi) i sl. Član 59. Stav (2) Referentni laboratorij iz stava (1) ovog člana za referentne metode za koje je akreditovan obavlja slijedeće poslove: a) provjerava mjernu sljedivost ispitnih laboratorija za praćenje kvalitete zraka u skladu sa normom za ispitne i kalibracione laboratorije jedanput godišnje; b) sarađuje s referentnim laboratorijima za praćenje kvalitete zraka; c) učestvuje na ispitivanjima sposobnosti međulaboratorijskim usporedbama s drugim referentnim laboratorijima drugih država, za one referentne metode za koje se ispitivanja organiziraju; d) provjerava da li se mjerenja provode referentnim metodama ili ekvivalentnim metodama u skladu sa posebnim propisom; e) pruža naučno-stručnu i tehničku pomoć iz područja praćenja kvalitete zraka na zahtjev Federalnog ministarstva; f) prati, proučava i unapređuje stanje u području praćenja kvalitete zraka; g) daje ocjene i mišljenja za metode, postupke i programe praćenja kvalitete zraka iz djelokruga referentnog laboratorija.	Ne. Obrazloženje: sistemi kontinuiranog monitoringa podliježu detaljnom nadzoru na način definisan pravilnikom o uvjetima monitoringa . Ne. Obrazloženje: ostaje se pri datoj formulaciji obzirom da se na nivou FBiH tek uvodi ovaj sistem dozvola za monitoring emisija. Da. U cjelosti je preformulisan član.
--	--	---

TABELA 2.

	U članu 14. Zakona je navedeno da Federalni hidrometeorološki zavod vrši praćenje kvaliteta zraka. U članu 17. se navode ovlaštena pravna lica da prate kvalitet zraka u kantonima i općinama. Član 59. govori o laboratorijima za kvalitet zraka, a čl.69. o referentnom centru. Postoji neusaglašenost ovih članova. U stavu (2) člana 59. govori se o akreditirati. Da li to znači da se ovlaštena pravna lica trebaju akreditovati? Ovlaštena pravna lica koja vrše monitoring kvaliteta zraka uključujući prvenstveno Federalni hidrometeorološki zavod nisu akreditirani prema zahtjevima BAS EN ISO/IEC 17025 jer je to izuzetno skup proces i mnoge zemlje uključujući npr. Japan ne zahtjevaju od svojih ovlaštenih laboratorija da budu akreditirane jer su potrebna značajna budžetska sredstva. Najvažnije je da čak zakonom nije predviđen ni prelazni period za primjenu što praktično znači da će veliki dio Federacije ostati bez monitoringa. Član 59. Stav (5) Referentni laboratorij može obavljati djelatnost iz ovog člana ako pribavi dozvolu Federalnog ministarstva Da li to znači da će na nivou kantona operateri morati tražiti ovlaštenje i od federalnog i od kantonalnog nivoa ili će biti dovoljno ovlaštenje nivoa za koji vrši monitoring? Tehnička osposobljenost koja se spominje prema zahtjevima BAS EN ISO/IEC 17025 ne postoji kao takva. Postoji to da laboratorija treba da obezbjedi kompetentost prema zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17025 i tehničku opremljenost i mjerenje prema standardnim metodama za parametre za koje vrši mjerenja.	
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	TQM D.O.O. LUKAVAC – INSTITUT ZA KVALITET, STANDARDIZACIJU I EKOLOGIJU	
Komentar/sugestija	U Zakonu nedostaju odredbe vezane za rad Inspekcijeskog tijela za ocjenu usklađenosti rada automatskih mjernih sistema za kontinuirani monitoring emisija u zrak. Iako ovo predviđa trenutno važeći Pravilnik o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH“ broj 9/14), isto nije predviđeno novim Zakonom što smatramo značajnim nedostatkom. Operator, koji je u obavezi provođenja kontinuiranog monitoringa, mora obezbjediti inspekcijski pregled kontinuiranog mjernog sistema posredstvom inspekcijeskog tijela prema standardu BAS EN 14181:2016, U Zakonu nedostaju odredbe vezane za mjerenje deponijskih plinova, mjerenje fugitivnih emisija. Ne postoji zakonska osnova kojom se propisuje potreba, način monitoringa kao ni dozvoljene granične vrijednosti emisija za deponijske plinove i fugitivne emisije.	Ne. Obrazloženje: radi se o usko stručnom definisanju koje je uređeno podzakonskim aktom. Ne. Obrazloženje: zakon definira mjerenja za izvore gdje se propisuju granične vrijednosti emisija.

TABELA 2.

	Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH“, broj 12/05) u članu 19. navodi da će emisije iz nekontrolisanih izvora (deponije, hale, skladišta praškastih sirovina) biti ograničene izborom najboljih raspoloživih tehnologija – BAT, međutim ne postoji BAT za deponije. Član 1. stav 1. Iza riječi „poslovi mjerenja emisija“ dodati: „poslovi inspekcije AMS-a, poslovi provođenja AST i QAL2 procedure“... Član 3. Poslije pojma emisija dodati: „deponijski plinovi, fugitivne emisije, AMS“ – automatski mjerni sistem za kontinuirano mjerenje emisije u zrak, „inspekcija AMS-a“ – ocjena usklađenosti automatskog mjernog sistema prema standardu BAS EN 14181:2016, procedura AST prema BAS EN 14181:2016, Procedura QAL2 prema BAS EN 14181:2016... Član 33. b) Iza riječi „metodologiju mjerenja emisije zagađujućih materija“ dodati: inspekcije AMS-a i provođenje procedure AST i QAL2 prema standardu BAS EN 14181:2016... Član 39. Treba dodati novi stav između stavova (5) i (6) kojim će biti potrebno potvrditi usaglašenosti kotlova sa standardima iz stava (2) ovog člana, posredstvom ovlaštene ispitne laboratorije Član 52. U članu 52. u stavu 1 iza stavke b) dodati novu stavku c): obezbijedi inspekcijski pregled automatskog mjernog sistema za kontinuirano mjerenje emisije. U članu 52. u stavu 3. iza riječi „mjerenjima“ dodati: i inspekciji AMS-a.... U stavu 2 iza riječi “mjerenje emisije iz stacionarnih izvora“ dodati: i inspekciju AMS-a <u>U članu 55.</u> u stavu 1. iza riječi „mogu vršiti mjerenje“ dodati: i inspekciju <u>U članu 72. pod e)</u> iza riječi „i/ili nivoa zagađujućih materija u zraku“ dodati: i inspekciju ASM-a...	Ne. Obrazloženje: radi se o usko stručnom definisanju koje je uređeno podzakonskim aktom. Ne. Obrazloženje: radi se o usko stručnom definisanju koje je uređeno podzakonskim aktom. Ne. Obrazloženje: radi se o usko stručnom definisanju koje je uređeno podzakonskim aktom.
--	--	--

TABELA 2.

Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	TUZLANSKII KANTON, MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA I ZAŠTITE OKOLICE	
Komentar/sugestija	da se briše član 8. te da isti glasi: „Prema nivou zagađenosti, a na osnovu rezultata mjerenja, utvrđuju se slijedeće kategorije kvaliteta zraka: a)Dobar b)umjeren c) nezdrav za osjetljive grupe d)nezdrav e)vrlo nezdrav f)opasan Obrazloženje: U postojećem Pravilniku o dopuni pravilnika o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih metreja, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka (Sl. Novine FBiH, br. 1/12, 50/19 i 3/21) definisan je pojam indeksa kvaliteta zraka, te je navedeno da će isti izraditi FHMZ . FHMZ je izradio metodologiju izrade indeksa kvaliteta zraka, te po toj metodologiji objavljuje rezultate kvaliteta zraka. Na osnovu navedenog smatramo da član 8. treba uskladiti sa kategorijama indeksa kvaliteta zraka. Takođe, treba naglasiti da u čitavom Zakonu pojmove: "tolerantna vrijednost" , „granica tolerancije" treba brisati iz razloga što je gore navedenim Pravilnikom rok za granice tolerancije za pojedine zagađujuće materije bio 2021. godina, što znači da su granične vrijednosti i tolerantne vrijednosti već izjednačile u 2021. godini za sumpordioskid, azotdioksid itd. Uvođenjem kategorija indeksa kvaliteta zraka prestaje potreba za tolerantnim vrijednostima i granicama tolerancije, jer indeks kvaliteta zraka definiše šest kvalitativnih kategorija kvaliteta zraka pobrojanih gore iznad. Da se u članu 11. stav 6. alineja a) iza riječi „fiksni mjerenja“ dodaju riječi „kontinuirani automatski monitoring“. Obrazloženje: Pomenuta odredba člana odnosi se samo na slučajeve fiksnog mjerenja. Da se u članu 17. stav 3. i 4. odredi koje uslove treba da ispunjava pravno lice da bi bilo ovlašteno pravno lice za poslove praćenja kvaliteta zraka. Obrazloženje: Pomenutom odredbom nisu definisani uslovi koje ovlašteno pravno lice za mjerenje kvaliteta zraka treba da ispunjava niti ko propisuje uslove u smislu koje licence treba da ispunjava, osposobljenost tehničkog osoblja, posjedovanje certificirane opreme i sl.	Ne. Obrazloženje: navdena sugestije se odnosi na indeksiranje kao alat pružanja informacija javnosti. Ne. Obrazloženje: definicija data u članu 3. obuhvata „kontinuirani monitoring“. Ne. Obrazloženje: navedeno jeste predmet regulisanja kantonalnim propisim jer ne postoji unificiran sistem na nivou kantona.

TABELA 2.

	Da se u članu 21. stav 3. briše, te da glasi: Općinske/gradske službe prilikom donošenja detaljnih planskih akata (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistički projekat) izrađuju listu područja na kojima se ne može locirati nijedan nov tačkasti izvor emisija, što se posebno odnosi na postrojenja za sagorijevanje i postrojenja za spaljivanje otpada". Obrazloženje: Postojećom zakononskom odredbom da „kantoni izrađuju listu područja" nije definisano na osnovu kojeg planskog akta bi se predviđjela ta mogućnost. Razvojni planovi kantona i opština/gradova su strateški dugoročni planski dokumenti, kojima se definiraju temeljna načela planskog uređenja prostora, ciljevi prostornog razvoja uređenja kao i zaštita, korištenje i namjena prostora i koji se rade na period od 10 do 20 godina. S obzirom da se detaljnim planskim dokumentima definiše izgradnja i uređenje prostora, matramo da je svrsishdnije i efikasnije da opštine/gradovi donose gore navedene liste područja na osnovu detaljnih planskih akata (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistički projekat) iz razloga što se istim mogu odrediti lokacijski uvjeti koji definiraju namjenu, položaj, funkciju, veličinu i oblikovanje građevine. Da se u članu 21. stav 5. briše, te da glasi: „Prilikom izrade detaljnih planskih dokumenata (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistički projekat) , pri određivanju lokacija za nove tačkaste izvore emisija zagađujućih materija, dužna pažnja se posvećuje zaštiti ventilacionih koridora i kvalitetu zraka nekog gusto ili stalno naseljenog područja“. Obrazloženje: Postojećom zakonskom odredbom definisano je da „Kod izrade dokumenata prostornog uređenja i drugih urbanističkih planova pri određivanju lokacija za nove tačkaste izvore emisija zagađujućih materija, dužna pažnja se posvećuje zaštiti ventilacionih koridora i kvalitetu zraka nekog gusto ili stalno naseljenog područja". Na osnovu ovoga opet nije precizirano na osnovu kojeg planskog akta bi se predviđjela ta mogućnost. S obzirom da se detaljnim planskim dokumentima definiše izgradnja i uređenje prostora, smatramo da je svrsishodnije i efikasnije da se prilikom donošenja detaljnih planskih akata (zoning plan, regulacioni plan, ili urbanistički projekat) može predvidjeti zaštita ventilacionih koridodra iz razloga što se istim mogu odrediti lokacijski uvjeti koji definiraju namjenu, položaj, funkciju, veličinu i oblikovanje građevine. Da se na kraju člana 22. stav 4. dodaju riječi: „u okviru Kantonalnog plana zaštite okoliša.“ Obrazloženje: Članom 47. Zakona o zaštiti okoliša („Sl. Novine FBiH, br. 15/21) definisano je donošenje kantonalnog plana zaštite okoliša. Jedan od osnovnih dijelova kantonalnog plana zaštite okoliša je zrak u kojem se obrađuju emisije u zrak, kvalitet zraka, monitoring i akcioni	Ne. Obrazloženje: navedeno može biti predmet regulisanja kantonalni m propisom. Ne. Obrazloženje: navedeno može biti predmet regulisanja kantonalni m propisom. Ne. Obrazloženje: kantonalni plan kvaliteta zraka se donosi kod prekoračenja jedne ili više zagađujućih materija.
--	---	--

TABELA 2.

	plan zaštite zraka u kojem se definiraju strateški i operativni ciljevi zaštite zraka, te bi stoga donošenje Planova kvaliteta zraka bilo dupliranje dokumenata. Donošenje Planova kvaliteta zraka u zonama i aglomeracijama u kojima je zrak treće kategorije i kratkoročnih akcionih planova /interventnih planova u zoni ili aglomeraciji koja se nalazi na njihovoj teritoriji je nemoguće iz razloga što nije moguće precizno odrediti zone i aglomeracije treće kategorije u Tuzlankom kantonu. Ovdje ponovo naglašavamo da zrak ne može pripadati trećoj kategoriji jer je već izrađena metodologija izrade indeksa kvaliteta zraka koju je izradio FHMZ te po toj metodologiji već se objavljuju rezultati kvaliteta zraka, sa šeste kategorije kvaliteta zraka. Da se u svim članovima Zakona u kojem se spominju jedinice lokalne samouprave, pored riječi „opštine“ doda i riječi „gradovi“. Obrazloženje: Zakonom o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH (Sl. Novine FBiH, br.49/06 i 51/09) definisani su pojmovi općina i gradova.	Ne. Obrazloženje: ostaje se na liniji dosadašnjeg uređenja sistema.
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	FEDERALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE SARAJEVO	
Komentar/sugestija	Potrebno je paralelno referentnoj laboratoriji za kvalitet zraka propisati i uspostavljanje referentne laboratorije za emisije te propisati ulogu kalibracione laboratorije za okolinski monitoring. Uloga referentne laboratorije je takođe bitna kod kontrolnih mjerenja nakon izražene sumnje u rezultate mjerenja. U tom smislu potrebno je dodati član 60. koji bi glasio: Član 60. (Referentni laboratorij za emisije) 1. Djelatnost osiguranja kvaliteta mjerenja emisije u zrak obavlja referentni laboratorij za emisije 2. Referentni laboratorij iz stava (1) ovog člana za referentne metode za koje je akreditiran obavlja slijedeće poslove: - a)provjerava mjerenu sljedivost ispitnih laboratorija za praćenje emisija u zrak jedanput godišnje - b)provjerava da li se mjerenja provode referentnim metodama ili ekvivalentnim metodama u skladu sa posebnim propisom - c)vrši posebna mjerenja u skladu sa članom 73. stav (1) alineja d) ovog Zakona d) vrši validiranje nevalidiranih vrijednosti u godišnjem izvještaju o emisijama i daje mišljenje na godišnji izvještaj o emisijama	Ne. Obrazloženje: zahtjevi za uspostavu referentne laboratorije za emisije je ocijenjeno neopravdano od strane radne grupe na izradi prijedloga zakona iz razloga što smo veoma malo tržište te bi se postavilo pitanja održivosti iste. Zemlje iz okruženja takođe nemaju uspostavljanju ref. laboratoriju za emisije. Pitanja kvaliteta mjerenja emisije detaljno je definisano podzakonskim aktom koji regulira sistem monitoringa emisija.

TABELA 2.

	e) pruža naučno-stručnu i tehničku pomoć za područja praćenja emisija u zrak na zahtjev Federalnog ministarstva f) prati, proučava i unapređuje stanje u području praćenja emisija u zrak g) daje ocjene i mišljenja za metode, postupke i programe praćenja kvaliteta zraka iz djelokruga referentnog laboratorija. 3) Referentni laboratorij iz stava (1) ovog člana izdaje ispitnim laboratorijima potvrdu o osiguranju kvaliteta mjerenja, proračuna i evidencije rezultata mjerenja za svaku metodu mjerenja posebno na temelju provjere mjerne sljedivosti iz stava (2) tačka a) ovog člana i rezultatima provedenog postupka ispitivanja ekvivalentnosti metoda mjerenja za koje je ispitni laboratorij podnio dokaz. 4) Referentni laboratorij iz stava (1) ovog člana može obavljati djelatnost iz ovog člana ako pribavi dozvolu Federalnog ministarstva. (5) Federalno ministarstvo propisuje detaljno uslove za izdavanje dozvole iz stava (4) ovog člana. Član 73. stav (1) alineja d) bi glasila: U toku vršenja inspekcijskog pregleda naredi da se izvrše kontrolna mjerenja emisije preko referentnog laboratorija za emisije, kad operater samostalno ili preko ovlaštenog pravnog lica vrši mjerenja, a rezultati izvršenih mjerenja pružaju osnov za to. Član 58. „Revizija (provjera, ponovni pregled) izdatih dozvola, nejasno je ko vrši reviziju i na koji način- što je rezultat, revizija izdatih dozvola ili revizija spiska izdatih dozvola; Član 73. stav (2), (3) i (4) koji propisuje postupanje inspektora nisu u skladu sa Zakonom o inspekcijama (član 110 i 117-120) Član 73. stav (2), (3) i (4) bi bili spojeni u stav (2) i (3) koji bi glasili: (2) O izvršenom inspekcijskom nadzoru inspektor je obavezan sačiniti zapisnik i u njemu navesti činjenično stanje utvrđeno inspekcijским nadzorom. Jedan primjerak zapisnika se dostavlja subjektu nadzora. (3) Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrde nedostaci i nepravilnosti u radu, inspektor rješenjem nalaže odgovarajuće upravne mjere u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i poduzima druge radnje za koje je ovlašten u slučaju utvrđivanja prekršaja ili kaznenog dijela.	Ne. Dato je obrazloženje ranije. Ne. Obrazloženje: u skladu sa članom 55. dozvolu izdaje Federalno ministarstvo, te isto radi reviziju.. Da. Prihvaćena je sugestija.
--	--	--

TABELA 2.

Tokom javnog uvida zaprimljena su takođe mišljenja Federalnog hidrometeorološkog zavoda i Ministarstva za okoliš Bosansko- podrinjskog kantona kojima navedene institucije nisu imale dodatnih sugestija niti primjedbi na sadržaj prijedloga zakona.

Obrazac i upute za popunjavanje izjave o usklađenosti

IZJAVA O USKLAĐENOSTI		
1. Podaci o obrađivaču propisa	Naziv federalnog organa uprave, odnosno federalne upravne organizacije	Federalno ministarstvo okoliša i turizma
	Naziv organizacione jedinice	Sektor okoliša, Odsijek za zaštitu zraka, ozonskog omotača, klimatske promjene i zaštitu od buke
2. Naziv propisa		Zakon o zaštiti zraka - NACRT Law on Air protection - DRAFT
3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju		
3.1.	Odredba Sporazuma	Glava VI, Član 70, Glava VIII, Član 108
3.2.	Ocjena ispunjenosti iz navedene odredbe Sporazuma	Djelimično ispunjava
3.3.	Razlozi za djelomično ispunjavanje odnosno neispunjavanje obveze iz navedene odredbe Sporazuma i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti	Nedovoljno institucionalnih, finansijskih i ljudskih potencijala Rezultati ENVIS BiH projekta -Jačanje institucija za zaštitu okoliša u BiH i priprema za pretpristupne fondove
4. Veza propisa sa Programom integrisanja (PI)		
4.1.	PI za razdoblje	
4.2.	Poglavlje, potpoglavlje	
4.3.	Rok za donošenje propisa	
4.4.	Napomena	
5. Usklađenost propisa s pravnom tečevinom EU		
5.1.	Primarni izvori prava EU	Ugovor o funkcioniranju Evropske unije (prečišćeni tekst 2016) (OJ C 202, 7.6.2016), Treći dio – Politike i unutrašnje djelovanje Unije – Glava XX Okoliš, čl. 191-193. Stepen usklađenosti: djelimično usklađeno Treaty on the Functioning of the European Union (Consolidated version O J C 202, 7.6.2016) Part three – Policies and internal action of the Union, Title XX Environment, Articles. 191-193
5.2.	Sekundarni izvori prava EU	<u>Direktiva 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o kvaliteti zraka i čistom zraku za Europu, SL.L 152, 11.6.2008. – zadnja prečišćena verzija, 18.09.2015., CELEX 02008L0050</u> <u>-izmjena:</u> Direktiva Komisije (EU) 2015/1480 od 28. kolovoza 2015. o izmjeni određenih priloga direktivama 2004/107/EZ i 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za referentne metode, validaciju podataka i lokaciju točaka uzorkovanja za ocjenjivanje kvalitete zraka-CELEX- 32015L1480) <u>-ispravak</u> Direktive Komisije (EU) 2015/1480 od 28. kolovoza 2015. o izmjeni određenih priloga direktivama 2004/107/EZ i 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za referentne metode, validaciju podataka i lokaciju točaka uzorkovanja za ocjenjivanje kvalitete zraka (SL L 226, 29.8.2015.) C/2019/2067, OJ L 72, 14.3.2019. Eng. Directive 2008/50/EC of the European Parliament and of the Council of 21 May 2008 on ambient air quality and cleaner air for Europe (OJ L 152, 11.6.2008), consolidated text, 18.09.2015., CELEX 02008L0050

		<u>Amended by:</u> Commission Directive (EU) 2015/1480 of 28 August 2015 amending several annexes to Directives 2004/107/EC and 2008/50/EC of the European Parliament and of the Council laying down the rules concerning reference methods, data validation and location of sampling points for the assessment of ambient air quality - CELEX- 32015L1480) <u>Corrected by:</u> Corrigendum to Commission Directive (EU) 2015/1480 of 28 August 2015 amending several annexes to Directives 2004/107/EC and 2008/50/EC of the European Parliament and of the Council laying down the rules concerning reference methods, data validation and location of sampling points for the assessment of ambient air quality (OJ L 226, 29.8.2015, C/2019/2067, OJ L 72, 14.3.2019, <u>Direktiva 2004/107/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o arsenu, kadmiju, živi, niklu i policikličkim aromatskim ugljikovodicima u zraku, SL.L. L 23, 26.1.2005) – zadnja prečišćena verzija, 18.09.2015., CELEX 02004L0107</u> <u>Izmjena :</u> -Uredba (EZ) br. 219/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o prilagodbi većeg broja instrumenata koji podliježu postupku iz članka 251. Ugovora Odluci Vijeća 1999/468/EZ, s obzirom na regulatorni postupak s kontrolom Prilagodba regulatornom postupku s kontrolom — drugi dio – CELEX - 32009R0219) - Direktiva Komisije (EU) 2015/1480 od 28. kolovoza 2015. o izmjeni određenih priloga direktivama 2004/107/EZ i 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za referentne metode, validaciju podataka i lokaciju točaka uzorkovanja za ocjenjivanje kvalitete zraka – CELEX- 32015L1480) Eng. Directive 2004/107/EC of the European Parliament and of the Council of 15 December 2004 relating to arsenic, cadmium, mercury, nickel and polycyclic aromatic hydrocarbons in ambient air, OJ L 023 26.1.2005, , consolidated text, 18.09.2015., CELEX 02004L0107 <u>Amended by:</u> -Regulation (EC) no 219/2009 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2009 adapting a number of instruments subject to the procedure referred to in Article 251 of the Treaty to Council Decision 1999/468/EC with regard to the regulatory procedure with scrutiny Adaptation to the regulatory procedure with scrutiny — Part Two-CELEX-32009R0219) -Commission Directive (EU) 2015/1480 of 28 August 2015 amending several annexes to Directives 2004/107/EC and 2008/50/EC of the European Parliament and of the Council laying down the rules concerning reference methods, data validation and location of sampling points for the assessment of ambient air quality – CELEX- 32015L1480
5.3.	Stupanj usklađenosti sa sekundarnim izvorima prava	Djelimično usklađeno
5.4.	Razlozi za djelomičnu usklađenost ili neusklađenost	Nedostatak planova integrisanja, te nedovoljno institucionalnih, finansijskih i ljudskih potencijala

5.5.	Rok za potpuno usklađivanje	01.06.2021.godina. Navedeni rok je istekao, a potpuna usaglašenost nije postignuta iz razloga što BiH ima status predkandidata u pogledu pristupanja EU. Potpuno usklađivanje zahtjeva jačanje institucionalnih, finansijskih i ljudskih potencijala u cilju adekvatne aproksimacije propisa
5.6.	Ostali izvori prava EU	
6.	Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi EU sa kojima je potrebno izvršiti usklađivanje potrebno je to konstatirati	
7.	Da li je osiguran prijevod pravnih izvora na službene jezike u uporabi u Federaciji Bosne i Hercegovine	Da
8.	Da li je propis preveden na engleski jezik?	Ne
Ovlašćeno lice obrađivača odnosno predlagatelj Potpis dr. Edina Dapo		Direktor Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije Potpis DIREKTOR Željko Siladi
Datum i pečat: 04.07.2022.		Datum i pečat: 1. 07. 2022.

OBRAZAC IZJAVA O FISKALNOJ PROCJENI

Obrazac IFP-NE

KOD		NAZIV			
6101		Federalno ministarstvo okolisa i turizma			
Vrsta propisa/akta					
Zakon	DA	NE	Strategija	NE	NE
Uredba	NE	NE	Drugi akti planiranja	NE	NE
Naziv propisa/akta					
Nacrt Zakona zaštiti zraka					
Provođenje ovog zakona ne stvara dodatne fiskalne posljedice na budžet					
Mjesto i datum				10-05-2022	

